

SYMPATIASTA TAPPOUHKAUKSIIN

Japanilaisten rock-muusikkojen parisuhdestatusta
koskevat verkkokeskustelut faniyhteisöissä

Amanda Mäkynen

Pro gradu -tutkielma

Digitaalinen kulttuuri

Kulttuurintuotannon ja maisemantutkimuksen tutkinto-ohjelma

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Turun yliopisto

Toukokuu 2021

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

TURUN YLIOPISTO

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos

Humanistinen tiedekunta

MÄKYNEN, AMANDA: Sympatiasta tappouhkauksiin – japanilaisten rock-muusikkojen parisuhdestatusta koskevat verkkokeskustelut faniyhteisöissä

Pro gradu, s. 76

Digitaalinen kulttuuri

Toukokuu 2021

Fanius on populaarikulttuurin keskeisimpiä ilmiöitä. Sosiaalisen median aikakaudella fanius on yhä näkyvämpää niin positiivisessa kuin negatiivisessa merkityksessä. Tässä pro gradu -työssä tutkitaan verkkokeskusteluja, joita japanilaisen visual kei -musiikkityylin fanit käyvät artisteja koskevista parisuhdehuhuista. Tutkimuksessa pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: Millaista keskustelua parisuhdehuhuista käydään? Millä tavoin huhut esitetään? Miten huhuihin suhtaudutaan? Millaisia tunteita aihe keskustelijoissa herättää? Tutkimusaineisto koostuu 25 verkkokeskustelusta, jotka koskevat neljää eri japanilaista yhtyettä. Tutkimus on laadullinen tutkimus, joka tähtää fanien toiminnan ja ajatusmaailman syvälliseen ymmärtämiseen.

Artistien parisuhde-elämää koskevat huhut herättävät faniyhteisöissä suuria tunteita. Fanien yleinen odotus on, että artisti pysyisi musiikkiurallaan romanttisesti sitoutumattomana. Mielikuvat artisteista muodostuvat artistien mediaesiintymisen ja käyttäytymisen myötä. Faneille syntyy parasosiaalisia suhteita, eli he kokevat tuntevansa artistin henkilökohtaisesti. Toisinaan fanit kokevat romanttisia tai seksuaalisia tunteita artisteja kohtaan. Fanit kokevat pettymyksen ja mustasukkaisuuden tunteita artistin parisuhteen tullessa julki.

Faneja kiinnostaa artistien parisuhde-elämä, mahdolliset lapset, seksuaalinen suuntautuminen, seksielämä sekä mahdollisten tyttöystävien henkilöllisyystiedot. Fanit tekevät artistien seksuaalisesta suuntautumisesta olettamuksia ulkonäön ja käyttäytymisen perusteella. Toisinaan he fantasioivat artistien homoseksuaalisuudesta. Artistien huhuttuihin tyttöystäviin fanit suhtautuvat kriittisesti. Kokonaisuutena verkkokeskustelut osoittavat fanien intohimoisuuden artisteja kohtaan.

Avainsanat: Japanilainen kulttuuri, idolit, visual kei, fanius, fanikulttuurit, populaarimusiikki, parasosiaalinen suhde, juoruilu, verkkokeskustelu, nettikiusaaminen.

Sisällys

1. Johdanto	1
1.1 Tutkimuksen tausta ja tutkimuskysymykset	1
1.2 Aineisto, menetelmät ja tutkimusetiikka	3
1.3 Teoreettinen viitekehys	10
2. Parisuhde ei sovi täydelliseen julkisuuskuvaan	15
2.1 Musiikkiartistien parisuhdestatuksen kiinnostavuus	15
2.2 Yhtiöiden ja fanien odotukset romanttisesta sitoutumattomuudesta	21
3. Illuusio artistin tuntemisesta	25
3.1 Kun artistista tulee fanille läheinen	25
3.2 Seksuaalinen suuntautuminen fanien spekulaatioiden kohteena	36
4. Voimakkaat tunnereaktiot faniyhteisöissä	43
4.1 Artistit romanttisten ja seksuaalisten fantasioiden kohteina	43
4.2 Suhtautuminen huhuttuihin tyttöystäviin	53
5. Yhteenveto	62
Lähteet	66

1. Johdanto

1.1 Tutkimuksen tausta ja tutkimuskysymykset

Japani tunnetaan kulutuskulttuurin ja tuotteistamisen edelläkävijänä Yhdysvaltojen rinnalla. Japanilainen populaarikulttuuri on vuosituhannen vaihteessa noussut länsimaissa uudeksi valtavirtaistuneeksi kulutuskohteeksi. Ajoittaisia buumeja on ollut, jolloin jokin japanilaisen populaarikulttuurin muoto on ollut länsimaissa laajasti suosittu.¹ Yksi Japanin tunnetuimmista kulttuurituotteista ovat idolit, joiden mainitseminen on oleellista japanilaisesta mediakulttuurista puhuttaessa. Japanissa idolilla tarkoitetaan nuorta, yhteiskunnallisesti ihannoitua mediapersoonaa, jolla usein viitataan pop-muusikoihin.² Sanan *idoli* merkitys on todellisuudessa laajempi. Sillä tarkoitetaan ihailun kohteena olevaa henkilöä.³ Tämä tutkimus ei suoranaisesti koske japanilaista idolikulttuuria, vaan toista japanilaista musiikkityyliä ja sen faniyhteisöjä. Japanilainen idolikulttuuri on merkittävässä roolissa tutkimuksessa, sillä siihen liittyvät ominaispiirteet kertovat japanilaisista kulttuurisista arvoista ja odotuksista, jotka heijastuvat japanilaisen musiikin faniyhteisöihin ulkomaille asti. Yksi ominaispiirteistä on se, miten japanilaisilta idoleilta odotetaan täydellistä julkisuuskuvaa. Siihen liittyy romanttinen sitoutumattomuus, eli idolin ei ole hyväksyttävää solmia parisuhdetta tai avioliittoa.

Sana fani tulee latinankielisestä sanasta *fanaticus*, joka tarkoittaa suomeksi fanaattinen. Sanalla on monta merkitystä, kuten ylenpalttinen innostus, palvonta ja hulluus.⁴ Vaikka tällaisia tunteita tai toimintoja esiintyy toisinaan faniyhteisöissä, yleisesti ottaen fani määritellään intohimoisesti media- tai kulttuurituotteeseen tai henkilöön suhtautuvaksi yksittäiseksi henkilöksi. Fandomilla, eli faniyhteisöllä, tarkoitetaan suurempaa ryhmää, jotka yhdessä kokevat intohimoa ja lojaalisuutta fanittamaansa kohdetta kohtaan.⁵ Fanitutkimusta tehnyt Kristin M. Barton kiteyttää faniudessa olevan kyse oman identiteetin ilmaisusta, samanhenkisten ihmisten kanssa seurustelusta, arkea tasapainottavasta vapaa-ajasta, mutta ennen kaikkea rakkaudesta.⁶

---

¹ Valaskivi 2006, 24–26; McLeod 2013, 309; Otmazgin 2014, 51–52, 64 ja 72.

² Galbraith & Karlin 2012, 2.

³ Cambridge dictionary.

⁴ Jenkins 2013, 12; Barton 2014, 5.

⁵ Nisbett 2018, 172–173.

⁶ Barton 2014, 6.

Faniudessa on kyse suurista tunteista, ja japanilaisen musiikin fanit odottavat ihailemiensa julkisuuden henkilöiden pysyvän romanttisesti sitoutumattomina. Jos idoli paljastuu parisuhteelliseksi, se aiheuttaa faniyhteisöissä skandaalin. Tässä tutkimuksessa on tutkittu verkkokeskusteluja, joita fanit käyvät japanilaisten rock-muusikkojen parisuhdestatusta koskevista huhuista. Tutkimuksessa pyritään vastaamaan seuraaviin kysymyksiin: Millaista keskustelua parisuhdehuhuista käydään? Millä tavoin huhut tuodaan esiin? Miten huhuihin suhtaudutaan? Millaisia tunteita aihe keskustelijoissa herättää?

Tutkimuksen keskiössä olevat artistit ja heidän faninsa liittyvät musiikkityyliin *visual kei*, josta käytetään myös termiä *j-rock* tai *visual rock*. Visual kei on kuvaava esimerkki japanilaisesta modernista populaarikulttuurista yhdessä japanilaisen animaation animen sekä videopelien kanssa. Molemmat ovat saavuttaneet suosiota myös Japanin ulkopuolella, joskaan visual kei ei ole yhtä tunnistettu ilmiö kuin anime.⁷

Visual keillä tarkoitetaan japanilaista rock-musiikin tyyllilajia, johon liittyvät näyttävät puvut, hiukset sekä meikki. Tyyliin liittyy voimakas androgyynisyys, joka rikkoo seksuaali- ja sukupuolinormeja. Valtaosa visual kei -yhtyeistä koostuu miehistä. Ulkoisesta olemuksestaan huolimatta suurin osa artisteista identifioi itsensä miehiksi. Pääkohderyhmää ovat sen sijaan nuoret naiset.⁸ Visual keistä tutkimusta tehnyt Ken McLeod argumentoi, että naisfanit spekuloiivat harvoin visual kei -artistien seksuaalista suuntautumista.⁹ Tämä väite todistetaan myöhemmin vääräksi tutkimuksessa.

*X Japan on tunnetuin visual keitä edustava yhtye. Yhtye on perustettu vuonna 1982 ja on aktiivinen tänäkin päivänä.
Kuva: X Japan Official Home Page.*

Vaikka visual keistä puhutaan musiikin tyyllilajina, sitä se ei käytännössä ole. Se kuvastaa enemmän muusikkojen ulkoista olemusta. Visual kei -yhtyeet soittavat musiikkia monesta eri genrestä, mutta yleisimpiä tyyllilajeja ovat raskas rock, goottirock, metalli ja punk yhdistettynä klassisen musiikin elementteihin. Vuosien saatossa visual kei on musiikillisena tyyllilajina laajentunut ja sisältää nykyisellään elementtejä myös elektronisesta musiikista, popista ja

⁷ Pleifle 2012, 74–75; McLeod 2013, 309.

⁸ Pleifle 2012, 74–78; McLeod 2013, 309–313; Johnson 2020, 119–124.

⁹ McLeod 2013, 319.

jazzista.¹⁰ Visual keistä puhuttaessa on mainittava tyylilajin uranuurtajat, X Japan ja Luna Sea. Molemmat ovat yhä aktiivisia ja toimineet merkittävänä vaikuttajina monelle yhtyeelle.¹¹

Olen ollut japanilaisen visuaalisen rockin fani teini-ikästä saakka. Se oli ensimmäisiä löytöjä, jotka internetistä tein saatuaamme nettiyhteyden kotiimme. Yli 15 vuoden ajan olen ollut osa faniyhteisöjä ja päässyt seuraamaan musiikkigenren suosion nousua ja hiipumista. Ajan saatossa keskustelut ovat siirtyneet foorumipohjaisilta alustoilta sosiaaliseen mediaan, kuten Twitteriin ja Facebookiin. Fanit ovat kasvaneet teini-ikäisistä aikuisiksi ja jotkut ovat jättäneet genren nuoruusvuosiinsa. Toisaalta uudet fanit ovat löytäneet musiikin pariin huippuvuosien jälkeen. Kaikkia näitä vuosia ja niiden tuomia muutoksia on yhdistänyt intohimo, jolla fanit musiikkiin ja niiden tekijöihin suhtautuvat. On ollut lukuisia draamoja ja skandaaleja, jotka ovat monesti lähteneet liikkeelle juurusta tai huhusta. Erityisen kiinnostava on ilmiö, jossa fanit vainoavat naisia, joilla huhutaan olevan suhde johonkin muusikkoon.

Tutkimusaineiston verkkokeskustelijoiden ikää tai sukupuolta ei tiedetä. Aiemman visual kei - tutkimuksen perusteella voidaan olettaa, että keskustelijoista merkittävä osa on todennäköisesti teini-ikäisiä tyttöjä. Tämän kohderyhmän on todettu muodostavan kuviteltuja kiintymyssuhteita mediapersooniin kaikkein herkimmin. Julkisuuden henkilöt toimivat nuorille faneille roolimalleina ja vaikuttavat oman identiteetin kehittymiseen. Tämän vuoksi teini-ikäiset kokevat raskaasti sen, kun heidän fanittamansa henkilö ”otetaan heiltä pois”.¹² Tämä tutkimus avaa teini-ikäisten fanien mielenmaisemaa ja kertoo, miten tärkeää fanitus heille on.

1.2 Aineisto, menetelmät ja tutkimusetiikka

Tutkimusaineisto koostuu fanien käymästä 25 verkkokeskustelusta, joissa käsitellään japanilaisen visuaalisen rockin artistien parisuhde-elämää. Tutkimusaineisto keskittyy kolmeen yhtyeeseen ja yhteen artistiin: DIR EN GREY, the GazettE, Alice Nine ja Gackt. Keskusteluista 12 käsittelevät DIR EN GREYtä, kuusi the GazettEa, neljä Alice Ninea ja kolme Gacktoa.

Yhtyeitä yhdistää se, että ne ovat tunnettuja länsimaalaisille japanilaisen visuaalisen rockin faneille. Tutkimukseen on valittu mahdollisimman erilaisia bändejä. Tällöin käydystä verkkokeskustelusta saa kattavan kuvan, sillä silloin on mahdollisimman heterogeeninen faniotanta. Yhtyeitä yhdistää se, että ne kaikki liittyvät jollain tapaa visual keihin ja yhtyeet koostuvat visuaalisesti näyttäviltä miehiltä.

---

¹⁰ McLeod 2013, 313; Johnson 2020, 122.

¹¹ McLeod 2013, 310–311.

¹² Cohen 2003, 193 ja 200; Bond 2016, 656.

Jokainen yhtye on tehnyt musiikkia yli 15 vuotta ja on edelleen aktiivinen. Bändien kokoonpano on pysynyt vuosien ajan samana, joten fanikanta on vakiintunut.

DIR EN GREY. Kuva: sun-krad Co., 2019.

DIR EN GREY on vuonna 1997 perustettu viisihenkinen yhtye, jonka jäseniä ovat: laulaja Kyo, kitaristit Kaoru ja Die, basisti Toshiya sekä rumpali Shinya. Yhtye on tunnettu genererajoja rikkovasta musiikistaan, kiistanalaisista lyriikoistaan sekä laulaja Kyon laajasta ääniskaalasta.¹³ Yhtyeen alkuaikoina heidät luokiteltiin visual keiksi, mutta sittemmin he ovat luopuneet tyylistä ja identifioituvat metalliyhtyeeksi. Visual keitä tutkinut Megan Pleifle argumentoi, että visual keistä luopuminen on joillekin artisteille edellytys suuremman suosion saavuttaakseen. Esimerkiksi levy-yhtiötä vaihdettaessa yhtyeeltä saatetaan vaatia hillitympään ulkonäköön siirtymistä.¹⁴ Syitä DIR EN GREYn luopumiselle visual keistä ei tiedetä, mutta heidän suosionsa on kasvanut merkittävästi vuosien aikana. Johtuuko tämä visual keistä luopumisesta, sitä ei tiedetä. Visuaalisesta ulkonäöstä yhtye ei ole luopunut, ainoastaan naisellisesta ulkoasusta. DIR EN GREY on valittu osaksi tutkimusta siksi, että vaikka he eivät enää edusta visual keitä, heitä usein pidetään tyyllilajin yhtenä menestyneimmistä bändeistä.¹⁵

---

¹³ DIR EN GREY.

¹⁴ Pleifle 12.6.2011.

¹⁵ Pleifle 2012, 79.

the GazettE. Kuva: Sony Music Entertainment, 2019.

the GazettE on vuonna 2002 perustettu bändi, jonka jäseniä ovat: laulaja Ruki, kitaristit Aoi ja Uruha, basisti Reita sekä rumpali Kai. the GazettE on yksi visual kei tunnetuimmista nimistä sekä Japanissa että ulkomailla. Musiikkityyliltään he edustavat raskasta rockia, mutta kokeilevat yhdistellä musiikkiinsa erilaisia elementtejä esimerkiksi punkista ja hip hopista.¹⁶ DIR EN GREYn ohella the GazettE on konsertoinut länsimaissa lukuisia kertoja, sekä myynyt konserttihalleja loppuun.

Alice Nine. Kuva: Zy.connection Inc, 2008.

Alice Nine perustettiin vuonna 2004 ja yhtyeeseen kuuluvat laulaja Shou, kitaristit Tora ja Hiroto, basisti Saga sekä rumpali Nao. Musiikkityyliltään Alice Nine edustaa visuaalista rockia, jossa on elementtejä popista. Alice Ninesta tuli menestynyt pian heidän debyyttinsä jälkeen.¹⁷ Heidän tunnettavuutensa ei ole koskaan päässyt samalle tasolle kuin DIR EN GREYllä ja the GazettElla, eikä yhtye ole tehnyt kiertueita länsimaissa.

---

¹⁶ the GazettE.

¹⁷ Alice Nine.

Malice Mizer. Kuva: Gackt Official Home Page. & Gackt. Kuva: Crown Records, 2008.

Gackt on visuaalisen rockin idoli-ikoni. Hän on yksi kansainvälisesti tunnetuimmista japanilaisista pop-rock-artisteista.¹⁸ Uransa Gackt aloitti vuonna 1993. Vuonna 1995 hän liittyi yhtyeeseen Malice Mizer, joka tunnetaan yhtenä merkittävimmistä visual kei pioneereista.¹⁹ Vuodesta 1999 lähtien Gackt on toiminut sooloartistina. Tunnettavuudestaan huolimatta Gackt ei ole konsertoinut länsimaissa yhtä runsaasti kuin DIR EN GREY ja the GazettE. Musiikkiuran lisäksi Gackt on vaikuttanut elokuva-alalla.

Aineisto koostuu yllä esitellyistä bändeistä ja artisteista englanniksi käytävistä verkkokeskusteluista, joissa fanit keskustelevat yhtyeen jäsenten parisuhdestatusta koskevista huhuista. Koska aineisto on englanninkielisiltä keskustelupalstoilta, oletus on, että valtaosa keskustelijoista ei ole japanilaisia. Japanilaiset keskustelevat yleensä japaninkielisillä bändien faneille tarkoitetuilla foorumeilla. Aineistoa on haettu kirjoittamalla Google-hakuun yhtyeen nimi, yhtyeen jäsenten nimet yksi kerrallaan sekä hakusanoja married, girlfriend, wife ja gay. Kirjoittaessa hakuun bändin ja jäsenen nimen, joidenkin muusikoiden kohdalla Google tarjoaa ensimmäisenä paljon haettuna ehdotuksena sanaa ”married”, ”girlfriend” tai ”wife”. Tästä voimme päätellä, että aihe kiinnostaa faneja.

Kaikki käytetty aineisto on julkisesti Internet-selaajien löydettävissä. Tutkimuksessa ei ole käytetty aineistoa, joka vaatii rekisteröitymisen tai suljettuun ryhmään hyväksymisen. Tällä tavoin pyritään suojelemaan henkilöiden yksityisyyttä sekä kunnioittamaan ryhmien sääntöä siitä, ettei niiden materiaalia jaettaisi ryhmän ulkopuolelle. Yksityisissä ryhmissä keskustelun luonne saattaa olla erilaista julkisiin alustoihin verrattuna, mikä voi vaikuttaa tutkimuksen tuloksiin. Tutkimusta tehdessä

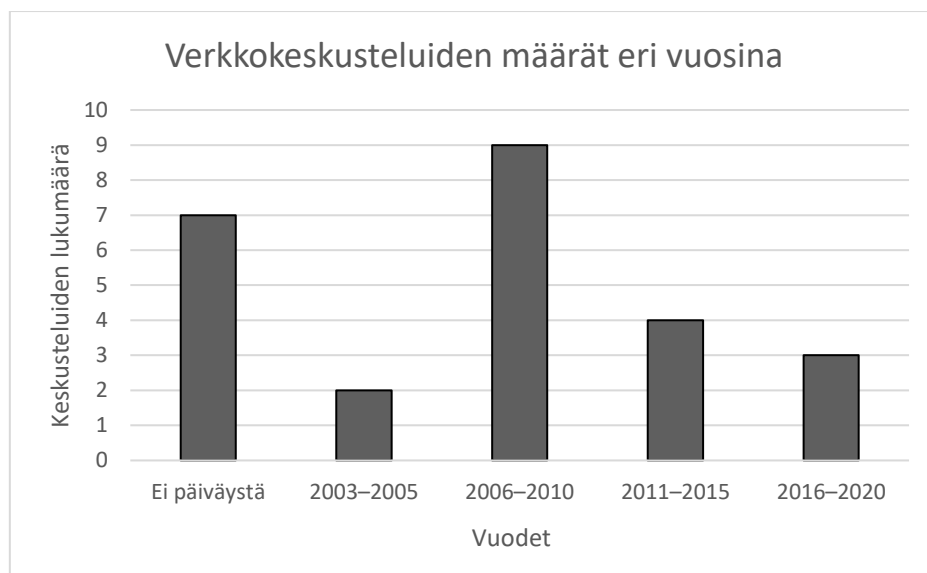
---

¹⁸ Gackt.

¹⁹ McLeod 2013, 310–311.

yrityttiin liittyä bändejä koskeviin yksityisiin Facebook-ryhmiin. Tällä yritettiin kartoittaa siellä käytyä keskustelua aiheesta. Yhteen ryhmään jäseneksi ei hyväksytty ollenkaan, kahdessa ryhmässä aiheesta ei oltu keskusteltu ja kolmannessa ryhmässä keskustelun sisältö ei eronnut merkittävästi niistä havainnoista, joita tehtiin julkisesti saatavilla olevasta aineistosta. Merkittävin ero julkiseen aineistoon verrattuna oli se, että yksityisessä Facebook-ryhmässä korostettiin vielä enemmän, että artistien yksityiselämästä ei ollut sopivaa keskustella.

Varsinaista aikarajausta verkkokeskustelumateriaalin suhteen ei tehty. Vanhimmat löydetty keskustelut ovat vuodelta 2003 ja tuoreimmat vuodelta 2020. Täten löyhä aikarajaus on 2000-luku, vuodet 2000–2020. Monet foorumit ja sosiaalisen median julkiset kanavat, joilla aiheesta käytiin vilkasta keskustelua ennen, on vuosien myötä poistettu. Koska aineistoa oli verkkomateriaalien katoavaisuuden vuoksi vain marginaalisesti tarjolla, aikarajausta aineistolle ei haluttu tehdä.

Varhaisimmat otannat tutkimusaineistosta sijoittuvat 2000-luvun alkuun. Tällöin visual kei alkoi yleistyä länsimaissa animen lisättyä japanilaisen populaarikulttuurin tunnettavuutta.²⁰ Samaan aikaan Internetin saatavuus ja käyttöaste kotitalouksissa lisääntyivät. Internetistä alkoi tulla ”mainstreamia”: sen saatavuus ei rajoittunut enää vain yrityksiin, yliopistoihin ja muutamiin ”nörtteihin”. Verkossa vietetty aika lisääntyi ja siellä tehtiin enemmän asioita kuin ennen.²¹ Analysoidun aineiston perusteella fanit keskustelivat foorumeilla aktiivisimmin vuosina 2005–2009. Keskustelupalveluiden kuten foorumien käyttö vilkastui vuosina 2000–2005, mutta 2010-lukua lähestyessä keskustelua on

²⁰ Pleifle 19.6.2011.

²¹ Saarikoski & Suominen & Turtiainen & Östman 2009, 173; McCulloch 2019, 76; Suominen & Saarikoski & Vaahensalo 2019, 157, 194 ja 209.

käyty yhä enemmän sosiaalisen median palveluissa.²² Tämä on yksi selittävä tekijä sille, miksi valtaosa aineistosta sijoittuu tuolle ajanjaksolle: aineistoon ei sisälly sosiaalisen median palveluissa käytyjä keskusteluita. Toinen selittävä tekijä on se, että noina vuosina visual kein suosio länsimaissa kasvoi räjähdysmäisesti ja 2010-luvulle tultaessa se alkoi hiipua. Teini-ikäiset fanit kasvoivat aikuisiksi, eikä musiikkityyli tai siitä faniyhteisöissä keskusteleminen enää välttämättä kiinnostanut.

Tämä tutkimus on laadullinen tutkimus. Kyseessä on empiirinen tutkimus, jossa havainnoidaan tutkimuskohteena olevia faneja sekä analysoidaan heidän käyttäytymistään. Empiirisen tutkimuksen tapaan aineisto eli artistien parisuhde-elämästä käytävä verkkokeskustelu on keskeisimmässä asemassa. Tutkimus tähtää hermeneuttiseen analyysiin, jossa pyritään ymmärtämään fanien toimintaa syvällisesti. Tutkimuksessa käytetään lähilukutekniikkaa, eli pyritään tulkitsemaan verkkokeskusteluaineistoa ja yhtyeiden fanien ajatusmaailman ilmentämistä yksityiskohtaisesti. Kerätyistä verkkokeskusteluista tehdään sisällönanalyysejä, jossa tarkastellaan aineistoa eritellen ja tiivistäen, sekä yhtäläisyyksiä ja eroja etsien.²³

Pro gradu -työssä pyritään selvittämään ilmiöön vaikuttavia taustoja peilaamalla aineistosta tehtyjä havaintoja aiempaan soveltavaan tutkimuskirjallisuuteen. Tutkimuksessa selvitetään, millaisia asenteita faneilla on muusikoiden henkilökohtaista elämää koskien. Humanistiseen tutkimukseen liittyy tyypillisesti uskomus, että ihmisten asenteet vaikuttavat heidän toimintaansa ja käsityksiinsä asioista.²⁴ Myös tässä tutkimuksessa keskeisessä asemassa ovat asenteiden kuvaaminen ja analysoiminen sekä pyrkimys selvittää fanien motiiveja ja syitä käyttäytymiselleen.

Tutkimuksen eettinen pohdinta tulee siitä, miten tutkimuksen saa toteutettua siten, jotta se tuottaisi tutkimukseen liittyville henkilöille mahdollisimman vähän haittaa. Erityisen tärkeää tämä on silloin, kun on kyse arkaluontoisesta tutkimusaineistosta tai se on yksityistä, eli kerätty esimerkiksi suljetuilta verkkokeskustelualustoilta.²⁵ Verkkotutkimuksen haasteista kirjoittaneet Riikka Turtiainen ja Sari Östman argumentoivat, että tutkittavien tunnistettavuuteen liittyvien seikkojen harkinta on yksi tutkimuseettisistä perusasioista.²⁶

Yleinen ohjesääntö on, että sosiaalisen median ja verkkokeskusteluiden aineiston käyttämiselle ei tarvitse pyytää lupaa silloin, kun keskustelu on käyty julkisesti. Julkisella keskustelulla tarkoitetaan

---

²² Saarikoski & Suominen & Turtiainen & Östman 2009, 173; McCulloch 2019, 76; Suominen & Saarikoski & Vaahensalo 2019, 157, 194 ja 209.

²³ Ks. Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006; Menetelmäpolkuja humanisteille: Empiirinen tutkimus 2015; Menetelmäpolkuja humanisteille: Hermeneuttinen analyysi 2015; Menetelmäpolkuja humanisteille: Lähiluku 2015.

²⁴ Menetelmäpolkuja humanisteille: Käsitusten ja asenteiden kuvaaminen. 2011.

²⁵ Kosonen & Laaksonen & Rydenfelt & Terkamo-Moisio 2018, 119; Laaksonen 2018.

²⁶ Turtiainen & Östman 2013, 58.

sitä, että päivitykset tai kommentit on käyty avoimilla keskustelualustoilla tai ryhmissä ja kenellä tahansa on niihin pääsy.²⁷ Lisäksi eettiseen verkkotutkimukseen perehtynyt Salla-Maria Laaksonen esittää, että mikäli tutkimuksen fokus on sen sisällössä eikä henkilöissä, tutkittavien erillistä suostumusta ei tarvita.²⁸ Koska tutkimuksessa fokus on ilmiössä ja aineisto on poimittu julkisilta keskustelualueilta, aineiston tutkimuskäyttöön ei ole pyydetty lupaa.

Ongelmallista on se, että vaikka aineisto on julkisesti kaikkien saatavilla, aineiston tuottaja saattaa silti mieltää sen yksityisenä ja vain marginaaliselle ryhmälle osoitettuna. Lisäksi on otettava huomioon, että aineistossa saattaa esiintyä sellaisten henkilöiden yksityisiä tietoja, jotka eivät itse osallistu keskusteluun.²⁹ Tällöin on mahdollista, että nämä henkilöt eivät haluaisi tällaisia tietoja saatettavan itsestään julkisesti kaikkien saataville. Nämä on huomioitu tutkimuksessa niin, että pääpaino on kokonaiskuvan luomisessa. Keskusteluissa esitettyjen kolmansien osapuolien yksityisyyttä suojellaan siten, että heidän nimiään tai muita tietoja ei esitetä. Tällöin heidän henkilöllisyytensä ei ole tutkimuksesta arvattavissa.

Verkkokeskusteluita koskevalle tutkimukselle on tyypillistä, että aineisto voi koostua sellaisesta materiaalista, jonka tuottamisesta on vuosia aikaa. Vaikka aineistoon poimittu keskustelu käytäisiin nimimerkeillä, kirjoittajia voi olla mahdoton tavoittaa vuosia jälkikäteen luvan pyytämiseksi.³⁰ Myös tästä syystä on päädytty ratkaisuun olla kysymättä tutkimuslupaa. Todennäköisesti keskustelijoiden tavoittaminen olisi mahdotonta, koska osa keskusteluista on käyty anonyymisti.

Tutkijan etiikkaa sosiaalisessa mediassa tutkineet Miia Kosonen, Salla-Maria Laaksonen, Henrik Rydenfelt ja Anja Terkamo-Moisio toteavat, että jos nimimerkin takaa ei löydy vahvoja henkilötietoja, tunnistamisen mahdollisuus ja verkkokeskustelijalle tutkimuksesta aiheutuva riski on pieni.³¹ On otettava huomioon, että joillekin verkossa käytetty nimimerkki on vahva linkki henkilön identiteettiin. Tällä tarkoitetaan sitä, että henkilö on saattanut esiintyä samalla nimimerkillä vuosia, ehkä jopa nykypäivänä, jotta hänet tunnistettaisiin eri alustoilta samaksi henkilöksi.³² Tästä syystä aineistoa analysoidessa ei kerrota, minkä nimimerkin takaa kommentti on kirjoitettu.

Yllä kuvailtu anonymisointi on vain kosmeettista, sillä kuka tahansa voi syöttää esitetyt aineistonäytteet hakukoneeseen ja löytää alkuperäisen verkkokeskustelun, joka on joissain

---

²⁷ Rosenberg 2010, 24 ja 27; Turtiainen & Östman 2013, 56; Kosonen & Laaksonen & Rydenfelt & Terkamo-Moisio 2018, 119; Laaksonen 2018.

²⁸ Laaksonen 2018.

²⁹ Rosenberg 2010, 24 ja 27; Turtiainen & Östman 2013, 56; Kosonen & Laaksonen & Rydenfelt & Terkamo-Moisio 2018, 120.

³⁰ Kosonen & Laaksonen & Rydenfelt & Terkamo-Moisio 2018, 119; Laaksonen 2018.

³¹ Kosonen & Laaksonen & Rydenfelt & Terkamo-Moisio 2018, 119; ks. McCulloch 2019, 80.

³² Turtiainen & Östman 2013, 58.

tapauksissa käyty nimimerkein.³³ Lisäksi käytetty tutkimusaineisto on lueteltuna työn lähdeluettelossa. Tiedot käytetystä aineistosta on julkaistu sekä käytetty suoria sitaatteja siksi, että ne lisäävät tutkimuksen luotettavuutta sekä antavat lukijalle paremman käsityksen siitä, millaista keskustelua aiheesta käydään. Haasteellista on myös joidenkin keskusteluiden ominaispiirteiden esittelemisen ilman, että kommentteja siteerataan suoraan työssä. Toimintatapa on eettisesti kestävä siksi, että kaikki käytetty aineisto on julkista ja kenen tahansa löydettävissä ja luettavissa. Lisäksi moni keskusteluista on käyty jo valmiiksi anonymisti ja loput nimimerkeillä, ilman keskustelijoiden oikeita nimiä.

Omasta kytköksestäni faniyhteisöihin sekä lähdekriittisistä syistä sellaiset keskustelualustat on jätetty tutkimuksen ulkopuolelle, joissa olen itse keskustellut aktiivisesti. Täten olen pyrkinyt etäännyttämään itseäni aineistosta siten, etten todennäköisesti tunne verkkokeskustelijoita henkilökohtaisesti. Tällöin kykenen analysoimaan keräämäni aineistoa puolueettomasti.

Verkkokeskusteluja lukiessa ja analysoidessa tulee muistaa, että emme voi tietää, missä mielentilassa kommentit on kirjoitettu ja tarkoittavatko niiden kirjoittajat sanomisiaan todella. Emme voi myöskään tietää, ovatko jotkin kommentit kirjoitettu trollausmielessä³⁴. Keskusteluita ulkopuolisena tarkastellessa tulee muistaa, että verkkoyhteisöillä on omia käytäntöjään ja ilmaisujaan, joista emme yhteisöön kuulumattomina ole tietoisia. Erilaiset puhetyylit, sanat tai sanavalinnat sekä hymiöt saattavat pitää sisällään sellaisia merkityksiä, jotka eivät välity ulkopuolisille.³⁵ Se, kuinka tosissaan kommentit on kirjoitettu, ei kuitenkaan ole relevanttia tutkimuksen kannalta. Tutkimuksen tavoitteena on analysoida verkkokeskusteluaineistoa ja esitellä sitä sellaisena, kuin se alkuperäisessä muodossaan on tuotettu.

1.3 Teoreettinen viitekehys

Tutkimuksen merkittävin teoreettinen viitekehys on jaettu kolmeen osaan: japanilaisesta idoli- ja mediakulttuurista tehtyyn tutkimukseen, visual keitää koskevaan tutkimukseen, sekä parasosiaalisia

---

³³ Kosonen & Laaksonen & Rydenfelt & Terkamo-Moisio 2018, 120; Laaksonen 2018.

³⁴ Trolli on yleinen keskustelijatyyppeä anonymisteissa verkkokeskusteluissa. Sillä tarkoitetaan sellaista kommentoijaa, joka tarkoituksellisesti provosoi ja loukkaa ihmisiä sekä häiritsee verkkokeskustelua. Trollin tavoite on saada ihmiset kiukkuseksi ja sen myötä hyökkäämään takaisin. Lisäksi trollaamiselle on tyypillistä se, että hän tarjoaa liioiteltua tai väärää informaatiota tunnereaktioita aikaansaadakseen. Trolaamista harjoitetaan muun muassa huvitukseksi, toisen kustannuksella pilailuksi, harhaanjohtamiseksi tai mielipiteiden manipuloimiseksi. Clarke 2018, 152; Vainikka 2019, 13; Mladenović & Ošmjanski & Stanković 2021, 3.

³⁵ Saarikoski & Suominen & Turtiainen & Östman 2009, 216; Turtiainen & Östman 2013, 62.

suhteita käsittelevään tutkimukseen. Näiden lisäksi on hyödynnetty aiempaa tutkimusta juoruilusta, faniyhteisöistä sekä nettikiusaamisesta.

Tutkimuksessa on keskeinen Patrick W. Galbraithin ja Jason G. Karlinin toimittama teos *Idols and Celebrity in Japanese Media Culture* (2012), joka sisältää artikkeleita japanilaisen idoli- ja mediakulttuurin tutkijoilta. Teos on ensimmäinen englanniksi kirjoitettu kirja, joka käsittelee japanilaisia nais- ja miesidoleita sekä heidän yleisöään taloudellisesta, sosiaalisesta, poliittisesta ja kulttuurillisesta näkökulmasta.³⁶ Tärkeitä teemoja tutkimuksessa ovat artikkelit japanilaisen viihdeteollisuuden toimintaperiaatteista, japanilaisesta idolimarkkinoinnista, idoleista fanien fantasioinnin kohteena, sekä seksuaalisuudesta osana musiikkikulttuuria. Erityisesti mainittakoon artikkelit: Jason G. Karlinin *Through a Looking Glass Darkly: Television Advertising, Idols, and the Making of Fan Audiences*, Kazumi Nagaiken *Johnny's Idols as Icons: Female Desires to Fantasize and Consume Male Idol Images*, sekä Lucy Glasspoolin *From Boys Next Door to Boys' Love: Gender Performance in Japanese Male Idol Media*. Galbraith ja Karlin ovat toimittaneet myös kirjan *Media Convergence in Japan* (2016), joka on tutkimuksen kannalta pienemmässä roolissa, mutta josta on hyödynnetty seuraavia idolimarkkinointia sivuavia artikkeleita: Jason G. Karlinin *Precarious Consumption after 3/11: Television Advertising in Risk Society* sekä Patrick W. Galbraithin *The Labor of Love: On The Convergence of Fan and Corporate Interests in Contemporary Idol Culture in Japan*.

Tutkimukseen liittyy musiikkilaji visual kei, josta aiempaa tutkimusta on tehty vähän. Tutkimuksessa on hyödynnetty Megan Pfeiflen *Japanese Music Entertainment -verkkomediaan keskittyvää kolmetoistaosaista artikkelisarjaa*. *Globalizing Visual Kei* (2011) esittelee visual kein syntyä ja globalisaatiota sekä alakulttuuriin liittyviä ominaispiirteitä ja ongelmallisuuksia. Artikkeleista on julkaistu tiivistelmä *Exposing the Underground: The Japanese Subculture of Visual Kei* journalissa *The George Mason Review*. Artikkelisarja ei ole akateeminen tutkimus. Se on kuitenkin työn kannalta tärkeä, sillä artikkelisarjaa varten on haastateltu artistien, musiikkibisneksessä työskentelevien, median sekä fanien näkemyksiä visual keistä. Artikkelisarjassa on toteutettu kyselytutkimus, johon osallistui yli 6 000 fania 87 eri maasta. Pfeiflen lisäksi työssä viitataan Núria Augusta Venâcio Monteiroon, joka on tutkinut visual keitä tapana ilmentää joustavaa seksuaalisuutta tai muunsukupuolisuutta artikkelissaan *Gender Bending in Anime, Manga, Visual Kei and Lolita Fashion* (2011). Tutkimuksessaan hän on haastatellut faneja heidän ajatuksistaan visual kei -artistien ulkonäöstä. Visual keitä on tutkinut myös Adrienne Renee Johnson, joka on keskittynyt

---

³⁶ Galbraith & Karlin 2012, 4.

tutkimuksessaan Josô or ”gender free”? Playfully queer “lives” in visual kei (2020) musiikkityylin sukupuolen ja seksuaalisuuden normeja rikkovaan ilmaisuun. Myös Ken McLeod esittelee artikkelissaan Gender Bending in Anime, Manga, Visual Kei and Lolita Fashion (2013) visual keitä, sen faneja sekä androgyyniä japanilaisessa populaarikulttuurissa.

Tutkimukseen liittyy parasosiaaliset suhteet. Niissä ihminen kokee tuntevansa julkisuuden henkilön henkilökohtaisesti sen perusteella, mitä julkisuuden henkilö itse tai muut ovat mediassa julkisuuden henkilöstä tuoneet ilmi. Parasosiaalisista suhteista puhuttiin ensimmäisen kerran 1950-luvulla, joskin termiä alettiin käyttää laajemmin vasta 1970-luvulla.³⁷ Tämän jälkeen aiheesta on tehty monia tutkimuksia. Parasosiaalisia suhteita on tutkittu muun muassa televisiotähtien, muusikkojen ja kuninkaallisten kontekstissa.³⁸ Tutkimuksen kannalta oleellisimpia teoksia ovat: Jonathan Cohenin artikkelit Parasocial Breakups: Measuring Individual Differences in Responses to the Dissolution of Parasocial Breakups (2003) ja Parasocial Break-Up from Favorite Television Characters: The Role of Attachment Styles and Relationship Intensity (2004); Dara Greenwoodin ja Christopher Longin artikkeli Attachment, Belonginess Needs, and Relationship Status Predict Imagined Intimacy With Media Figures (2011); Charlotte De Backerin artikkeli Blinded by the Starlight: An Evolutionary Framework for Studying Celebrity Culture and Fandom (2012); Melissa A. Clickin, Hyunji Leen ja Holly Willson Halladayn artikkeli Making Monsters: Lady Gaga, Fan Identification, and Social Media (2013); Alison Sladen, Amber Narron ja Dedria Givens-Carrolin toimittama kirja *Television, Social Media, and Fan Culture* (2015); Bradleyn Bondin artikkeli Following Your “Friend”: Social Media and the Strength of Adolescents’ Parasocial Relationships with Media Personae (2016); Siyoung Chungin ja Hichang Chon artikkeli Fostering Parasocial Relationships with Celebrities on Social Media: Implications for Celebrity Endorsement (2017); sekä Hanna Reinikaisen artikkeli Parasosiaaliset suhteet sosiaalisessa mediassa (2019).

Lopuksi palataan taustoittamaan visual kei -tyylilajin syntyä, suosion nousuun ja globalisoitumiseen vaikuttaneita asioita sekä sen faniyhteisöjen toimintaa verkossa.

Visual kei sai alkunsa 1980-luvun puolessa välissä länsimaalaisesta glam rockista, mutta on myöhemmin sulautunut tiiviiksi osaksi japanilaista kulttuuri-identiteettiä.³⁹ Musiikkityylin historian alku sijoittuu aikakauteen, jolloin Japanissa alkoi nykypäivään asti jatkunut trendi ”kauniista miehistä”, eli miesten huolitellusta ulkonäöstä sekä muotitietoisuudesta. Feminiinisiä miehiä on nähty japanilaisessa populaarikulttuurissa jo aiemmin: esimerkiksi useissa japanilaisissa teatterimuodoissa,

---

³⁷ Ledbetter & Redd 2016, 602.

³⁸ Chung & Cho 2017, 482–483.

³⁹ Pleifle 2012, 74–75.

kuten jo vuosisatoja kestäneessä *kabuki*-teatterissa, näytelmiin on usein kuulunut miehiä, jotka näyttelivät naisia. Tätä kutsutaan termillä *onnagata*⁴⁰. Sukupuolinormeja rikkova kulttuuri on yleistynyt Japanissa entisestään 2010-luvulla, esimerkiksi televisioviihteessä ja japanilaisessa yöelämässä drag-klubeina ja cross-dressing⁴¹-baareina.⁴² McLeodin mukaan androgyyniset piirteet populaarikulttuurissa eivät kuitenkaan tarkoita sitä, että japanilaiset olisivat erityisen suvaitsevaisia. Hän kokee, että kyse on yhteiskunnan asettamia sukupuolinormeja vastaan taistelemisesta.⁴³

Japanilaisen populaarikulttuurin ja visual kei -tyylilajin suosion leviäminen länsimaihin on Internetin ansiota.⁴⁴ Yksi Internetin merkittävimmistä rooleista ihmisten elämässä on sen viihdekäyttö. Populaarikulttuurilla on ollut olennainen merkitys Internetiä koskevien käsitysten muokkaajana. Esimerkiksi sosiaalisen median synty ja suosio ovat vaikuttaneet paljon faniyhteisöjen toimintaan ja julkisuuden henkilöiden ja heidän faniensa vuorovaikutukseen.⁴⁵ Musiikkifaniutta tutkinut Janne Poikolainen argumentoi, että ”Internetin läpimurto on kenties kaikkein perustavanlaatuisin yksittäinen käännekohta musiikkifaniuden historiassa”.⁴⁶ Internet on mahdollistanut sen, että fanit ympäri maailmaa voivat kommunikoida toistensa kanssa.⁴⁷ Myös juoruilu on kokenut muutoksen digitalisoitumisen myötä, mikä on tehnyt japanilaisten musiikkiyhtiöiden riskinhallinnasta entistä haastavampaa. Siinä missä julkisuuden henkilöistä juoruilu oli ennen pääasiassa painetun median tehtävä, nykyään juoruilu on kaikkien saavutettavissa sosiaalisessa mediassa.⁴⁸

Ensimmäinen visual kei -yhtye esiintyi Yhdysvalloissa vuonna 2002, mistä alkoi monta vuotta kestänyt japanilaisen musiikin nousukiito Yhdysvalloissa. Pian huomattiin, että myös Euroopassa on fanikantaa. Visual kei debytoi Euroopassa vuonna 2004 ja tuolloin nähtiin yhteensä 16 konserttia.⁴⁹ Vuonna 2006 järjestettyjä konsertteja oli jo 76.⁵⁰ Ensimmäiset yhtyeet konsertoivat Etelä-Amerikassa vuonna 2005 ja Kanadassa vuonna 2006. Vuosina 2005–2007 Yhdysvalloissa järjestettiin muutamia pienimuotoisia festivaaleja, joissa esiintyi ainoastaan visual kei -yhtyeitä. Osa näistä tapahtumista myi loppuun heti ja faneja saapui ympäri maapalloa.⁵¹ Vuodet 2007–2009 olivat eurooppalaisille visual kei -aikaa, kun mantereella konsertoitiin parhaimmillaan vuoden aikana 23

---

⁴⁰ Onnagata kääntyy suomeksi ”naisellinen muoto”.

⁴¹ Cross dressingillä tarkoitetaan ristiinpukeutumista, eli mies laittautuu naisen näköiseksi ja toisinpäin.

⁴² McLeod 2013, 316–319; Johnson 2020, 123.

⁴³ McLeod 2013, 317–319.

⁴⁴ Pleifle 2012, 79; Otmazgin 2014, 91.

⁴⁵ Saarikoski & Suominen & Turtiainen & Östman 2009, 118–119 ja 194–195; Poikolainen 2015, 72; Bond 2016, 656.

⁴⁶ Poikolainen 2015, 72.

⁴⁷ Saarikoski & Suominen & Turtiainen & Östman 2009, 229.

⁴⁸ Karlin 2016, 36.

⁴⁹ Pleifle 2012, 78–79.

⁵⁰ Pleifle 3.7.2011.

⁵¹ Pleifle 19.6.2011.

eri yhtyettä ja konserttien vuosittain lukumäärä nousi 160.⁵² Vuosi 2008 oli visual kein huippuvuosi Yhdysvalloissa, faneille tarjottiin yli sata konserttia. Seuraavana vuonna konserttien määrä laski, mikä johtui Pleiflen mukaan Yhdysvaltojen taloudellisesta kriisistä sekä H1N1-virusepidemiasta. Samaan aikaan japanilaiset yhtyeet, jotka eivät edustaneet visual keitä, alkoivat tulla tutummiksi. Tyyllilajin suosio kasvoi myös Etelä-Amerikassa vuoteen 2009 asti, jonka jälkeen konserttiaktiivisuus alkoi laskea.⁵³

Pleifle uskoo, että syy visual kein marginaaliselle suosiolle länsimaissa johtuu siitä, että musiikin saatavuus Japanin ulkopuolella on heikkoa. Lisäksi hän esittää, että japanin kielellä tehdyt kappaleet ja artistien ulkonäön androgyyniset piirteet voivat olla häiritseviä länsimaalaisen yleisön silmissä.⁵⁴ Toisaalta tämä voi olla myös yleisöä kiinnostava piirre. Pleifle huomauttaa, että monet visuaalisilta näyttävät yhtyeet ja artistit kuten Marilyn Manson ja Tokio Hotel ovat saavuttaneet maailmanlaajuisesti suuren suosion ulkonäöstään riippumatta. Lisäksi Tokio Hotel on tehnyt musiikkia muulla kuin englannin kielellä, eikä se ole haitannut heidän menestystään.⁵⁵

Japanissa visual keillä ei ole kovin hyvä maine. Sen faneja pidetään outona ja kapinallisena ihmisryhmänä, joka ei sopeudu sosiaalisiin normeihin. Heitä on verrattu japanilaiseen *otaku*⁵⁶-kulttuuriin. Japanilaisessa kulttuurissa elää stereotypia, jossa visual kei on teini-ikäisten suosima tyyllilaji. Tätä stereotypiaa tukee myös Pleiflen suorittama tutkimus, jonka mukaan noin 60 % visual kein kuuntelijoista on alle 21-vuotiaita.⁵⁷

Pleifle kirjoitti katsauksensa vuonna 2011, eikä visual kein uutta nousua ole tapahtunut. Konserttiaktiivisuus on laskenut merkittävästi niin Euroopassa kuin Yhdysvalloissa. Monet kultavuosien aikaiset länsimaissa tunnetut yhtyeet ovat hajonneet ja yhä kasassa olevien suosio laskenut, jolloin konsertteja on vaikea myydä loppuun. Suurin selittävä tekijä tyyllilajin suosion laskulle todennäköisesti on kuuntelijakannan ikääntyminen. Aiemmin todettiin, että visual kei puhuttelee eniten teini-ikäisiä. Nykyhetken samanhenkiset teini-ikäiset hakeutuvat enemmän korealaisen popin pariin, josta on tullut samanlainen ilmiö kuin visual kei oli aikanaan.

---

⁵² Pleifle 3.7.2011.

⁵³ Pleifle 19.6.2011.

⁵⁴ Pleifle 2012, 77, 82–85.

⁵⁵ Pleifle 2012, 77 ja 82.

⁵⁶ Otakulla tarkoitetaan japanilaiseen animeen ja mangaan intohimoisesti hurahtanutta nörttiä.

⁵⁷ Pleifle 2012, 77–78.

2. Parisuhde ei sovi täydelliseen julkisuuskuvaan

2.1 Musiikkiartistien parisuhdestatuksen kiinnostavuus

Internetin käytön historian aikana motiivit sen käytölle ovat olleet viihtyminen, ajanvietto, yhdessä oleminen ja tiedonhaku. Erityisesti verkkokeskusteluympäristöissä ja sosiaalisessa mediassa viihtyminen ja tiedonhaku ovat korostuneet.⁵⁸ Viihdekäytöksi voidaan lukea faniyhteisöjen toiminta verkossa. Tämä tutkimus osoittaa, että yksi merkittävimmistä tiedonhaun motiiveista verkon faniyhteisöissä on juoruilu.

Juoruilu on yleinen sosiaalisen kanssakäymisen muoto. Sillä tarkoitetaan toimintaa, jossa keskusteluun osallistuvat puhuvat henkilökohtaista tietoa kolmannesta osapuolesta, joka ei ole läsnä.⁵⁹ Huhulla taas tarkoitetaan sellaisen uskomustiedon välittämistä, mistä ei ole todisteita. Huhu tyypillisesti kulkee ihmiseltä toiselle, useamman henkilön kautta.⁶⁰ Huhun uskomiseen vaikuttaa kaksi asiaa: se, vaikuttaako huhu todennäköiseltä muun henkilöllä olevan tiedon valossa, sekä se, onko huhun lähde tai kertoja vastaanottajasta luotettava.⁶¹ Juorun ja huhun ero on, että lähtökohtaisesti juorun uskotaan perustuvan faktoihin, mutta huhu on voinut lähteä liikkeelle pelkästä spekulatiosta, eikä huhun levittäjä välttämättä itsekään usko siihen.⁶² Lisäksi juoruilu liitetään ihmiseen, huhuja taas voi kertoa myös asioista.⁶³

Aiemman tutkimustiedon pohjalta juoruilun motiivit voidaan jakaa neljään eri kategoriaan: maineeseen vaikuttamiseen, tiedon välittämiseen ja kulttuuriseen oppimiseen, viihdyttämiseen, sekä ryhmän normien ylläpitoon. Maineeseen vaikuttaminen voidaan jakaa edelleen kahteen kategoriaan: Negatiivisella vaikuttamisella tarkoitetaan sitä, että juorujen esittäjä pyrkii manipuloimaan toisia ihmisiä sekä saattamaan juoruilun kohteen huonoon valoon. Sen sijaan juoruillessaan kolmannesta osapuolesta hyviä asioita, juoruilija pyrkii parantamaan sekä omaa että läheisensä mainetta. Yleensä positiivista juoruilua tapahtuu ystävistä tai perheenjäsenistä. Toisena motiivina tiedon välittäminen tarjoaa juoruilun kohteesta uutta tietoa sekä antaa tilaa mielipiteenilmaisulle siitä, ajattelevatko ryhmän jäsenet juoruilun kohteesta samoin. Kolmas motiivi on viihtyminen ja sosiaalinen

---

⁵⁸ Saarikoski & Suominen & Turtiainen & Östman 2009, 189; Blight & Ruppel & Schoenbauer 2017, 315; Suominen & Saarikoski & Vaahensalo 2019, 16–17.

⁵⁹ Kimmel 2003, 53; Beersma & Van Kleef 2012, 2640; Gelfert 2013, 27; Rudnicki & De Backer & Declercq 2019, 42.

⁶⁰ Kimmel 2003, 44; Dalziel 2013, 4; Dentith 2013, 46 ja 50.

⁶¹ Dalziel 2013, 11.

⁶² Dentith 2013, 49.

⁶³ Kimmel 2003, 53.

kanssakäyminen. Juoruileminen voi olla hauskaa yhteistä ajanvietettä ja tarjota hengähdystauon arkeen sekä lievittää stressiä. Erityisen yleinen tämä juoruilun motiivi on silloin, kun henkilöt ovat ystäviä jo entuudestaan. Viimeinen motiivi on ehkäistä ryhmän sisäisten normien rikkomista. Kun henkilö toimii ryhmän arvoja tai sääntöjä vahingoittavasti, hänestä puhutaan negatiivisesti ja yritetään täten varoittaa ryhmän muita jäseniä henkilöstä. Tämä toimii sekä sanktiona normien rikkojalle että varoituksena muille ryhmän jäsenille – jos käyttäytyy näin, tulee puhutuksi selän takana. Nämä kaikki motiivit pyrkivät pohjimmiltaan siihen, että ihmiset tuntisivat toisensa tiiviimmäksi yhteisöksi.⁶⁴

Sosiaalipsykologiaa ja käyttäytymistä tutkineet Bianca Beersma ja Gerben Van Kleef ovat tutkimuksessaan todenneet, että ihmiset kokevat ajanvietteen ja tiedon välittämisen juoruilun kahdeksi tärkeimmäksi motiiviksi.⁶⁵ Tätä tutkimustulosta tukee huhuja, juoruja ja salaliittoteorioita tutkineen Axel Gelfertin argumentti siitä, että juoruilun tärkein merkitys on ystävyysuhteen vahvistaminen juoruilijoiden välillä.⁶⁶ On todettu, että joissain tapauksissa juoruilu kasvattaa luottamusta, jopa ennestään toisilleen tuntemattomien henkilöiden kesken. Tässä keskeisessä asemassa on ihmisen persoonallisuus. Sosiaaliset ja voimakkaasti ryhmäytyneet henkilöt kasvattavat luottamustaan yhteisöön juoruilun myötä, toisin kuin itsenäisemmät persoonat alkavat kärsiä luottamuksen puutteesta juoruilutilanteessa sekä kokevat olonsa epämukavaksi.⁶⁷

Japani on omalaatuinen maa musiikkibisneksestään ja idoleistaan. Sen lisäksi Japania kutsutaan ”juoruiluyhteiskunnaksi”. Japanilainen media koetaan skandaalihakuisena, ja idolien fanit puolestaan nauttivat juoruilusta.⁶⁸ Japanilainen mediakulttuuri on aikaansaanut sen, että julkisuuden henkilöiden on vaikeaa erottaa julkisuusimagoa ja henkilökohtaista elämäänsä toisistaan. Idoleista on tullut ”julkista omaisuutta”, joiden elämää fanit voivat tirkistellä eri medioista ja juorupalstoilta.⁶⁹ Tämä piirre ei liity ainoastaan japanilaiseen kulttuuriin, vaan on globaali ilmiö – julkisuuden henkilöiden yksityiselämää ja paparazzikuvia riepotellaan eri medioissa ja juorupalstoilla.

Juoruilu ja huhujen esittäminen on tyypillistä faniyhteisöjen toimintaa. Lisäksi julkisuuden henkilöistä juoruilu on tyypillistä silloin, kun keskustelijat eivät tunne toisiaan entuudestaan.⁷⁰ Juoruilun tarkoitus on viihdyttää, välittää faneille tietoa julkisuuden henkilöistä, sekä lisätä

---

⁶⁴ Kimmel 2003, 15–16; Beersma & Van Kleef 2012, 2641–2645; McAndrew 2014, 196; Gabriels & De Backer 2016, 683–685; Rudnicki & De Backer & Declerck 2019, 41–42.

⁶⁵ Beersma & Van Kleef 2012, 2648–2649.

⁶⁶ Gelfert 2013, 28.

⁶⁷ Rudnicki & De Backer & Declerck 2019, 42–45.

⁶⁸ Prusa 2012, 57–58.

⁶⁹ Galbraith & Karlin 2012, 18.

⁷⁰ Jenkins 2013, 82; Rudnicki & De Backer & Declerck 2019, 42–43.

yhteenkuuluvuuden tunnetta faniyhteisössä.⁷¹ Yleisimpiin juoruilun aiheisiin kuuluvat julkisuuden henkilön seksuaalisuus ja seksisuhteet, perhe ja rakkauselämä.⁷² Erityisesti naiset ovat miehiä useammin kiinnostuneita parisuhdestatukseen liittyvistä juoruista.⁷³ Julkisuuden henkilöistä juoruilulle on tyypillistä myös se, että heitä kritisoidaan.⁷⁴ Nämä teemat – juoruilu, japanilainen idolikulttuuri sekä faniyhteisöt – liittyvät oleellisesti tutkimukseeni.

Tutkimuksen keskiössä ovat verkkokeskustelut, jotka koskevat valittuja japanilaisia yhtyeitä ja muusikoita ja heidän parisuhdestatustaan. Parisuhdestatuksen lisäksi tarkastellaan huhuja koskien perhe-elämää ja lapsia, niin kutsuttuja ”yhden yön juttuja” ja lyhytkestoisia suhteita, juoruja artistiin liitettyistä tyttöystävistä, sekä artistien seksuaalista suuntautumista. Tässä kappaleessa esitellään, mitkä näistä teemoista herättävät keskustelua eniten, miten keskustelunavaus tehdään, millä tavoin huhut tuodaan esiin, millaisia lähteitä niille esitetään sekä mitä mieltä fanit huhujen kertomisesta ovat.

Valtaosa 25 tarkastelluista keskusteluista alkoi siten, että fani joko tiedusteli artistin parisuhdestatuksesta tai kertoi kuulemansa huhun keskustelupalstalla. Seitsemän keskustelua alkoi fanin uteliaisuudesta, eikä keskustelunavaukseen liittynyt kuultua huhua.⁷⁵ 13 keskustelussa esiintyi huhuja, joiden mukaan artisti olisi parisuhteessa tai naimisissa.⁷⁶ Seitsemän näistä keskusteluista alkoi huhulla, jonka fani halusi saattaa muille tiedoksi tai kyseli sen todenperäisyyttä.⁷⁷ Artistien seksuaalista suuntautumista pohdittiin 11 keskustelussa ja niissä esitettiin ajatuksia mahdollisesta homoseksuaalisuudesta.⁷⁸ Viidessä näistä keskusteluista esitettiin epäilyjä, että artistilla olisi parisuhde joko toisen bänditoverinsa tai jonkun toisen tunnetun muusikon kanssa.⁷⁹ Muita faneja kiinnostavia parisuhteeseen liittyviä keskustelunaiheita olivat artistien lapset sekä seksisuhteet.

---

⁷¹ Van Den Bulck & Claessens 2013, 50; Gabriels & De Backer 2016, 685; Rudnicki & De Backer & Declercq 2019, 43.

⁷² Jenkins 2013, 82; Van Den Bulck & Claessens 2013, 46.

⁷³ McAndrew 2014, 198.

⁷⁴ Van Den Bulck & Claessens 2013, 50; Rudnicki & De Backer & Declercq 2019, 43.

⁷⁵ Keskustelut Does Saga have a girlfriend?; Does Shou have a girlfriend?; Does Tora have a girlfriend?; Is anyone from the band Dir en grey married or have kids?; I must know!!!!!! 2003; Gazette 2009; Are DEG all single? 2015.

⁷⁶ Keskustelut Is any one from the Gazette married or have a girlfriend?; I must know!!!!!! 2003; Die=happily married? 2005; Dir en grey Rumours 2006; [Dir En Grey] The Thread 2007; questions: Dir en grey-Shinya's dog still alive? Girlfriends? 2007; Does Gackt Have a GF? 2008; Gackt's Romanian Girlfriend 2008; Nao getting married 2012; Are DEG all single? 2015; Crazy Bangya 2018; Kyo's girlfriend? 2020.

⁷⁷ Keskustelut Is any one from the Gazette married or have a girlfriend?; Die=happily married? 2005; Dir en grey Rumours 2006; questions: Dir en grey-Shinya's dog still alive? Girlfriends? 2007; Does Gackt Have a GF? 2008; Gackt's Romanian Girlfriend 2008; Nao getting married 2012.

⁷⁸ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; Is Ruki (the vocalist of the Gazette) gay?; The Gazette Do U Think Reita Is Gay?; I must know!!!!!! 2003; Dir en grey Rumours 2006; Gackt's Oath about Marriage 2007; Is Shinya gay? 2007; Does Gackt Have a GF? 2008; Re: Dir en grey! 2009; Are DEG all single? 2015; What are some funny or terrible rumours about musicians or bands? 2019.

⁷⁹ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; I must know!!!!!! 2003; Dir en grey Rumours 2006; Gackt's Oath about Marriage 2007; Does Gackt Have a GF? 2008.

Kuudessa keskustelussa huhuttiin artistilla olevan lapsia⁸⁰ ja kuudessa keskustelussa juoruiltiin artistin seksielämästä.⁸¹ Lisäksi neljän keskustelun alkuperäinen aihe ei liittynyt parisuhde- tai perhe-elämään, mutta fanit ajautuivat keskustelemaan aiheesta.⁸²

Valtaosassa esitetyistä huhuista kommentoija kertoi, että oli kuullut huhun muualta tai vastaavia huhuja liikkuu enemmän. Joissain keskusteluissa viitattiin japanilaiseen anonyymiin Tanuki-verkkokeskustelualustaan⁸³, josta huhu oli kertojan mukaan lähtöisin tai jossa aiheesta keskusteltiin enemmän.⁸⁴ Lukuisat fanit lähes jokaisessa keskustelussa kannustivat lähdekriittisyyteen ja muistuttivat, että huhuihin ei kannata uskoa, mikäli niille ei ole todisteita tai artisti ei ole kertonut asiasta itse.⁸⁵ Joissain keskusteluissa todisteeksi esitettiin kuvaa tai videota, jossa artisti esiintyi jonkun naisen kanssa, joskaan kaikissa keskusteluissa kuvaa ei edes näytetty muille keskustelijoille.⁸⁶ Eräässä keskustelussa huomautettiin lähdekriittisestä keskustelusta, että kuvia voi manipuloida helposti, joten nekään eivät ole pätevä todiste.⁸⁷ Vain harvat fanit kysyivät huhua levittävän lähdettä väitteelleen,⁸⁸ vaikka pieni osa sanoi kaipaavansa lisätodisteita huhun uskoakseen.⁸⁹ Moni huhu tuntui levinneen keskustelupalstalta toiselle ja lähdettä pyytäessä eräs fani kommentoi, että monella nettisivulla keskustellaan asiasta, mutta ei kertonut lähdettä sen tarkemmin.⁹⁰ Jotkut kertoivat kuulleensa parisuhteesta tai sen olemattomuudesta kolmannelta osapuolelta, esimerkiksi ystävältään, jonka sanaan he luottivat.⁹¹ Joissain harvoissa tapauksissa kommentoija antoi joko ymmärtää tai oli omien sanojensa mukaan varma, että tietää juorun olevan totta.⁹² Parissa keskustelussa viitattiin tapauksiin, joissa huhuttu tyttöystävä oli itse väittänyt seurustelewansa artistin kanssa. Nämä henkilöt olivat yleensä faneja ja keskusteluista oli tulkittavissa, että muut fanit eivät uskoneet heidän väittämiensä todenperäisyyteen.⁹³

---

⁸⁰ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; I must know!!!!!! 2003; Die=happily married? 2005; Dir en grey Rumours 2006; Is Shinya gay? 2007; Crazy Bangya 2018.

⁸¹ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; I must know!!!!!! 2003; Dir en grey Rumours 2006; questions: Dir en grey-Shinya's dog still alive? Girlfriends? 2007; Re: Dir en grey! 2009; Crazy Bangya 2018.

⁸² Keskustelut [Dir En Grey] The Thread 2007; Re: Dir en grey! 2009; the Gazette – Aoi 2012; Crazy Bangya 2018.

⁸³ Tanuki on japanilainen 2ch-tyylinen verkkokeskustelupalvelu, jonne kommentoidaan anonyymisti. Keskustelualueita ei moderoida. Tyypillisiä japanilaisiin muusikoihin keskittyviä keskusteluja ovat mm. juorut artistin parisuhde- tai seksielämästä.

⁸⁴ Keskustelut Re: Dir en grey! 2009; Crazy Bangya 2018.

⁸⁵ Esim. keskustelut Is Shinya gay? 2007; Nao getting married 2012, Are DEG all single? 2015.

⁸⁶ Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Crazy Bangya 2018; What are some funny or terrible rumours about musicians or bands? 2019; Kyo's girlfriend 2020.

⁸⁷ Keskustelut Die=happily married? 2005.

⁸⁸ Keskustelut Nao getting married, 2012.

⁸⁹ Keskustelut Die=happily married? 2005.

⁹⁰ Keskustelut Nao getting married, 2012.

⁹¹ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; Die=happily married? 2005.

⁹² Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; Gackt's Romanian Girlfriend 2008; Re: Dir en grey! 2009; Crazy Bangya 2018.

⁹³ Keskustelut Dir en grey Rumours 2006; Crazy Bangya 2018.

Pieni osa oli sitä mieltä, että on asiatonta levittää juoruja tai kysellä artistien yksityiselämästä, sillä bändin jäsenet ovat tarkkoja sen varjelusta.⁹⁴ Yksi tätä mieltä olevista esitti asiansa tuohtuneesti ja nimitteli aiheesta puhuvia faneja idiooteiksi. Samassa keskustelussa toinen fani varoitti, että tällaisten huhujen postaaminen saa ”hardcore” fanit vihaiseksi,⁹⁵ minkä keskustelun kommentteista huomasi. Yhdessä keskustelussa juoruiltiin, että artisti olisi harrastanut seksiä alaikäisen kanssa ja saattanut tämän raskaaksi. Tähän eräs fani kommentoi, että tällaisten huhujen levittäminen tulisi lopettaa heti, sillä vääristä syytöksistä voi saada vankilatuomion.⁹⁶ Jotkut taas olivat ymmärtäväisiä fanien uteliaisuudelle ja pitivät luonnollisena, että muusikkojen henkilökohtainen elämä kiinnostaa. Siitä huolimatta muistutettiin, että artistien yksityiselämä ei kuulu faneille, vaan fanien tulisi keskittyä nauttimaan musiikista.⁹⁷

Juoruilun voidaan kokea olevan moraalisesti epäilyttävää toimintaa, sillä juoruilija ei osoita kunnioitusta juoruilemaansa henkilöä kohtaan hänen yksityiselämästään kertoessaan. Monissa tapauksissa juoruilun kohde ei haluaisi hänen asioistaan kerrottavan eteenpäin, eikä ilahtuisi kuullessaan tullessa juoruilun kohteeksi.⁹⁸ Huhuista puhumisen voi sen sijaan kokea vähemmän moraalisesti arveluttavana, sillä sitä voi verrata tilanteeseen, jossa toiselta henkilöltä varmistetaan faktoja.⁹⁹ Aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa on todettu, että juoruilusta voi koitua ongelmia sille henkilölle, josta juoruillaan – etenkin tilanteissa, joissa juorut eivät pidä paikkaansa. Tämä ongelma korostuu verkkoyhteisöissä, sillä juoruiltu tieto leviää laajemmalle ja useamman henkilön tietoon kuin silloin, kun juoruilu tapahtuu pienessä ryhmässä kasvokkain.¹⁰⁰ Voidaan olettaa, että julkisuuden henkilöt ovat tottuneet siihen, että heistä juoruillaan. Se on yksi julkisuuden varjopuoli. Sen sijaan juoruille tyttöystävälle tämä voi olla vaikeaa erityisesti tilanteessa, jossa heistä etsitään tietoa, joka ei ole relevanttia parisuhteen kannalta. Verkkokeskustelujen huhuja lukiessa tulee olla lähdekriittinen ja muistaa, ettei huhuilla tyttöystävillä välttämättä ole suhdetta artistiin. Tällöin he voivat kokea epätoivottuna sen, että heistä juoruillaan verkossa.

Beersma ja Van Kleef argumentoivat, että juoruilu koetaan moraalisesti vähemmän arveluttavana silloin, kun juoruilijat kokevat sen suojelevan ryhmää normien rikkomiselta.¹⁰¹ Tämä ilmeni keskusteluista, joissa juoruiltiin artistien huhutuista tyttöystävistä. Erityisesti keskusteluissa, joissa

---

⁹⁴ Keskustelut Die=happily married? 2005; [Dir En Grey] The Thread 2007; Are DEG all single? 2015.

⁹⁵ Keskustelu Die=happily married? 2005.

⁹⁶ Keskustelu Does Shou have a girlfriend?

⁹⁷ Keskustelu Nao getting married 2012.

⁹⁸ Dentith 2013, 48; Gelfert 2013, 27.

⁹⁹ Dentith 2013, 48.

¹⁰⁰ Gabriels & De Backer 2016, 690–691.

¹⁰¹ Beersma & Van Kleef 2012, 2661.

suhteen toisen osapuolen esitettiin olevan fani eikä juoruihin uskottu, faneja kohtaan esitettiin voimakasta kritiikkiä. Keskusteluista välittyi tunne, että nostamalla heidän käytöksensä jalustalle muut fanit haluavat varoittaa, että näin ei kannata toimia. Lisäksi on todettu, että naisten keskinäinen juoruilu on sävyltään usein miehiä aggressiivisempaa ja kilpailuhaluisempaa.¹⁰² Tämä oli havaittavissa oletettuja tyttöystäviä koskevissa keskusteluissa: naisiin kohdistuva juoruilu oli aggressiivisempaa kuin miesartisteista kertovat huhut ja niihin suhtautuminen. Näihin teemoihin palataan vielä tuonnempana tutkimuksessa.

Usea keskustelija huomautti asiallisesti, että fanit eivät voi tietää artistin parisuhde- tai perhe-elämästä, ellei artisti julkisesti asiasta kerro. Moni painotti, että yksityiselämän salaaminen faneilta ja medialta on artisteille normaalia. Lisäksi huomautettiin, että japanilaiseen kulttuuriin kuuluu, ettei parisuhde-elämästä keskustella julkisesti eivätkä parit näytä hellyydenosoituksia toisilleen kodin ulkopuolella.¹⁰³ Muutamassa keskustelussa päätökselle salailusta annettiin ymmärrystä ja viitattiin pakkomielteisiin faneihin, jotka suuttuisivat uutisesta, mikä johtaisi artistin epäsuosioon ajautumiseen. Fanit kokivat, että pahimmillaan pakkomielteiset fanit voivat olla artistille kiusaksi tai vaaraksi.¹⁰⁴ Yksi kommentoija huomautti nähneensä, kuinka ikävästi japanilaiset fanit käyttäytyvät erityisesti verkkoympäristöissä, mikäli parisuhdejuoruja tulee ilmi. Tällöin he saattavat olla vaaraksi idolille ja hänen kumppanilleen.¹⁰⁵ Tämä kommentti tukee tutkimusaineistosta tehtyjä havaintoja. Nettikirjoittelu voi muodostua ikäväksi japanilaisten muusikoiden parisuhdehuhuja koskevissa verkkokeskusteluissa ja joidenkin fanien käytös on jopa aggressiivista.

Vaikka verkkokeskusteluissa ilmeni paljon voimakkaita tunteita, fanit totesivat toistuvasti keskustelusta tai artistista riippumatta, että he eivät välittäisi, vaikka artisti eläisi parisuhteessa tai hänellä olisi perhettä.¹⁰⁶ Moni lisäsi, että olisivat artistin puolesta iloisia ja/tai jatkaisivat artistin ja yhtyeen tukemista ja rakastamista siitä huolimatta.¹⁰⁷ Eräs kommentoija kirjoitti, että parisuhteeseen sitoutuminen on artistin oma päätös ja hän saa tehdä elämällään mitä haluaa – kunhan ei tee mitään dramaattista, kuten käytä huumeita tai tee itsemurhaa.¹⁰⁸ Vaikka fanit eivät kokisi tarvetta puuttua tai tietää artistin henkilökohtaisesta elämästä, he toivovat artistin elämänvalintojen olevan sellaisia,

---

¹⁰² McAndrew 2014, 197.

¹⁰³ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; ; I must know!!!!!! 2003; Die=happily married? 2005; [Dir En Grey] The Thread 2007; Does Gackt have a GF? 2008; Nao getting married 2012; Are DEG all single? 2015.

¹⁰⁴ Keskustelut Die=happily married? 2005; Does Gackt have a GF? 2008; Nao getting married 2012; Are DEG all single? 2015.

¹⁰⁵ Keskustelu Are DEG all single? 2015.

¹⁰⁶ Esim. keskustelut Does Shou have a girlfriend?; Gackt's Romanian Girlfriend 2008; Gazette 2009; Are DEG all single? 2015.

¹⁰⁷ Esim. keskustelut Does Shou have a girlfriend?; Gackt's Oath about Marriage 2007; Nao getting married 2012.

¹⁰⁸ Keskustelu Gackt's Oath about Marriage 2007.

etteivät ne poissulje musiikkiuraa.¹⁰⁹ Vaikka fanit ovat kiinnostuneita artistien henkilökohtaisesta elämästä, lopulta kaikkein tärkeintä heille on musiikki ja sen jatkuvuus.

2.2 Yhtiöiden ja fanien odotukset romanttisesta sitoutumattomuudesta

Mistä johtuu, että fanit suhtautuvat usein negatiivisesti japanilaisia rock-muusikkoja koskeviin parisuhdehuhuihin? Tässä alaluvussa esitellään, mistä fanien ja artistien takana toimivien yhtiöiden odotukset artistin parisuhteettomuudesta ja romanttisesta sitoutumattomuudesta tulevat, sekä miksi artisteille halutaan rakentaa täydellinen julkisuusimago.

“His ex-wife must be crazy enough to dump him =p It’s another case if Aoi is the one who dump her... = (“110

Yllä olevasta kommentista voidaan tulkita, että fanien on vaikea ymmärtää sitä, että joku artistin kanssa seurusteleva ei enää haluaisikaan parisuhdetta. Artisti on onnistunut antamaan itsestään julkisuuskuvaan, jonka perusteella fanit pitävät häntä täydellisenä ihmisenä. Kommentin perusteella sen kirjoittaneen fanin on vaikea huomioda, että parisuhde rakentuu kahdesta ihmisestä ja koska emme tunne artistia henkilökohtaisesti, emme voi tietää syitä parisuhteen päättymiselle. Voi olla, että parisuhde on päättynyt yhteisestä päätöksestä – on tultu siihen lopputulokseen, ettei se toimi. On myös mahdollista, että toisessa osapuolella on ollut jotain sellaista ”vikaa”, mikä on saanut toisen henkilön lopettamaan suhteen. Fani olettaa kommentissaan, että vika on automaattisesti naisessa – kuka haluaisi muka erota artistista? Totuus on, että emme voi tietää millainen persoona artisti on siviilielämässä. Artistin rakentaman julkisuuskuvaan voidaan sanoa onnistuneen, kun fanit pitävät häntä virheettömänä ja erehtymättömänä. Täydellisen julkisuuskuvaan ylläpitämisestä kertovat kommentit, joissa faneista on outo ajatus, että artistilla olisi lapsia,¹¹¹ eivätkä fanit osaa kuvitella artistin avioituvan kenenkään kanssa.¹¹²

Kahdessa Alice Ninea koskevassa keskustelussa otettiin esille japanilaisen visuaalisen rockin tunnettu managerointiyhtiö PS Company.¹¹³ Sekä Alice Nine että the Gazette ovat olleet yhtiön kirjoilla, mutta sittemmin eronneet siitä ja ryhtyneet itsenäisiksi toimijoiksi.¹¹⁴ Artistien parisuhdestatusta koskevissa huhuissa fanit huomauttivat, että PS Company ei salli artistien solmivan

---

¹⁰⁹ Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Nao getting married 2012.

¹¹⁰ Keskustelu the Gazette – Aoi, 2012.

¹¹¹ Keskustelu Does Shou have a girlfriend?

¹¹² Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

¹¹³ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; Nao getting married 2012.

¹¹⁴ Alice Nine Leaves Label PS Company 2014; the Gazette Leaves PS COMPANY and Forms Own Company 2018.

parisuhteita.¹¹⁵ Tästä oli ristiriitaista tietoa, sillä toisessa keskustelussa fani korjasi, että parisuhteessa eläminen on sallittua, mutta avioliitto ja perhe-elämä olisi kielletty sopimuksessa. Syynä kielloille fanin mukaan on se, että myynti kasvaa artistien ollessa romanttisesti faniensa ”saavutettavissa”.¹¹⁶ Toisessa keskustelussa PS Companya koskevaan huomautukseen kuului lisäys, että tämän tiedon vuoksi fanien ei tarvitse panikoida artistin parisuhde-epäilyjen vuoksi.¹¹⁷ Tästä voi päätellä, että keskustelunaihe on faniyhteisöissä tunteita herättävä. PS Companyn sopimusten yksityiskohta on myös juoru itsessään, eikä sitä ole varmistettu viralliselta taholta. Keskusteluun oli kuitenkin kirjoitettu, että PS Company olisi itse sanonut, ettei artistien parisuhde- tai perhe-elämällä ole heille merkitystä.¹¹⁸ Eräs kommentoija mainitsi, että oli lukenut yhtiön sopimuspolitiikasta blogista, jota hän ei tarkemmin eritellyt.¹¹⁹ Koska PS Company ei ole tiedettävästi tehnyt virallista tiedotetta asiasta, on muistettava lähdekriittisyys – fanit eivät voi tietää, mitä yhtyeiden sopimukset sisältävät. Vaikka yhtyeen sopimuksessa sääntö lukisi, sekään ei automaattisesti tarkoita sitä, että artistit noudattaisivat sääntöä.¹²⁰ Näin myös taustatoimijat joutuivat juorujen ja huhujen kohteeksi, mikä kertoo artistien nivoutumisesta osaksi laajempaa viihdeteollisuutta.

Japanilaisessa musiikkibisneksessä on tyypillistä, että yhtyeen taustalla toimiva yhtiö kontrolloi yhtyeen ja sen artistien uraa ja julkista imagoa. Erityisesti suuret yhtiöt kontrolloivat artistejaan ja antavat heille vain vähän päätäntävaltaa oman uransa suunnasta.¹²¹ Tämän lisäksi yhtiöt pyrkivät kontrolloimaan artistien henkilökohtaista elämää, esimerkiksi vaatimalla sopimuksessa artistin pysyvän naimattomana.¹²² Artistit ovat usein yhtiöidensä luomuksia, mikä johtaa siihen, että yhtiön vaihtaminen toiseen voi olla ongelmallista tai jopa mahdotonta.¹²³ Yhtiöt usein haluavat, että artistit antavat itsestään vakaan ja turvallisen kuvan. Japanilaisessa idolikulttuurissa artistin taitojakin merkityksellisempiä asioita ovat hänen persoonansa ja henkilökohtainen elämänsä.¹²⁴ Artistin ei tule herättää negatiivista huomiota, olla ulkonäöltään epämiellyttävä tai käytökseltään häiritsevä.¹²⁵

---

¹¹⁵ Keskustelu Does Shou have a girlfriend?

¹¹⁶ Keskustelu Nao getting married 2012.

¹¹⁷ Keskustelu Does Shou have a girlfriend?

¹¹⁸ Keskustelu Nao getting married, 2012.

¹¹⁹ Keskustelu Does Shou have a girlfriend?

¹²⁰ Esim. idoliyhtyeen AKB48 Minami Minegishi ajeli päänsä kaljuksi katumuksen merkiksi jäädessään kiinni seurustelusta, vaikka idoliryhmän sopimus kielsi parisuhteet. Minegishi julkaisi AKB48:n virallisella YouTube-kanavalla faneille suunnatun pahoitteluvideon, jossa itkien kertoi, ettei halua erota yhtyeestä. AKB48 pop star shaves head after breaking band rules 2013.

¹²¹ Marx 2012, 36 ja 46–48.

¹²² Karlin 2016, 35–36.

¹²³ Marx 2012, 46–48.

¹²⁴ Galbraith & Karlin 2012, 8 ja 18.

¹²⁵ Marx 2012, 51.

Japanilaista kaupallista viihdekulttuuria ja mediaa tutkineiden Patrick Galbraithin, Jason Karlinin ja David W. Marxin näkemyksen mukaan suurin syy hyvän julkisuuskuvan ylläpitämiselle on se, että artistin sponsorit ovat tyytyväisiä henkilöbrändiin, joka markkinoi heidän tuotettaan.¹²⁶ Sponsorien mielipidettä suurempi merkitys voidaan kokea olevan sillä, mitä fanit ajattelevat muusikoista – artistin ja heidän takanaan olevan yhtiön taloudellinen menestys on kiinni siitä, miten myyvä artisti on. Visual keihin liittyvässä alakulttuurissa sponsorointiyhteistyöt eivät ole kovin yleisiä. Syy tähän voi olla se, ettei alakulttuuri ole suuren yleisön suosiossa eikä sen maine ole kovin hyvä.¹²⁷ Siitä huolimatta fanit odottavat artisteilta tietynlaista julkisuuskuvaa, mikä on tulkittavissa monesta tutkimusaineiston verkkokeskustelusta. Argumentaatiota tukee se, että Lucy Glasspoolin tekemän tutkimuksen mukaan yhtiöt odottavat japanilaisten idolien antavan itsestään heteroseksuaalisen kuvan, olivat he sitä tai eivät. Tämän lisäksi artisteilta odotetaan seksuaalista ja romanttista sitoutumattomuutta. He saavat keskustella mediassa entisistä tyttöystävistään tai haaveilla ideaalista tulevaisuuden vaimosta, mutta nykyisestä parisuhde-elämästä puhuminen ei ole suotavaa. Tällä tavoin yhtiöt ja media pyrkivät syöttämään faneille ajatusta, että artistit ovat heidän saatavillaan. Heille luodaan tietoisesti tila, jossa he voivat keskittyä fantasioimaan artistista.¹²⁸

Mikäli artisti joutuu ongelmiin negatiivisen mediajulkisuuden kanssa, johtui se heidän persoonastaan tai parisuhde-elämästään, he voivat menettää sopimuksensa. Musiikkipiireihin takaisin pääseminen voi olla vaikeaa. Yhtiöt ovat nähneet vaivaa artistien täydellisen julkisuuskuvan rakentamiseen, eivätkä halua vaarantaa sitä.¹²⁹ Toisaalta on spekuloitu, että joissain tapauksissa artisti tietoisesti paljastaa elävänsä parisuhteessa tai perhe-elämässä, jotta hän pääsisi pakenemaan yhtiöiltä tulevaa painetta heidän uransa suhteen. Mediatutkija Alexandra Hambleton huomauttaa, että viimeisen parin vuosikymmenen aikana on nähty viitteitä siitä, että japanilaiset artistit onnistuvat joko nousemaan suosioon tai säilyttämään sen siitä huolimatta, että elävät perhe-elämää julkisesti.¹³⁰

Jotkut fanit olivat tietoisia yhtiöiden odotuksista artistien parisuhteettomuudelle sekä sille, mistä se johtuu. Yhdessä keskustelussa fani kertoi lukeneensa, että japanilaisessa musiikkimediassa ei ole hyväksyttävää kysyä tai keskustella artistien parisuhde-elämästä. Syyksi tälle hän sanoi sen, että mikäli julkisuuden henkilöllä tiedetään olevan tyttö- tai poikaystävä, fanit tuntevat olonsa ulkopuolelle suljetuiksi, eivätkä voi enää fantasioida mahdollisuuksistaan artistiin.¹³¹ Alice Ninea koskevassa keskustelussa fani huomautti, että bändit kuten Alice Nine kiinnostavat yleensä vain

---

¹²⁶ Galbraith & Karlin 2012, 8; Karlin 2016, 35–36.

¹²⁷ Pleifle 2012, 77–78

¹²⁸ Glasspool 2012, 115–116 ja 121–122.

¹²⁹ Marx 2012, 51.

¹³⁰ Hambleton 2012, 157 ja 164.

¹³¹ Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

naisfaneja. Tästä syystä hän uskoi, että bändi menettäisi suosiotaan, mikäli jäsenten tiedettäisiin seurustelevan.¹³² Samasta syystä fani kommentoi toisessa keskustelussa ymmärtävänsä artistien päätöstä parisuhteen salailulle. Hän uskoi, etteivät artistit tai heidän kumppaninsa paljastaisi parisuhdettaan julkisesti fanien menetyksen pelossa.¹³³

Toisinaan fanit osoittivat myötätuntoaan artisteille henkilökohtaisen elämänsä salailusta. He harmittelivat, ettei artistilla ole aikaa nähdä kumppania tai perhettä.¹³⁴ Eräs fani kommentoi, että artistit joutuvat luopumaan paljosta vapaudesta elämässään, jotta pärjäävät musiikkibisneksessä. Hän uskoi kulissien ylläpitämisen olevan raskasta. Sama fani kertoi säälivänsä erityisesti artistien kumppaneita: *"No matter how loving of a relationship you're in, your boyfriend needs to pretend to the public eye that you don't exist."*¹³⁵ Kommentissa korostuu se, että vaikka parisuhde voisi miten hyvin, muusikkopoikaystävänsä tulee salata suhde ja käyttäytyä julkisuudessa kuin tyttöystävää ei olisi olemassakaan. Konkreettisesti tämä voi tarkoittaa sitä, että pariskunnan tulee vältellä toistuvaa yhteistä esiintymistä julkisilla paikoilla sekä erityisesti hellyydenosoituksia tai muita piirteitä, joista voisi päätellä heillä olevan parisuhde.

Vaikka aiemmassa tutkimuskirjallisuudessa esitellään lähinnä pop-idolien takana toimivien yhtiöiden periaatteita ja tuotantoa, on viitteitä siitä, että samanlaiset lainalaisuudet pätevät myös visual kei -artistien piireissä. Pleiflen haastattelema visual kei -artisti Jimi Aoma kertoi saaneensa yhtiöltä ohjeita muun muassa siitä, miten hänen tulisi pukeutua ostoksille lähtiessään. Lisäksi häntä kehoitettiin piilottelemaan tyttöystäväänsä, mikäli sellainen on.¹³⁶ Samanlaista tarinaa kertoi myös toinen artisti, Kaytea Miyagi. Bändin yhtiö kritisoi häntä lihomisesta ja käski pudottaa painoa nopeasti, ellei halunnut saada potkuja. Hän kertoi, että visual kei -piireissä suhtaudutaan sääntöön parisuhteettomuudesta yhtä tiukasti kuin pop-idolikulttuurissa.¹³⁷ Vaikka tällaisia yksityiskohtia ei olisi tutkimuksessa käsittelemien yhtyeiden ja artistien sopimukseen kirjattu, verkkokeskusteluista voi silti tulkita, että fanit odottavat romanttista sitoutumattomuutta samoista syistä, joilla idoliyhtyeiden yhtiöt perustelevat sääntöä parisuhteettomuudesta.

---

¹³² Keskustelu Nao getting married 2012.

¹³³ Keskustelu Die=happily married? 2005.

¹³⁴ Keskustelut [Dir En Grey] The Thread 2007; Nao getting married 2012; Crazy Bangya 2018.

¹³⁵ Keskustelu Nao getting married 2012.

¹³⁶ Pleifle 26.6.2011.

¹³⁷ Pleifle 10.7.2011.

3. Illuusio artistin tuntemisesta

3.1 Kun artistista tulee fanille läheinen

Faniuteen liittyy usein vahva halu päästä lähelle idolia ja pyrkiä luomaan jonkinlainen yhteys häneen.¹³⁸ Faniutta koskeva yleinen stereotypia on, että fanit eivät erota todellisuutta ja fantasiaa toisistaan. Fanit voivat kuvitella tuntevansa julkisuuden henkilön sen perusteella, mitä tämä esimerkiksi jakaa itsestään ja elämästään sosiaalisen median kanaviinsa. Sosiaaliseen mediaan jaettu henkilökohtainen sisältö voi antaa fanille tunteen intiimistä ja aidosta katsauksesta julkisuuden henkilön elämään, ikään kuin pääsisi artistin takahuoneeseen.¹³⁹ Tällöin todellisuus hämärtyy ja fani kokee, että julkisuuden henkilöstä tulee henkilökohtainen tuttu. Aiemmissa tutkimuksissa on todettu, että fanit kokevat suhteensa julkisuuden henkilöön kuin se olisi aito vuorovaikutteinen ihmissuhde. He saattavat kuvaila suhdettaan julkisuuden henkilöön kuin kyseessä olisi ystävä tai perheenjäsen.¹⁴⁰ Kyseessä on illuusio, sillä ihmissuhde on yksipuolinen – fani uskoo tuntevansa julkisuuden henkilön, mutta julkisuuden henkilö ei tunne fania. Tutkimukset määrittelevät ilmiötä termillä parasosiaalinen suhde.¹⁴¹

Tutkimuksen verkkokeskusteluaineistosta on huomattavissa, että fanit ovat luoneet artisteihin parasosiaalisia suhteita. He luovat artisteista mielikuvia sen perusteella, mitä artistit sosiaaliseen mediaan päivittävät tai haastatteluissa sanovat. Aiemmissa tutkimuksissa on todettu, että fanit eivät muodosta mielikuvaansa artistista pelkästään sen perusteella, millaista tietoa artisti itsestään antaa tai miten hän käyttäytyy. Fanit rakentavat mielikuviaan myös sen avulla, mitä yhtyeen muut jäsenet ovat kertoneet bänditoveristaan ja sekä millainen jäsenten keskinäinen suhde on.¹⁴² Näiden tietojen pohjalta fanit kuvittelevat tuntevansa artistin persoonana sekä hänen henkilökohtaista elämäänsä. Jokaisen fanin muodostama kuva on henkilökohtainen ja rakentuu siitä, miten fani tulkitsee artistin ulkonäköä, eleitä ja sanomisia. Pienikin ele riittää muovaamaan fanin mielipidettä idolista.¹⁴³ Fanien

---

¹³⁸ Hynynen 2008, 110.

¹³⁹ Click & Lee & Holladay 2013, 366; Duffett 2013, 41; Jenkins 2013, 10; Bond 2016, 656–659; Blight & Ruppel & Schoenbauer 2017, 314; Chung & Cho 2017, 484.

¹⁴⁰ Cohen 2003, 191; Cohen 2004, 198; Greenwood & Long 2011, 280; De Backer 2012, 148; Karlin 2012, 79–80; Click & Lee & Holladay 2013, 362–363; Kehrberg 2015, 88; Bond 2016, 656; Chung & Cho 2017, 483 ja 489.

¹⁴¹ Click & Lee & Holladay 2013, 362–367; Van Den Bulck & Claessens 2013, 47; Kehrberg 2015, 88; Haigh 2015, 151; Haigh & Wigley 2015, 265–266; Bond 2016, 656; Nisbett 2018, 175; Williams 2018, 2–4; Reinikainen 2019.

¹⁴² Nagaike 2012b, 103.

¹⁴³ Karlin 2012, 80–82.

tulkintoihin ja johtopäätöksiin näistä voi vaikuttaa fanin oma kansallisuus ja elinympäristö, opitut arvot ja käyttäytymismallit sekä kulttuuriin sidottu sanallinen ja sanaton viestintä.

Parasosiaalista suhdetta määrittävä tekijä on vastavuoroisuuden puute. Tästä johtuen parasosiaalisia suhteita on kritisoitu sosiaalisen median kontekstissa, sillä sosiaalinen media on vastavuoroista viestintää.¹⁴⁴ Tutkimusaineiston perusteella voidaan argumentoida, että sosiaalisen median kautta parasosiaalisen suhteen syntyminen on mahdollista. Artisti voi tehdä sosiaalisen median päivityksiä, joihin fanit reagoivat ja kommentoivat, mutta artisti ei välttämättä vastaa heille. Tällöin artisti antaa faneille reagoitavaa materiaalia, mutta ei reagoi itse vastavuoroisesti takaisin. Pohdintaa tukee se, että sosiaalista mediaa ja julkisuuden henkilöihin syntyviä parasosiaalisia suhteita tutkineet Bradley Bond ja Hanna Reinikainen argumentoivat, että sosiaalinen media voi olla vahvempi parasosiaalisten suhteiden rakentaja kuin perinteinen media. Julkisuuden henkilön reagoidessa kommentteihin, fanien parasosiaalinen kokemus kasvaa entisestään.¹⁴⁵ Myös artistien ja fanien välistä sosiaalisessa mediassa rakennettua suhdetta tutkineet Melissa Click, Hyunji Lee ja Holly Willson Halladay toteavat tutkimuksessaan, että sosiaalinen media mahdollistaa sellaisen vuorovaikutuksen artistin ja fanien välillä, mikä ei perinteisen median kautta olisi mahdollista.¹⁴⁶ Massamediasta saatu informaatio muodostaa faneille etäisemmän kuvan julkisuuden henkilöstä kuin tuon itsensä päivittämä sisältö sosiaalisen median kanaviin henkilökohtaisesta elämästään.¹⁴⁷ Tästä syystä sosiaalinen media ei ainoastaan tue parasosiaalisten suhteiden muodostumista, vaan muuttaa koko termin määrittelyä. Parasosiaalinen suhde ei muodostu enää pelkästään mielikuvitukselle, vaan rakentuu myös sen varaan, millaista vastavuoroisuutta fani ihailemaltaan julkisuuden henkilöltä saa.¹⁴⁸

Joissain tutkimuksissa parasosiaalisia suhteita on selitetty sillä, että fanit ovat sosiaalisesti eristäytyneitä ja äärimmäisen ujoja. Tällöin kuviteltu suhde julkisuuden henkilöön korvaa heidän aitoja ihmissuhteitaan.¹⁴⁹ Tällaisten johtopäätösten tekeminen on faniyhteisöjä mustamaalaavaa. Toisissa tutkimuksissa on todettu, että yksinäisyydellä ja parasosiaalisilla suhteilla ei ole korrelaatiota keskenään.¹⁵⁰ Sen sijaan parasosiaalisten suhteiden on todettu olevan yhteydessä sosiaalisuuteen ja empatiakykyyn. Tutkimukset ovat osoittaneet, että erittäin ujoilla henkilöillä on vaikeuksia muodostaa parasosiaalisia suhteita.¹⁵¹ On argumentoitu, että parasosiaaliset suhteet tulisi nähdä

---

¹⁴⁴ Reinikainen 2019, 105.

¹⁴⁵ Bond 2016, 656–657; Chung & Cho 2017, 483; Reinikainen 2019, 106.

¹⁴⁶ Click & Lee & Holladay 2013, 366.

¹⁴⁷ Click & Lee & Holladay 2013, 376; Bond 2016, 657; Chung & Cho 2017, 483.

¹⁴⁸ Click & Lee & Holladay 2013, 366–367.

¹⁴⁹ Jenson 2002, 16–19; Cohen 2003, 192; Cohen 2004, 191–192; Greenwood & Long 2011, 292–293.

¹⁵⁰ Cohen 2003, 191; Cohen 2004, 191–192 ja 198–199; Reinikainen 2019, 104.

¹⁵¹ Cohen 2004, 192.

ennemmin sosiaalisten ihmissuhteiden jatkumona kuin niiden kompensationsa.¹⁵² On kahdenlaista näyttöä siitä, korreloiko parasosiaalisten suhteiden muodostuminen huonon itsetunnon kanssa. Parasosiaalisia suhteita tutkinut Charlotte De Backer ja Reinikainen toteavat, että matala itsetunto on yhteydessä parasosiaalisiin suhteisiin, mutta ne myös parantavat henkilön itsetuntoa.¹⁵³ Sen sijaan parasosiaalisten suhteiden tutkija Jonathan Cohen esittää tutkimusnäyttöä siitä, että hyvällä itsetunnolla varustetut henkilöt muodostavat parasosiaalisia suhteita herkemmin.¹⁵⁴

Parasosiaalisen suhteen muodostumista aineistossa tukee se, että fanit luottavat artistin jakavan faneilleen tärkeimmät tiedot elämästään, kuten uutisen parisuhteesta, avioliitosta tai perheenisäyksestä. Fanit uskovat, että artistin vahvistamattomat huhut eivät todennäköisesti pidä paikkaansa. Pieni osa faneista kommentoi, ettei usko parisuhdetta tai perhe-elämää koskevaa huhua, sillä ei ole kuullut asiasta aiemmin.¹⁵⁵ Suunnilleen sama määrä faneja luottivat siihen, että parisuhteesta tai lapsesta uutisoitaisiin virallisesti tai jokin media nostaisi aiheen otsikkoihinsa.¹⁵⁶ Pari fania halusi korostaa sitä, että on ollut yhtyeen fani alusta asti ja/tai seurannut heitä aktiivisesti. Tällöin fani on perustanut mielipiteensä artistien parisuhde-elämästä, koska uskovat tuntevansa heidät hyvin. Samaan kategoriaan voi luokitella pari fania, jotka kertoivat tuntevansa artistin henkilökohtaisesti tai välillisesti, millä he perustelivat tietävänsä totuuden artistin henkilökohtaisesta elämästä.¹⁵⁷ Samaan kategoriaan pitkäaikaisten fanien kanssa artistin ”henkilökohtaisesti tuntevat” voidaan luokitella siksi, että verkkokeskusteluiden lukijana keskustelijoita ja artisteja tuntematta ei voida tietää totuutta heidän suhteestaan artistiin.

Yksi esimerkki kommentista, jossa fani antoi ymmärtää tuntevansa artistien elämää, oli keskustelu DIR EN GREYstä. Fani kommentoi, että yhtyeen jäsenet Kyo, Kaoru ja Shinya etsivät Tanukista¹⁵⁸ seuraa. Kommentoijan mukaan seuranhakuun liittyy usein seksiä. Lisäksi artistit ottavat hänen mukaansa rahaa faneilta ajanvietosta heidän kanssaan. Samassa ketjussa toinen fani jatkoi, että tapaamisista käytetään termiä *mitsukano*¹⁵⁹ ja niiden harjoittaminen japanilaisissa rock-piireissä on

---

¹⁵² Cohen 2004, 198; Greenwood & Long 2011, 280–282.

¹⁵³ De Backer 2012, 148; Reinikainen 2019, 104.

¹⁵⁴ Cohen 2004, 192.

¹⁵⁵ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; Does Tora have a girlfriend?; Is any one from the GazettE married or have kids?; Gackt's Romanian Girlfriend 2008; the GazettE – Aoi 2012.

¹⁵⁶ Keskustelut Is any one from the GazettE married or have kids?; Die=happily married? 2005; Gazette 2009; Nao getting married 2012.

¹⁵⁷ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; Is any one from the GazettE married or have kids?; Die=happily married? 2005; Dir en grey Rumours 2006; Crazy Bangya 2018.

¹⁵⁸ Tanuki-verkkokeskustelualustalla ei ainoastaan keskustella artisteja koskevasta juoruista, vaan huhujen mukaan jotkin artistit etsivät alustalta itselleen myös seuraa. Siitä ei ole tietoa, miten tämä tapahtuu, sillä keskustelualusta on anonyymi.

¹⁵⁹ Mitsukano muodostuu sanoista mitsugu (antaa jollekin rahaa) ja kanojo (tyttöystävä). Mitsukanolla tarkoitetaan naispuolista fania, joka maksaa artistille siitä, että saa viettää aikaa tuon kanssa. Rahan lisäksi mitsukanot antavat

yleistä. Hän kertoi, että monella artistilla ei ole muuta tulonlähdettä musiikkiuran ohella. Mikäli he eivät saa töitä host¹⁶⁰-baarista, he tienaavat tällä tavalla.¹⁶¹ On tyypillistä, että visual kei -muusikoiden taloudellinen tilanne on heikko. Huomiota herättävän ulkonäkönsä – kuten värikkäiden pitkien hiusten, lävistysten ja tatuointien – vuoksi heidän on vaikea saada esimerkiksi toimistotyötä. Sen sijaan tyypillisiä työpaikkoja ovat baarit tai host-klubit.¹⁶² On olemassa toimistotöitä tekeviä muusikoita, mutta heidän on pidettävä muusikkoidenteettinsä salassa töissä ollessaan. Pleifle haastatteli nimettömänä pysyvää visual kei -artistia, joka kertoi, että monet muusikot turvautuvat mitsukanoihin ekstratuloja saadakseen.¹⁶³ Koska japanilaisessa musiikkibisneksessä seurustelua ei katsota hyvällä, myös fanien tapailu on tabu. Visual kei -kulttuurista puhuttaessa kuulee käytettävän usein termiä *tsunagari*, joka tarkoittaa yhteyttä tai suhdetta. Tsunagarilla tarkoitetaan naisfania, joka on muodostanut seksuaalisen tai romanttisen suhteen artistiin. Tsunagari eroaa mitsukanosta siten, että tsunagarit eivät tarjoa artistille rahallista tukea. Pleiflen näkemyksen mukaan moni japanilainen fani haaveilee tsunagarina olemisesta, mutta vain harva onnistuu siinä. Hän on havainnoinut, että japanilaisissa visual keihin liittyvissä verkkokeskusteluissa tsunagarit ja mitsukanot ovat yleisiä keskustelunaiheita.¹⁶⁴

Moni fani perusteli näkemystään artistin parisuhdestatuksesta lausahduksella, jonka artisti oli haastattelussa tai muussa yhteydessä sanonut.¹⁶⁵ Tämä kertoo siitä, että fanit luottavat artistin avaavan rehellisesti henkilökohtaista elämäänsä sosiaalisessa mediassa ja haastatteluissa. Sosiaalisen median markkinointia tutkinut Siyoung Chung ja kommunikaatioteknologian tutkija Hichang Cho esittävät, että mitä aktiivisempi, vuorovaikutteisempi ja intiimimpi julkisuuden henkilö sosiaalisessa mediassa on, sitä luotettavamman kuvan hän itsestään antaa. Tällöin fanit alkavat luottaa julkisuuden henkilön sanomaan totuutena.¹⁶⁶ Fanien tulisi muistaa, että vaikka artisti olisi kertonut vanhassa haastattelussa jotain esimerkiksi elämänvalinnoistaan, mielipiteet saattavat muuttua. Artisti ei välttämättä allekirjoita enää kaikkea, mitä on sanonut 10 vuotta sitten. Pari fania tiedostivat, että vaikka he perustavat olettamuksensa artistin haastatteluissa tai muualla sanomiin lausahduksiin, he kuitenkin

---

artisteille yleensä lahjoja tai maksavat heidän vuokransa. Joillekin artisteille mitsukano on kuin osa-aikatyö musiikin ohella, kun he eivät tule toimeen pelkästään musiikista saamallaan rahoilla. Pleifle, 12.6.2011.

¹⁶⁰ Host on hienosti laittautunut mies tai nainen, joka työskentelee japanilaisessa baarissa ja tarjoaa seuralaispalveluita. Hostin työnkuvaan kuuluu juomien tarjoilu ja asiakkaiden kanssa seurustelu, heidän viihdyttämisenä ja kehumisena. Hostin tarkoitus on käyttäytyä kuin he olisivat asiakkaan treffikumppani tuon illan. Host-klubit ovat yleisiä Japanissa ja ne kuuluvat japanilaiseen viihde- ja yöelämään. Live Japan 2020.

¹⁶¹ Keskustelu Re: Dir en grey! 2009.

¹⁶² Pleifle 12.6.2011; Pleifle 26.6.2011.

¹⁶³ Pleifle 10.7.2011.

¹⁶⁴ Pleifle 12.6.2011.

¹⁶⁵ Keskustelut Does Saga have a girlfriend?; Does Shou have a girlfriend?; Do U Think Reita Is A Gay?; I must know!!!!!! 2003; [Dir En Grey] The Thread 2007; Gackt's Oath about Marriage 2007; Does Gackt Have a GF? 2008.

¹⁶⁶ Chung & Cho 2017, 484–485 ja 489.

ymmärtävät, että artistin mediassa kertomat asiat eivät välttämättä ole koko totuus hänen elämästään.¹⁶⁷ Julkisuuskuva tulee pitää sosiaalisen median päivityksissä ja haastatteluissa miellyttävänä ja faneja kiinnostavana. Huonon julkisuuskuvan antaminen pettää sellaisten fanien luottamuksen, joille on tullut kuva artistin tuntemisesta tuon medianäkyvyyden johdosta.¹⁶⁸

Huomionarvoista on, että haastattelut sekä muu mediasisältö tehdään yleensä japaniksi, vaikka ne julkaistaisiin ulkomaalaisessa mediassa. Artistin, mahdollisen manageriyhtiön sekä toimittajan välissä on vielä tulkki, ennen kuin haastattelu pääsee lopulliseen muotoonsa fanien luettavaksi. Mikäli haastattelun on kääntänyt ammattitaitoinen tulkki, se on uskottava. Jos kääntäjä on fani, on riski, että haastatteluvastausten tyyli saattaa muuttua käänösprosessin aikana. Videohaastattelut tai sosiaalisen median päivitykset ovat luotettavampia mielikuvien muodostamiselle artistista, sillä erinäiset välikädet eivät muokkaa haastatteluvastauksia tai päivityksiä. Fanit kuitenkin usein tekstittävät videohaastatteluja ja kääntävät sosiaalisen median päivityksiä, jolloin riski käänöksen epäoikeellisuudelle kasvaa. Lisäksi on mahdollista, että kielestä toiseen käännettäessä suoraa vastinetta alkuperäiselle sanalle tai ilmaisulle ei ole kohdekielellä. Nämä seikat huomioon ottaessa voidaan todeta, että fanien muodostaessa mielikuvia artistin haastatteluvastausten perusteella on mahdollista, että artisti ei ole edes tarkoittanut asiaansa kuten se on käänöksessä ilmaistu.

Alice Ninea koskevassa keskustelussa fani perusti olettamuksensa artistin parisuhteettomuudesta sille, että haastattelussa artisti on sanonut olevansa epäsuosittu naisten keskuudessa.¹⁶⁹ Toinen yhtyeen fani antoi kommentillaan ymmärtää, ettei usko toisen bändin jäsenen olevan parisuhteessa, sillä artisti on maininnut useammassa haastattelussa olevansa yksinäinen.¹⁷⁰ Yksinäisyys ei kuitenkaan paljasta henkilön parisuhdestatusta. Yksinäinen voi olla, vaikka oma sosiaalinen piiri olisi suuri, ystäviä olisi paljon, eläisi parisuhteessa tai olisi perheellinen. Yhdessä Gacktoa koskevassa keskustelussa fanit pohtivat artistin kommenttia siitä, ettei hän halua mennä naimisiin. Myös tässä keskustelussa nostettiin yksinäisyys esiin siitä näkökulmasta, ettei fani uskonut Gackton kärsivän yksinäisyydestä, sillä artistilla on ystäviä. Sama fani arveli, ettei Gackt halua naimisiin, koska avioliitto voi johtaa lapsiin ja Gackt on sanonut, ettei tahdo lapsia.¹⁷¹

Suomalaisessa yhteiskunnassa lapsia voi hankkia ilman avioliittoa ja toisaalta, naimisiin voi mennä ilman toiveita perheenisäyksestä. Voidaan olettaa, että kommentti heijastelee joko fanin omia arvoja tai hänen tulkintaansa japanilaisesta kulttuurista. Japanilaisessa kulttuurissa avioliiton on aina koettu

---

¹⁶⁷ Keskustelut Does Saga have a girlfriend?; Does Gackt Have a GF? 2008.

¹⁶⁸ Galbraith & Karlin 2012, 8.

¹⁶⁹ Keskustelu Does Shou have a girlfriend?

¹⁷⁰ Keskustelu Does Saga have a girlfriend?

¹⁷¹ Keskustelu Gackt's Oath about Marriage 2007.

liittyvän lasten saamiseen, eikä ainoastaan romanttiseen suhteeseen kahden aikuisen välillä.¹⁷² Japanissa sekä solmittujen avioliittojen määrä¹⁷³ että syntyvyys¹⁷⁴ ovat olleet pitkään laskussa. Yhtenä selittävänä syynä pidetään naisten aseman yhteiskunnallista muutosta: naiset eivät halua enää jäädä kotiin lasten kanssa, vaan haaveilevat omasta urakehityksestä. Toinen selittävä syy on miesten vaikeus löytää pysyvää paikkaa Japanin elinkeinoelämässä, ja täten he kokevat kyvykkyytensä taloudellisesti vakaaseen perhe-elämään heikentyneeksi.¹⁷⁵ Nämä syyt eivät välttämättä liity Gackton fanin kertomaan lausahdukseen mitenkään, mutta heijastelevat Japanin tämänhetkistä arvomaailmaa avioliiton ja perhe-elämän suhteen. Tämä on voinut vaikuttaa kommentoijan tekemään tulkintaan.

Gackton fanit tekivät muitakin olettamuksia artistin henkilökohtaisesta elämästä sen perusteella, mitä hän oli haastatteluissaan tai sosiaalisessa mediassa kertonut. Eräs fani epäili avioliitosta pidättäytymisen syyksi sitä, ettei Gackt halua sukunimeään muiden käyttöön. Fanin mukaan Gackt itse olisi perustellut asiaa näin. Keskustelussa puhuttiin myös Gackton edellisestä avioliitosta, josta hän on kirjoittanut omaelämäkertaansa. Eräs fani kertoi kirjassa lukeneen, että Gackt ei ollut rakastanut edellistä vaimoaan kuten hänen mielestään avioliitossa tulisi rakastaa. Toinen fani kommentoi, että tämä kuulostaa hänestä vääraltä ja epätyypilliseltä käyttäytymiseltä Gacktolle.¹⁷⁶ Kommentti voidaan tulkita niin, että fani odotti artistin sitoutuvan avioliittoon vain ollessaan tosissaan ja tunteiden ollessa aitoja ja voimakkaita.

Toisessa Gacktoa koskevassa ketjussa fanit keskustelivat avioliiton lisäksi artistin naismausta. Yksi faneista oli sitä mieltä, että Gackt on erittäin valikoiva, eikä monella naisella ole häneen mitään mahdollisuuksia. Toinen fani aloitti kommenttinsa sillä, ettei usko Gackton tapailevan ketään. Hän perusteli väittämänsä pitkällä listalla asioita, joita Gackt on hänen mukaansa sanonut. Myös tässä kommentissa toistui ajatus siitä, että artistille ei kelpaa kuka tahansa nainen, vaan naisen on oltava tietyn tyylinen Gacktolle sopiakseen.¹⁷⁷ Ajatus valikoivuudesta on ymmärrettävä. Eri ihmiset viehättyvät erilaisiin ulkoisiin ominaisuuksiin sekä tulevat erilaisten persoonallisuuksien kanssa toimeen. Kommenttien mukaan fanit olettavat tietävänsä, millainen Gackton naistyyppi on. Sama fani uskoi, että vaikka Gackt ei omien sanojensa mukaan ole kiinnostunut deittailusta, hän silti kaipaa rinnalleen jotakuta, jota rakastaa. Keskustelussa esiintyi yksi kommentti, joka näytti olevan muistutus

---

¹⁷² Lin 2012, 174.

¹⁷³ Marriage Statistics in Japan: Average Age of Couples Continues to Rise 2020.

¹⁷⁴ Japan to fund AI matchmaking to boost birth rate 2020.

¹⁷⁵ Semuels 2017.

¹⁷⁶ Keskustelu Gackt's Oath about Marriage 2007.

¹⁷⁷ Keskustelu Does Gackt Have a GF? 2008.

niille faneille, jotka uskovat tuntevansa artistia ihmisenä ja hänen henkilökohtaista elämäänsä: ”*We can’t know everything about him. Can’t we?*”¹⁷⁸

Myös DIR EN GREYtä koskevista keskusteluista on tulkittavissa, että fanit tekevät johtopäätöksiä artistien naismausta ja romanttisista sekä seksuaalisista suhteista sen perusteella, millaisen kuvan ovat artisteista saaneet. Keskusteluissa tuotiin useampaan otteeseen esiin juoru, jonka mukaan Kyon nuoruusvuosien tyttöystävä oli pettänyt häntä Kyon silloisen bänditoverin kanssa.¹⁷⁹ Eräs fani uskoi, että tämän takia Kyon on vaikea sitoutua parisuhteeseen ja tapahtuma on vaikuttanut hänen naimakuunsa. Sama fani uskoi Kyon arvostavan perinteisiä japanilaisia parisuhteen arvoja. Toinen fani arveli, että Kyo pelottelee naiset pois läheltään. Hän perusteli väitteensä sillä, että oli saanut sen käsityksen, että Kyo on vaikea persoona. Fani oli kuullut, että bändin muilla jäsenillä on välillä vaikeuksia tulla hänen kanssaan toimeen.¹⁸⁰

Samassa ketjussa keskusteltiin yhtyeen jäsenten seksielämän vilkkaudesta. Fanien mielikuva Kyosta vaihtelee. Eräs kommentoija oli sitä mieltä, että Kyolla on varmasti ollut yhtyeen jäsenistä eniten naisia. Sen sijaan rumpali Shinyaa pidetään liian ujona lähestymään ketään, joten fanit eivät usko hänen seksielämänsä olevan kovin vilkasta.¹⁸¹ Myös toisessa DIR EN GREYtä koskevassa keskustelussa ajateltiin, että Shinya on liian ujo pyytämään ketään edes kahville, joten hänellä ei varmasti ole tyttöystävää tai vaimoa.¹⁸² Toisessa keskustelussa uskottiin, että Shinya on yhtyeestä ainoa, joka voisi elää vakaata parisuhde-elämää. Fani kommentoi hänen olevan ainoa yhtyeen jäsen, johon kitaristi Kaorun ”moraalisesti arveluttava vaikutus” ei näytä vaikuttavan.¹⁸³ Shinyaa ujoksi kuvaillut fani oli sitä mieltä, että yhtyeen basistilla Toshiyalla ei varmasti ole tyttöystävää. Hän ei uskonut Toshiyan olevan persoona, joka haluaisi vakiintua parisuhteessa, vaan hän koki tuon olevan lapsellinen iästään huolimatta.¹⁸⁴ On todennäköistä, että Kyosta, Shinyasta ja Toshiyasta tehdyt oletukset johtuvat artistien julkisuusimagoista. On mahdollista, että henkilökohtaisessa elämässään he käyttäytyvät toisin. Esimerkiksi Shinya on voinut rakentaa itselleen ujon julkisuus kuvan, sillä on ajatellut sen vetoavan faneihin, mutta ei välttämättä ole sellainen oikeasti.

Aiemmissa tutkimuksissa on todettu, että toisinaan fanit torjuvat ajatuksen rakennetusta julkisuus kuvasta ja ovat vakuuttuneita siitä, että tuntevat artistin todellisen luonteen. He eivät usko,

---

¹⁷⁸ Keskustelu Does Gackt Have a GF? 2008.

¹⁷⁹ Keskustelut Is anyone from the band Dir en grey married or have kids?; I must know!!!!!! 2003; [Dir En Grey] The Thread 2007; Are DEG all single? 2015.

¹⁸⁰ Keskustelu [Dir En Grey] The Thread 2007.

¹⁸¹ Keskustelu [Dir En Grey] The Thread 2007.

¹⁸² Keskustelu Dir en grey Rumours 2006.

¹⁸³ Keskustelu What are some funny or terrible rumours about musicians or bands? 2019.

¹⁸⁴ Keskustelu Dir en grey Rumours 2006.

että artisti käyttäytyy eri tavalla julkisuudessa kuin henkilökohtaisessa elämässään. Mikäli nämä fanit törmäävät artistista esitettyyn negatiiviseen mediajulkisuuteen tai juoruun, he pitävät niitä valheina ja puolustavat artistia viimeiseen saakka nojautuen mielikuvaan, jonka ovat artistista itselleen rakentaneet.¹⁸⁵ Tästä esimerkkinä toimii aiemmin mainittu tapaus, jossa artistilla oli huhuttu olevan seksisuhde alaikäiseen, mihin fanit suhtautuivat epäileväisesti.

Keskusteluissa puhuttiin lisäksi perhe-elämästä ja lapsista. Alice Ninea koskevassa keskustelussa fanit jakoivat ajatuksiaan siitä, millaisia isähahmoja artistit olisivat. Yhtyeen basisti Sagaa ei voitu kuvitella isän rooliin – yksi fani kirjoitti, että uskoo isäksi tulemisen tapahtuvan vain vahingossa. Toinen puolestaan kommentoi, että hänestä ajatus Sagasta isänä on pelottava, eikä hän kykene moiseen mielikuvaan. Jotkut olivat sitä mieltä, että yhtyeen kitaristista Hirotoista ei olisi isäksi. Jotkut taas kommentoivat uskovansa, että Hirotoista tulisi hauska isä. Sen sijaan fanit olivat yhtä mieltä siitä, että rumpali Nao olisi hyvä aviomies ja hauska isä lapsilleen.¹⁸⁶

Verkkokeskusteluaineistosta on tulkittavissa, että artistin mediakäyttäytymisestä tehdään myös virheellisiä johtopäätöksiä. Yhdessä keskustelussa fanit kirjoittivat, että kahden yhtyeen jäsenen on aiemmin huhuttu menneen naimisiin. Perusteluna se, että artistit ovat tehneet blogeihinsa hääaiheisia päivityksiä. Fanit tiesivät kertoa, että molemmissa tapauksissa oli kyse lähisukulaisen hääjuhlista, ei artistin omista.¹⁸⁷ Toisessa keskustelussa kaksi fania villiintyi luettuaan the GazettEn kitaristin Aoin Twitter-päivityksen, jossa hän oli kirjoittanut olevansa syömässä tyttöystävänsä kanssa. He kertoivat olevansa uutisesta vihaisia, masentuneita ja surullisia sekä luonnehtivat tilannetta ikäväksi. Keskustelu sai kuitenkin loppupuolella käänteen, kun toinen faneista kysyi, että eikö artisti twiitannut kymmentä minuuttia myöhemmin olevansa syömässä muusikkoystävänsä kanssa. Täten artistin Twitter-päivitys osoittautui vitsiksi, joka sai fanien tunteet kuumenemaan välittömästi. Keskustelu päättyi kommentilla ”*I guess he just wanted to piss everyone off xD*”.¹⁸⁸ Tästä voimme päätellä, että artistit ovat tietoisia siitä, että heidän henkilökohtainen elämänsä ja erityisesti parisuhteet kiinnostavat faneja sekä aiheuttavat heissä voimakkaita tunteita.

Pieni osa faneista ei usko artistien parisuhde- tai perhe-elämään siitä syystä, että uskovat artistien haluavan keskittyä täysillä musiikkiuraansa. Eräs fani kommentoi epäilevänsä vahvasti, että kellään DIR EN GREYstä olisi kumppania, sillä he ovat niin kiireisiä musiikin parissa koko ajan – kuinka sellainen ihminen voisi ylläpitää intiimiä ihmissuhdetta? Toisaalta fani tiedosti, ettei voi tietää asian

---

¹⁸⁵ Karlin 2012, 80–82.

¹⁸⁶ Keskustelu Nao getting married 2012.

¹⁸⁷ Keskustelu Nao getting married 2012.

¹⁸⁸ Keskustelu AOI GOT A GIRLFRIEND?!?! 2011.

oikeaa laitaa.¹⁸⁹ Yksi DIR EN GREYn fani oli sitä mieltä, että erityisesti basisti Toshiyalle parisuhteen solmiminen olisi stressaavaa. Hän perusteli väitettään sillä, että Toshiya haluaa suunnata energiansa rakastamaansa musiikkiin ja bändiin, eikä kykenisi antamaan tarpeeksi huomiota mahdolliselle tyttöystävälle.¹⁹⁰

Yhdessä DIR EN GREYtä koskevassa keskustelussa esitettiin huhu, jonka mukaan kitaristi Kaorulla olisi lapsia. Keskustelussa oli kuva, jossa Kaorun sylissä istuu kaksi pientä tyttöä. Eräs fani kertoi saaneensa Kaorusta sen kuvan, että tuo sitoutui tosissaan asioihin – ja tällä hetkellä se asia on musiikki. Fani uskoi, että yhtye ei keikkailisi paljoa, mikäli Kaorulla olisi lapsia. Hän ei myöskään uskonut huhuun, jonka mukaan Kaoru olisi adoptoinut lapset itse: jos lapsilla ei ollut äitiä, kiertue-elämän toteuttaminen olisi vaikeaa. Näine perusteluineen fani uskoi, että kuvassa olevat lapset ovat Kaorun sisaruksen lapsia. Myös toinen fani kommentoi, että lapset ja varsinkin yksinhuoltajuus on epätodennäköistä, sillä se ei olisi reilua lapsia kohtaan kiertue-elämän vuoksi. Fani olisi kuitenkin ilahtunut, mikäli Kaorulla olisi lapsia ja ajatus oli hänestä suloinen.¹⁹¹ Tästä voimme päätellä, että hän yritti ajatella asiaa realistisesti, eikä perustella itselleen ja muille sitä vaihtoehtoa, jonka hän toivoisi olevan todellinen.

Yhdessä keskustelussa ei perusteltu uskottua parisuhteettomuutta artistien musiikkiuralla. Sen sijaan uskottiin, että vaikka bändin muusikot perustaisivat perheen, he jatkaisivat silti musiikin tekemistä. Musiikki merkitsee heille niin paljon.¹⁹² Kuvitellaan, että jollain yhtyeellä menee hyvin – kunnes tieto bändin hajoamisesta tai jäsenen eroamisesta tulee yllättäen. Tyypillisiä syitä hajoamisille tai eroamisille ovat muun muassa musiikilliset erimielisyydet tai se, etteivät bändin jäsenet tule toimeen keskenään. Toisinaan yhtyeestä eroavat artistit eivät enää halua jatkaa musiikkiuran parissa. He haluavat vetäytyä julkisuudesta. Nämä esimerkit ovat muistutuksia siitä, että ulkopuolisina ei voida tietää, mitä tulevaisuudensuunnitelmia yhtyeellä ja sen jäsenillä on, miten he tulevat keskenään toimeen ja mitä he musiikkiurastaan ja sen jatkosta ajattelevat. Oletettavaa on, että liiketoiminnan kannalta yhtyeiden takana toimivat yhtiöt haluavat peitellä ristiriitatilanteita sekä eroamis- tai hajoamispäätöksiä faneilta mahdollisimman pitkään.

Olettamuksia artistien henkilökohtaisesta elämästä tehdään myös ulkonäön perusteella. Parissa ketjussa fanit olivat kiinnittäneet huomiota siihen, että artistit ovat käyttäneet sormusta vasemmassa nimettömässä ja tehneet tämän pohjalta tulkintoja artistien mahdollisesta avioliitosta.¹⁹³ Yhdessä

---

¹⁸⁹ Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

¹⁹⁰ Keskustelu Dir en grey Rumours 2006.

¹⁹¹ Keskustelu Dir en grey Rumours, 2006.

¹⁹² Keskustelu Nao getting married 2012.

¹⁹³ Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Gazette 2009.

keskustelussa taas mielipidettä artistin naimattomuudesta perusteltiin sillä, ettei artisti käyttänyt sormusta vasemmassa nimettömässään.¹⁹⁴ Japani kuuluu maihin, joissa vasemmassa nimettömässä oleva sormus kertoo perinteisesti avioliitossa elämisestä.¹⁹⁵ Toisinaan avioliitossa elävät miehet eivät pidä sormusta ollenkaan ja toisinaan sormus löytyy myös sinkkumiesten vasemmasta nimettömästä. Aineiston toisessa sormuksen käyttöön liittyvässä keskustelussa yksi faneista kommentoi, ettei usko sormuksen käytön kertovan vielä mitään. Samassa keskustelussa toinen fani sanoi, ettei usko artistin olevan naimisissa, koska artisti ei näytä siltä.¹⁹⁶ Ihmisen parisuhdestatuksen määrittely ulkonäön perusteella lienee mahdotonta.

Julkisuuden henkilöt ja heidän takanaan toimivat yhtiöt osaavat hyödyntää parasosiaalisia suhteita myyntivalttinaan. Cohenin mukaan julkisuuden henkilöt pyrkivät tietoisesti siihen, että antavat faneilleen mielikuvan, että fanit tuntevat heidät henkilökohtaisesti.¹⁹⁷ He voivat pyrkiä sitouttamaan faneja esimerkiksi säännöllisillä sosiaalisen median päivityksillä, interaktiivisella käytöksellä, antamallaan haastatteluilla tai muilla mediasisällöillä. Tutkimusten mukaan fanit muodostavat kaikkein vahvimpia parasosiaalisia suhteita sellaisiin mediahahmoihin, jotka esiintyvät ”omana itsenään” ja jollain tapaa pyrkivät luomaan vuorovaikutusta fanien kanssa.¹⁹⁸ Japanilaiselle idolimarkkinoinnille on tyypillistä, että mainonta sisältää pilkahduksia artistin persoonasta. Tällä tavoitellaan sitä, että fanit haluavat tuntea ja tulla läheisemmäksi artistin kanssa.¹⁹⁹ Naisten homoeroottisia fantasioita populaarikulttuurin kontekstissa tutkineen Kazumi Nagaiken mukaan yksi syy, miksi faneilla on tarve muodostaa tarkkoja mielikuvia artistien persoonista selittyy sillä, että heillä on tarve luoda artistista fiktiivinen heitä miellyttävä fantasia. Hän argumentoi, että kuvitteellisten fantasioiden luominen ei ole ainoastaan toivottavaa, vaan elinehto idolien suosiolle.²⁰⁰ Musiikin ammattilaiset ja sosiaalisen median tutkijat ovat vakuuttuneita siitä, että sosiaalisen median käyttö ja fanien saatavilla oleminen verkossa ovat avainasemassa musiikkiuralla suosioon päästäkseen ja sitä ylläpitääkseen.²⁰¹ Sosiaalisen median harkittu ja aktiivinen käyttö auttaa myös henkilöbrändin rakentamisessa ja sen markkinoinnissa.²⁰² Kun julkisuuden henkilöt jakavat sosiaaliseen mediaan osia henkilökohtaisesta elämästään, fanit kokevat heidät paremmin saavutettaviksi, lähestyttäviksi ja pidettäviksi. Sosiaalisen median arkipäiväistyminen on vaikuttanut

---

¹⁹⁴ Keskustelu *Dir en grey Rumours* 2006.

¹⁹⁵ Which Finger Is The Wedding Band Worn On, Love To Know.

¹⁹⁶ Keskustelu *Gazette* 2009.

¹⁹⁷ Cohen 2004, 191.

¹⁹⁸ De Backer 2012, 149.

¹⁹⁹ Karlin 2012, 79–80.

²⁰⁰ Nagaike 2012b, 104–107.

²⁰¹ Baym 2012, 287 ja 292; Kehrberg 2015, 87; Ledbetter & Redd 2016, 604; Chung & Cho 2017, 489–490.

²⁰² Bond 2016, 657; Ledbetter & Redd 2016, 603.

faneihin siten, että he odottavat julkisuuden henkilöltä yhteydenpitoa faneihinsa. Lisäksi he odottavat saavansa tietoa julkisuuden henkilöiden elämästä ja persoonallisuudesta sosiaalisen median päivitysten kautta.²⁰³

Mediatutkija Igor Prusa argumentoi japanilaisten fanien pitävän itseään enemmän osallisena idolin elämään kuin julkisuuden henkilön elämän seuraajina.²⁰⁴ He ovat ylpeitä artistin saavutuksista ja kokevat, että he ovat vaikuttaneet artistin suosioon.²⁰⁵ Fanit saattavat kokea faniutensa siten, että he ovat artistista vastuussa. Heidän henkisen ja taloudellisen tukensa avulla artistin musiikkiura voi hyvin. Idolikulttuurin etnografitutkija Hiroshi Aoyagi kuvailee fanien nauttivan henkilökohtaisten narratiivien luomisesta idoleista, sillä täten he voivat kokea samaistuvansa idoliinsa yhä paremmin. Fanien luomat mielikuvat eivät yleensä ole täysin fiktiivisiä, vaan jossain määrin vastaavat idolin todellista persoonaa.²⁰⁶ Tämä on luonnollista, sillä täysin fiktiivisen mielikuvan rakentaminen todennäköisesti onnistuisi vain silloin, kun artisti ei ole kertonut itsestään mitään eikä esiinny julkisuudessa siten, että hänen persoonastaan kyettäisiin tekemään tulkintoja. Meille muodostuu alitajuisesti mielikuva ihmisestä hänen sanojensa, tekojensa ja eleidensä perusteella.

Parasosiaalisen suhteen julkisuuden henkilön kanssa on todettu lisäävän faniuskollisuutta sekä kasvattavan fanin ostokäyttäytymistä.²⁰⁷ Sitouttamisen myötä tapahtuneeseen kulutuksen kasvuun liittyy piratismiin ja laittoman lataamisen vähentyminen. Tutkimusten mukaan musiikin laitton lataaminen aiheuttaa yli 10 biljardin euron menetykset musiikkialalle – eikä ainoastaan artisteille, vaan myös taustalla työskenteleville henkilöille, kuten levy-yhtiöille ja teknikoille.²⁰⁸ Musiikin laitton lataaminen on suuri ongelma myös länsimaalaisten japanilaisen musiikin fanien keskuudessa.²⁰⁹ Näistä syistä artistin markkinoinnilla ja sosiaalisen median päivityksillä kannattaa tietoisesti pyrkiä siihen, että välimatka artistin ja fanin välillä lyhenee. Tämä vahvistaa fanin tunnetta siitä, että hänellä on intiimi suhde artistiin, sekä antaa fanille kokemuksen yhdessä koetuista asioista.²¹⁰ Ajan myötä fani kuvittelee, että hän tuntee julkisuuden henkilön henkilökohtaisesti tai jopa paremmin kuin muut fanit.²¹¹ Sanotaan, että artistien tulisi suhtautua fanien kanssa yhteydenpitoon kuin asiakaspalveluun, sillä siitä on pohjimmiltaan kyse – oman tuotteen myymisestä faneille.²¹²

---

²⁰³ Click & Lee & Holladay 2013, 366.

²⁰⁴ Prusa 2012, 57–58.

²⁰⁵ Karlin 2012, 79–80.

²⁰⁶ Nagaike 2012b, 104–109.

²⁰⁷ Chung & Cho 2017, 483; Reinikainen 2019, 103 ja 107.

²⁰⁸ Turri & Smith & Kemp 2013, 202–209.

²⁰⁹ Pleifle 2012, 84–85; Otmazgin 2014, 91.

²¹⁰ Nagaike 2012b, 107; Haigh & Wigley 2015, 265–266.

²¹¹ Haigh & Wigley 2015, 265–266.

²¹² Baym 2012, 289–290.

Julkisuuden henkilön sosiaalisen median käytön ainoa hyötypuoli ei ole sen kaupallisen toiminnan tukeminen. Faniien kanssa kommunikointi antaa artisteille palautetta tekemästään työstä sekä henkistä tukea, joka antaa artisteille merkitystä työlleen. Faniien reaktiot sosiaalisessa mediassa antavat artisteille tunteen siitä, että fanit välittävät heistä.²¹³ Joissain tapauksissa tämän on todettu johtavan siihen, että artistit voivat kokea muodostavansa läheisen suhteen faniensa kanssa. Erityisesti pienet, tunnettavuudesta haaveilevat artistit saattavat käyttää runsaasti aikaa faniensa kanssa kommunikoimiseen. Jotkut artistit myöntävät, että faneista on tullut heille läheisimpiä kuin heidän ystävänsä.²¹⁴ Ristiriidassa tämän tutkimusnäytön kanssa on se, että julkisuuden henkilöiden sosiaalisessa mediassa rakentama kuva on usein harkittu. Sanotaan, että sen tarkoitus ei ole päästää faneja lähelle, vaan pitää heidät etäällä.²¹⁵ Ajatus voi perustua sille, että julkisuuden henkilöt ajattelevat jakavansa faneilleen henkilökohtaisesta elämästä sen verran, että he pysyvät tyytyväisinä saamansa informaation määrään. Analysoidun verkkokeskusteluaineiston perusteella voidaan todeta, että aktiivisesta sosiaalisen median käytöstä tai haastatteluista huolimatta fanit joka tapauksessa haluavat lisää tietoa artistien henkilökohtaisesta elämästä.

3.2 Seksuaalinen suuntautuminen faniien spekulatioiden kohteena

Ulkonäöstä ei pelkästään tehdä oletuksia artistin parisuhdestatuksesta, vaan myös seksuaalisesta suuntautumisesta. Lisäksi fanit pohtivat artistien seksuaalista suuntautumista heidän haastatteluissa kertomansa, sosiaalisen median päivitystensä, käyttäytymisensä sekä esiintymisen perusteella. Näiden ominaisuuksien perusteella tulkitseminen homo- tai heteroseksuaaliksi perustuu stereotyyppioihin. Stereotyyppiat ovat usein lähtöisin mediasta. Digitaalisen kulttuurin tutkija Jungmin Kwon on huolissaan median vääristämästä homoseksuaalisesta kuvasta. Hän esittää, että mediassa esitettyjen stereotyyppisten homoseksuaalien vuoksi homoseksuaaleja ihmisiä kohtaan asetetaan ennakkoluuloja. Ennen kaikkea naiset ovat luoneet epärealistisia odotuksia homoseksuaaleista.²¹⁶ Aineistossa on luettavissa kommentteja kuten ”hän näyttää naiselliselta” tai ”hän käyttäytyy kuin tyttö”, mitkä viittaavat siihen, että näin kommentoineet fanit ovat saaneet homoseksuaaleista stereotyyppisen kuvan feminiinisinä miehinä.

---

²¹³ Baym 2012, 296–297.

²¹⁴ Turri & Smith & Kemp 2013, 202; Galbraith 2016, 233. Muusikkojen ja faniien välisistä ystävyysuhteista ks. Baym 2012.

²¹⁵ Kehrberg 2015, 88.

²¹⁶ Jungmin 2019, 152 ja 161. Median aiheuttamista homoseksuaaleihin kohdistuvista stereotyyppioista ks. 143–166.

Vaikka ihmisen henkilökohtaisten piirteiden perusteella stereotypisointia pidetään epäsovinnaisena, sosiaalispsykologian tutkija Bruce E. Blaine ei pidä stereotyyppien muodostamista välttämättä pahana asiana. Hän toteaa, että ihmisen muodostamat henkilökohtaiset stereotyypit, joita hän ei jaa muille, eivät voi johtaa syrjintään tai epätasa-arvottamiseen. Tämä vaatii sen, ettei henkilö annan stereotyyppiensä ohjata käyttäytymistään, mikä voi olla vaikeaa.²¹⁷ Stereotyyppien muodostuminen on luonnollista. Tulkitsemme jatkuvasti muiden ihmisten ulkonäköä, eleitä ja sanoja. Muodostamme niistä oman käsityksemme siitä, millainen ihminen on. Aineiston verkkokeskusteluissa fanit antoivat stereotyyppisten ajatustensa ohjata käyttäytymistään. Tämä voi muodostua haitalliseksi silloin, kun fani kirjoittaa muodostamastaan mielipiteestä muiden luettavaksi. Muiden fanien tulkinnan kannalta viestin muotoilu on kriittisessä asemassa siinä, ymmärretäänkö viesti henkilön omana mielipiteenä vai faktatietona artistista. Vaikka fani kirjoittaisi uskovansa artistin olevan homoseksuaali esimerkiksi feminiinisen ulkonäkönsä vuoksi, viesti voidaan ylitulkita etenkin siinä tapauksessa, jos toinen fani kertoo lukemastaan eteenpäin.

Myös seksuaalista suuntautumista koskevissa keskusteluissa on ajoittain huomattavissa, että fanit ajattelevat tuntevansa artistit niin hyvin, että pystyvät tekemään johtopäätöksiä heidän seksuaalisesta suuntautumisestaan. Esimerkiksi eräs DIR EN GREYn fani kertoi päässeensä yhtyeen takahuonetiloihin heidän ulkomaan kiertueellaan. Hän vietti jäsenten kanssa paljon aikaa, eikä huomannut mitään viitteitä homoseksuaaliseen käyttäytymiseen.²¹⁸ Tämä ei välttämättä ole todiste siitä, että artistit olisivat heteroseksuaaleja – heteroseksuaalitkaan eivät viestittä käyttäytymisellään koko aikaa seksuaalista suuntautumistaan.

the Gazetten basistin Reitan seksuaalista suuntautumista pohdiskellevassa keskustelussa useampi fani totesi, ettei Reita voi olla homoseksuaali. Fanit perustivat mielipiteensä heteroseksuaalisuudesta sille, ettei Reita ollut koskaan maininnut mahdollisesta homoseksuaalisuudestaan. Eräs kommentoija kirjoitti, että Reitan bänditoveri Uruha olisi kertonut haastattelussa Reitan olevan homo. Sama kommentoija kertoi Reitan sanoneen tuntevansa homoseksuaalisia tunteita ollessaan bänditoveriensa lähetytyillä.²¹⁹ Keskustelun muuhun sisältöön ja sävyyn verratessa kommentin voi tulkita trollin kirjoittamaksi, sillä se poikkeaa muiden kirjoittamista kommentteista merkittävästi.

Aiemmin todettiin, että kuvat ja videot eivät fanien mukaan ole tarpeeksi pätevä lähde juoruille. Näistä tehdään silti tulkintoja myös artistin seksuaalista suuntautumista ja homoseksuaalista parisuhdetta koskien. Eräs kommentoija kertoi, että DIR EN GREYn rumpali Shinyasta on olemassa

---

²¹⁷ Blaine 2007, 41.

²¹⁸ Keskustelu Dir en grey Rumours 2006.

²¹⁹ Keskustelu The Gazette Do U Think Reita Is Gay?

Instagramista tai YouTubesta lähtöisin oleva video, jossa ”hän tulee kaapista ulos”. Fani ei kuitenkaan löytänyt videota enää. Tällöin hän uskoi, että se on jonkun fanin tekemä, eikä Shinyan itsensä kuvaama ja julkaisema.²²⁰ Toinen DIR EN GREYtä koskeva huhu oli, että kitaristit Kaoru ja Die olisivat naimisissa keskenään. Huhun kertonut fani kirjoitti, että häättilaisuudesta on olemassa aitoja kuvia. Hän oli huhusta huvittunut ja antoi ymmärtää, ettei uskonut sen todenperäisyyttä.²²¹ Japani ei tunnusta eikä hyväksy lainsäädännössään samaa sukupuolta olevien avioliittoja.²²² Täten huhu ei voi pitää paikkaansa, tai kyseessä ei ainakaan ole valtion tunnustama virallinen avioliitto.

Valtaosassa keskusteluista fanit olettivat automaattisesti artistin olevan heteroseksuaali. Eräässä the GazzettEn jäsentä koskevassa keskustelussa ajatus ei-heteronormatiivisesta suuntautumisesta sai faneilta tyrmäyksen perustuen artistin ulkonäköön. Fanit totesivat, että artisti ei näytä homoseksuaalilta.²²³ Toisaalta erääseen keskusteluun oli kommentoitu: ”*Who said that he likes girls, maybe he is gay*”.²²⁴ Tällaiset kommentit ovat vähemmistöä. Ne muistuttavat siitä, että henkilön seksuaalista suuntautumista ei voi tietää, ellei hän sitä itse kerro. Yhdessä DIR EN GREYtä koskevassa keskustelussa tehtiin olettaus Kyon heteroseksuaalisuudesta sen perusteella, että hänen entisen tyttöystävänsä juoruttiin lähteneen Kyon entisen bänditoverin matkaan. Toinen fani huomautti, että vaikka henkilöllä olisi ollut tyttöystävä, se ei silti tarkoita, että hän olisi heteroseksuaali – henkilö voi myös olla esimerkiksi biseksuaali.²²⁵

Artistien takana toimivat yhtiöt odottavat artistien edustavan heteroseksuaalisuutta ja maskuliinisuutta, joiden uskotaan vetoavan naisfaneihin. Japanilaisille miesidoleille asetetaan odotuksia, jotka nähdään olevan ristiriidassa toivotun heteroseksuaalisuuden ja maskuliinisuuden kanssa. Japanilaista idolikulttuuria tutkinut Lucy Glasspool esittää ristiriitaisena piirteenä sen, että idolien toivotaan olevan ulkonäöltään suloisia. Useat fanitutkijat uskovat, että suloinen ja feminiininen ulkonäkö sekä viaton käyttäytyminen vetoavat teini-ikäisiin tyttöihin, jotka haaveilevat artisteista poikaystävinään. Seksi ja seksuaalisuus voi olla vielä vieras ja pelottava ajatus nuorille naisille. Siksi he kokevat androgyynimmat miehet turvallisempina ihastuksen kohteina kuin todella maskuliiniset miehet.²²⁶ Visual kei -artistien feminiinisen ulkonäön vastaanottoa fanien keskuudessa on tutkinut Núria Augusta Venâcio Monteiro. Hänen tutkimuksensa yhteydessä tehdyt haastattelut osoittavat, että naisfanit kokevat visual kei -artistien feminiinisen tai androgyynisen ulkonäön

---

²²⁰ Keskustelu What are some funny or terrible rumours about musicians or bands? 2019.

²²¹ Keskustelu Dir en grey Rumours 2006.

²²² Japan court finds same-sex marriage ban unconstitutional 2021.

²²³ Keskustelu The GazzettE Do U Think Reita Is Gay?

²²⁴ Keskustelu Does Tora have a girlfriend?

²²⁵ Keskustelu Are DEG all single? 2015.

²²⁶ Ehrenreich & Hess & Jacobs 2002, 102; Glasspool 2012, 116–119.

miellyttävänä ja he pitivät muusikoita kauniina. Jotkut fanit myöntävät, että artistien ulkonäkö aiheutti heille aluksi hämmennystä, mutta sittemmin he ovat alkaneet pitää siitä.²²⁷

Fanit eivät ainoastaan viehätty artistien suloisesta, poikamaisesta tai feminiinisestä ulkoasusta, vaan se saa heidät myös pohtimaan artistien seksuaalista suuntautumista tai sukupuoli-identiteettiä. Monteiron tutkimuksessaan haastattelemat fanit kertovat, että ovat toisinaan tulkinneet artistien ulkonäköä siten, että he edustavat seksuaaliselta suuntautumiselta tai sukupuoli-identiteetiltään jotain muuta kuin heteronormatiivisuutta.²²⁸ Tämä näkyy myös verkkokeskusteluaineistossa. DIR EN GREYn rumpali Shinyan ehdotettiin olevan homoseksuaali hänen naismaisten piirteidensä vuoksi.²²⁹ Muutama fani oli sitä mieltä, että Shinyan naismainen ulkonäkö johtuu visual kei -genrestä, jota DIR EN GREY aikoinaan edusti.²³⁰ Eräs Gackton fani spekuloi, olisiko Gackt jotain muuta kuin heteroseksuaali sillä perusteella, että hän käyttäytyy välillä kuin tyttö. Myös toisen fanin mielestä Gacktoissa on feminiinisiä piirteitä, jotka kielivät homoseksuaalisuudesta.²³¹ Parissa keskustelussa huomautettiin, että naiselliset piirteet eivät automaattisesti tarkoita homoseksuaalisuutta, eikä ulkonäöstä voi myöskään päätellä heteroseksuaalisuutta.²³²

Kaikissa Gacktoa käsittelevissä keskusteluissa keskusteltiin jossain kohtaa artistin seksuaalisesta suuntautumisesta. Osa faneista epäili artistin heteroseksuaalisuutta ja yksi kommentoija toivoi, että Gackt olisi homoseksuaali. Toinen fani taas epäili, että Gackt ei ole hetero eikä homo, vaan jotain siltä väliltä. Yksi faneista esitti monta perustetta sille, miksi spekuloi Gackton olevan homoseksuaali. Hän kertoi, että Gackt on läheinen edellisen bändinsä rumpalin kanssa, sekä on asunut yhdessä bändinsä kitaristin kanssa.²³³ Kommentista voi tulkita, että kyseessä on osin fanin oma fantasia. Läheinen ihmissuhde tai kämppiksinä asuminen ovat mustavalkoisia tulkintoja henkilöiden keskinäisestä suhteesta. Sama fani korosti Gackton itsensä sanoneen, ettei hänelle ole merkitystä, ihastuuko mieheen vai naiseen. Lisäksi fani kommentoi, että Gackt on myöntänyt ihastuksensa toiseen japanilaiseen muusikkoon, Hydeen.²³⁴ Gackton tunteita Hydeen sekä heidän välistä suhdettaan spekulointiin jokaisessa Gacktoa koskevassa verkkokeskustelussa. Yksi faneista selvensi Gackton sanoneen, että voisi rakastua Hydeen, mikäli tuo olisi nainen, sillä piti hänen persoonastaan.²³⁵ Tämä toimii esimerkkinä siitä, että fanit tulkitsevat artistien sanomisia eri tavoin ja muodostavat heistä

---

²²⁷ Monteiro 2011, 16–26.

²²⁸ Monteiro 2011, 24–26.

²²⁹ Keskustelut Is Shinya gay? 2007; Are DEG all single? 2015.

²³⁰ Keskustelu Is Shinya gay? 2007.

²³¹ Keskustelu Does Gackt Have a GF? 2008.

²³² Keskustelut the GazzettE Do U Think Reita Is Gay?; Is Shinya gay? 2007.

²³³ Keskustelu Does Gackt Have a GF? 2008.

²³⁴ Keskustelu Does Gackt Have a GF? 2008.

²³⁵ Keskustelu Gackt's Oath about Marriage 2007.

parhaimmalta tuntuvaan käsityksen. On eri asia sanoa olevansa ihastunut johonkin, kuin sanoa mahdollisesti ihastuvansa, mikäli henkilö edustaisi henkilöä kiinnostavaa sukupuolta.

Gacktoa koskeneet verkkokeskustelut eivät olleet ainoita, joissa spekulointi artistien homoseksuaalisista suhteista toisiin artisteihin. Useissa ketjuissa pohdittiin, olisiko artistilla suhde bänditoverinsa tai jonkun toisen muusikon kanssa.²³⁶ Fantasiointi yhtyeiden jäsenten sisäisistä suhteista on yleistä ja tätä fantasiaa vahvistetaan pienilläkin yksityiskohdilla, jotka voisivat viitata artistien keskinäisiin suhteisiin. Esimerkiksi eräs Alice Ninen fani kommentoi tietävänsä, että jotkut fanit epäilevät laulaja Shoulla olevan romanttisia tunteita yhtyeen basisti Sagaa kohtaan. Shou on sanonut ihailevansa Sagaa sekä toivonut näyttävänsä häneltä.²³⁷ Toisen henkilön persoonan tai ulkonäön ihannoitiin ei vielä ole merkki siitä, että henkilöllä olisi romanttisia tai seksuaalisia tunteita ihailemaansa henkilöä kohtaan. Toisessa keskustelussa kerrottiin huhu siitä, että DIR EN GREYn kitaristit Kaoru ja Die olisivat naimisissa. Tästä huolimatta huhun mukaan Kaorulla olisi suhde yhtyeen basistiin Toshiyaan.²³⁸ Huhu aiheutti faneissa huvittuneisuutta, sillä se tuntui kaukaa haetulta ja fanien keksimältä fantasialta.

Yhtiöiden toivoman heteroseksuaalisuuden ja maskuliinisuuden kanssa ristiriidassa oleva piirre on se, että miesartistien esiintymisessä näkyy toisinaan homoseksuaalisia elementtejä.²³⁹ Aineistossa mainitaan muutama otteeseen termi fan service.²⁴⁰ Fan servicellä tarkoitetaan lavaesiintymistä, jossa on homoeroottisia piirteitä yhtyeen jäsenten välillä – esimerkiksi halailua, silittämistä, koskettelua tai suukottelua. Japanilaisen visuaalisen rockin piireissä fan service on melko yleistä. Aineistosta on havaittavissa, että artistien harjoittama fan service ruokkii fanien fantasioita siitä, että yhtyeen jäsenillä olisi keskinäisiä suhteita tai artisti olisi homoseksuaali.²⁴¹ Glasspool esittää, että fan servicessä voi olla kyse jäsenten välisten ystävyyden esittämisestä fyysisen kosketuksen kautta, tai leikittelystä ja vitsailusta. Glasspool kokee fan servicen perimmäisen tarkoituksen olevan fanien viihdyttäminen.²⁴² Muutamassa visual keitää koskevassa tutkimuksessa fanikokemusta ja artistien

---

²³⁶ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; I must know!!!!!! 2003; Dir en grey Rumours 2006; Gackt's Oath about Marriage 2007; Does Gackt Have a GF? 2008; Gackt's Romanian Girlfriend 2008; What are some funny or terrible rumours about musicians or bands? 2019.

²³⁷ Keskustelu Does Shou have a girlfriend?

²³⁸ Keskustelu Dir en grey Rumours 2006.

²³⁹ Glasspool 2012, 117–121.

²⁴⁰ Keskustelut Is Ruki (the vocalist of the Gazette) gay?; I must know!!!!!! 2003; Does Gackt Have a GF? 2008; What are some funny or terrible rumours about musicians or bands? 2019.

²⁴¹ Keskustelut Is Ruki (from the band the Gazette) gay?; Does Gackt Have a GF? 2008; What are some funny or terrible rumours about musicians or bands? 2019.

²⁴² Glasspool 2012, 120–121.

androgynyistä viehättävyyttä verrataan suosittuihin homoseksuaalisuutta ja -erotiikkaa esitteleviin mangamuotoihin *bishonen*, *shojo* ja *yaoi*, joiden pääkohderyhmää ovat nuoret naisfanit.²⁴³

Parissa DIR EN GREYtä koskevassa keskustelussa kerrottiin joidenkin fanien epäilevän rumpali Shinyan olevan homoseksuaali tai jopa parisuhteessa bändin basistin Toshiyan kanssa. Heistä on olemassa video, jolla he suutelevat. Pari fania kommentoi uskovansa kyseessä olevan fan serviceä ja hulluttelua, sillä video on kuvattu baarissa ja kaksikko oli humalassa.²⁴⁴ the GazettEn laulajan Rukin seksuaalisuutta pohtivassa keskustelussa fani kommentoi, että japanilaiset muusikot käyttäytyvät usein ”homoseksuaalien tavoin” julkisuudessa, mutta ovat ”todellisuudessa” heteroita ja esittävät fanien mieliksi fan serviceä. Esimerkkinä hän mainitsi naimisissa olevan ja perheellisen japanilaisen rock-muusikko Miyavin, joka on nähty suukottelemassa useita bändinsä jäseniä lavalla.²⁴⁵

Glasspool argumentoi, että fan serviceen liittyy halu esiintyä eroottisena hahmona fanien silmissä.²⁴⁶ Verkkokeskusteluaineistosta on huomattavissa, että fanit pitävät esiintymismuotoa seksikkäänä.²⁴⁷ Pieni osa faneista toivoi, että yhtyeen jäsenten keskinäiset parisuhteet olisivat todellisuutta. Samaan aikaan he harmittelivat, että parisuhde tuskin on totta. Fanifiktio²⁴⁸ taitaa olla ainut väylä, jonka avulla fanit voivat haaveilla artistien keskinäisistä parisuhteista.²⁴⁹ Aiemmissä fanitutkimuksissa on todettu, että naisfanien homoseksuaaliset fantasiat heijastelevat heidän omia seksuaalisia fantasioitaan, kokemuksiaan miehistä, pyrkivät rikkomaan sukupuolinormeja sekä antavat mahdollisuuden oman seksuaalisuuden ja seksuaalisen suuntautumisen tunnusteluun ja arviointiin.²⁵⁰

Fan serviceen liittyy olennaisesti idea parituksista, joiden tarkoituksena on luoda fantasiaa yhtyeen jäsenten välisistä homoseksuaalisista suhteista. Aiemman tutkimusnäytön mukaan fanin on helpompi kuvitella ja hyväksyä artistin seurustelevan sellaisen henkilön kanssa, joka on fanille ennestään tuttu ja josta hän pitää, kuin ajatella artistilla olevan parisuhde tuntemattomaan naiseen. Vaikka paritukset ovat fanien mielikuvituksen tuotetta, japanilainen musiikkimedia ruokkii näitä fantasioita esimerkiksi esittämällä kahta bändin jäsentä toistuvasti samoissa haastatteluissa. Media normalisoi

---

²⁴³ Monteiro 2011, 22; Glasspool 2012, 120–121; McLeod 2013, 317–318. Lisää homoseksuaalisesta mangasta esim. Nagaike 2012a, 103–136; Jungmin 2019, 5–7.

²⁴⁴ Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Are DEG all single? 2015; What are some funny or terrible rumours about musicians or bands? 2019.

²⁴⁵ Keskustelu Is Ruki (from the band the GazettE) gay?

²⁴⁶ Glasspool 2012, 120–121.

²⁴⁷ Keskustelut Is Ruki (from the band the GazettE) gay?; Dir en grey Rumours 2006.

²⁴⁸ Fanifiktiolla tarkoitetaan fanin kirjoittamaa fiktiivistä tarinaa. Japanilaisia muusikoita koskevissa fanifiktioissa on yleistä, että tarinoissa muusikot esiintyvät homoseksuaaleina ja heillä on keskinäisiä parisuhteita.

²⁴⁹ Keskustelu Dir en grey Rumours 2006.

²⁵⁰ Nagaike 2012a, 7–8; Jenkins 2013, 191; Wen-Ling 2018, 421; Jungmin 2019, 51–52. Lisää aiheesta: Nagaike 2012a; Jenkins 2013, 185–222; Jungmin 2019. Kaikissa pyritään selittämään, mikä homoseksuaalisissa fantasioissa kiinnostaa naisia populaarikulttuurissa, sekä esitellään fanifiktion tai muun fanitaiteen ja homoeroottisen mangan ominaispiirteitä.

homoseksuaalisuuden mahdollisuutta. Homoseksuaalisuus herättää huomattavasti vähemmän huomiota kuin juorut, joiden mukaan artisti olisi heteroseksuaalisessa parisuhteessa. Glasspool uskoo, että artistin homoseksuaalisuuden mahdollisuuden normalisointi pyrkii pohjimmiltaan siihen, että artistit välttäisivät heidän parisuhde-elämäänsä liittyviä skandaaleita.²⁵¹

the GazzettEn basistista Reitasta oli aloitettu keskustelu, jossa haluttiin tietää fanien näkemys siitä, onko artisti homoseksuaali. Keskustelun yhteyteen oli laadittu kysely fanien mielipiteistä. Vastanneista 88 % uskoivat Reitan olevan hetero, 12 % taas uskoivat homoseksuaalisuuteen. Moni fani tuhtui keskustelun aloittajalle siitä, että hän kysyi fanien mielipidettä asiasta. Heistä aloitus oli sopimaton eikä siinä ollut mitään hauskaa, vaan he ärsyntyivät siitä. Näitä faneja ei haitannut artistin yksityiselämästä puhuminen, vaan se, että artistia epäiltiin homoseksuaaliksi. Fanit olivat sitä mieltä, että Reita on hetero. Mikään muu vaihtoehto ei tule kysymykseen. Eräs keskusteluun kommentoinut fani kertoi toivovansa, että Reita olisi hetero. Perusteluna hän sanoi, että hän sekä muut fanitytöt ”odottavat Reitaa”. Lisäksi hän kertoi lyöneensä luokkatoveriaan, joka oli kommentoinut Reitan näyttävän homoseksuaalilta. Keskustelun loppupäässä yksi faneista totesi, ettei artistin seksuaalisuudesta tullut keskustella. Hän kommentoi tuhtuneeseen sävyyn, että Reita tulisi jättää rauhaan, sillä aloituksen kaltaiset keskustelut pilaavat Reitan maineen ja saattavat hänet ongelmiin.²⁵²

DIR EN GREYn fanit suhtautuivat epäilyihin homoseksuaalisuudesta tyynemmin. Yksi fani kommentoi, että ei ole kiinnostunut tapailemaan bändin jäseniä, joten asia ei kuulu hänelle millään tavalla. Myös toinen fani kommentoi, ettei ole kiinnostunut jäsenten seksuaalisesta suuntautumisesta, koska sillä ei ole vaikutusta heidän musiikkiinsa.²⁵³ Kolmas fani totesi, että rakastaisi yhtyeen jäseniä ja musiikkia siitä huolimatta, vaikka he paljastuisivat homoseksuaaleiksi.²⁵⁴

Visual kei -kulttuuriin kuuluu artistien androgyynius, joka saa fanit pohtimaan artistien seksuaalista suuntautumista. Ajatus artistien homoseksuaalisuudesta herättää faneissa tunteita puolesta ja vastaan. Artisteista muodostetaan homoseksuaalisia fantasioita, jotka kasvattavat fanien suvaitsevaisuutta erilaisia seksuaalisuuden muotoja kohtaan.²⁵⁵ Vaikka artistien seksuaalisen suuntautumisen spekulointi voidaan kokea epäsopivana, artistien keskinäisistä homoseksuaalisista suhteista fantasiointi voi olla hyödyllistä faneille – heidän suvaitsevaisuutensa erilaisia ihmisiä kohtaan kasvaa.

---

²⁵¹ Glasspool 2012, 121–126.

²⁵² Keskustelu the GazzettE Do U Think Reita Is Gay?

²⁵³ Keskustelu Are DEG all single? 2015.

²⁵⁴ Keskustelu Is Shinya gay? 2007.

²⁵⁵ Jungmin 2019, 52–53.

4. Voimakkaat tunnereaktiot faniyhteisöissä

4.1 Artistit romanttisten ja seksuaalisten fantasioiden kohteina

Lawrence Grossberg toteaa faniuden affektiivisuutta koskevassa tutkimuksessaan, että populaarikulttuurin pelottavin piirre on se, miten paljon se faneille merkitsee.²⁵⁶ Tämä kuvaa yhtä puolta analysoidusta verkkokeskusteluaineistosta: artistit merkitsevät faneille niin paljon, että kokevat romanttisia ja seksuaalisia fantasioita artistia kohtaan. Tähän viittaavia kommentteja löytyy yli puolesta tutkituista verkkokeskusteluista.²⁵⁷ Kun näin tunteville faneille paljastuu, että artisti elää parisuhteessa, heidän tunnereaktionsa vaihtelevat pettymyksen ja mustasukkaisuuden tunteista hysteerisyyteen ja jopa vihan tunteisiin.

Muutama fani kommentoi suoraan, että haluavat mennä artistin kanssa naimisiin.²⁵⁸ Moni fani myönsi olevansa pettynyt mahdollisesta parisuhteesta ja toivovansa, ettei artisti olisi naimisissa tai perheellinen.²⁵⁹ Yksi fani kertoi kuulleensa toiselta fanilta tämän toivoneen, että parisuhde ei toimisi ja artistille tulisi ero.²⁶⁰ Jotkut fanit toivoivat artistin pysyvän sinkkuna musiikkiuransa tähden. Artistin sitoutumisen parisuhteeseen ajatellaan olevan musiikkiuran kannalta ajattelematon teko.²⁶¹ Jotkut taas antoivat kommentillaan ymmärtää, että haluaisivat artistin olevan heidän. Mikäli artistilla olisi parisuhde jonkun toisen kanssa, heidän sydämensä särkyisi.²⁶² Näistä kommentteista voi tulkita, että vaikka olisi fanaattinen fani ja toivoisi artistin parisuhteettomuutta, syitä tälle toiveelle on monia. Osa faneista ajattelee musiikkia ja parisuhteen vaikutusta musiikkiuraan, osalle taas artisti on ihailun kohde ja musiikki vain yksi osa ihailtua kokonaisuutta.

DIR EN GREYn kitaristi Dien avioitumista koskevassa keskustelussa fani kommentoi seuraavasti: ”:(*are any of the other married? hope not. at the moment thats one down, four to go. I*

---

²⁵⁶ Grossberg 2002, 58.

²⁵⁷ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; Does Tora have a girlfriend?; Do U Think Reita Is A Gay?; Is any one from the GazzettE married or have a girlfriend?; I must know!!!!!! 2003; Die=happily married 2005; Dir en grey Rumours 2006; [Dir En Grey] The Thread 2007; Gackt’s Oath about Marriage 2007; Does Gackt Have a GF? 2008; Gazette 2009; Re: Dir en grey! 2009; AOI GOT A GIRLFRIEND?!?! 2011; Nao getting married 2012; the GazzettE – Aoi 2012.

²⁵⁸ Esim. keskustelu I must know!!!!!! 2003.

²⁵⁹ Keskustelut Does Shou have a girlfriend?; I must know!!!!!! 2003; Gackt’s Oath about Marriage 2007; Nao getting married 2012.

²⁶⁰ Keskustelu Nao getting married, 2012.

²⁶¹ Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Nao getting married 2012.

²⁶² Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Die=happily married 2005; Dir en grey Rumours 2006; Nao getting married 2012.

*WILL MARRY A JROCKER!!!!!!*²⁶³ Kommentillaan fani antaa ymmärtää, että hänellä on romanttisia fantasioita useammasta muusikoista kuin vain yhdestä. Kommentti on saatettu tarkoittaa myös vitsiksi. Ei voida tietää, ajatteleeko henkilö hänellä olevan aidosti mahdollisuuksia japanilaisen muusikon kanssa avioitumiseen. Myös kommentti *”o thank god. *takes kyo and puts him in her closet**²⁶⁴ viestittää fanin omistushaluisuudesta artistia kohtaan keskustelussa, jossa muut fanit kertoivat, ettei Kyon parisuhdestatuksesta ole tietoa.

Jotkut fanit ovat kateellisia artistien mahdollisille kumppaneille. Eräs kommentoija oli pahoillaan, että on artistia 16 vuotta nuorempi ja huolissaan, pitkö artisti niin nuorista.²⁶⁵ DIR EN GREYtä koskevassa keskustelussa puhuttiin artistien seksielämästä. Eräs fani kommentoi, että yhtyeen jäsenet flirttailevat myös ulkomaalaisten kanssa, mutta ovat seksuaalisessa kanssakäymisessä vain japanilaisten naisten kanssa. Tähän toinen fani kommentoi *”THAT’S NOT FAIR”*.²⁶⁶ Kommentti on merkki siitä, että fani haaveilee seksuaalisesta kanssakäymisestä artistin kanssa, mutta pitää sitä mahdottomana, koska ei ole japanilainen.

Vaikka tyypillistä on, että fani haluaa tietää ihailemastaan artistista kaiken mahdollisen, on olemassa vastakkainen näkökulma – tilanne, jossa fani haluaa pysytellä artistista etäällä, sillä ei halua tietää artistin persoonasta tai elämästä ikäviä piirteitä. Tällä tavoin hän sekä suojelee omaa fanikokemustaan että tunteitaan.²⁶⁷ Tämä on nähtävissä yhdessä keskustelussa, jossa fani yritti suojata itseään pettymyksen ja kateuden tunteilta. Keskusteluun oli aiemmin ladattu kuva artistista ja tämän juurutusta tyttöystävästä, mutta linkki oli lakannut toimimasta. Fani pyysi, voisiko joku ladata kuvan nähtävälle uudelleen. Kuitenkin hän päätti kommenttinsa seuraavasti: *”I shouldn't ask that, but I can't resist.. no no, don't show me! I don't know what to do :(”*²⁶⁸ Fani oli utelias näkemään kuvan artistin tyttöystävästä, mutta pelkäsi omaa tunnereaktiotaan: mitä jos hänelle konkretisoituisi kuvan nähdessään se tieto, että artisti elää parisuhteessa. De Backer toteaa tutkimuksessaan, että valokuvat lisäävät alitajuisesti lukijalle tunnetta siitä, että hänen lukemansa ja näkemänsä tieto on luotettavaa.²⁶⁹

Jotkut fanit ottivat parisuhdehuhut niin raskaasti, että uhkailivat itsetuhoisella käyttäytymisellä, oman henkensä riistämällä.²⁷⁰ Kommenttien lukijana emme voi tietää miten tosissaan kommentoijat olivat ajatustensa kanssa. Kommentit on saatettu kirjoittaa hetken mielihoiteesta. Itsemurhalla uhkailuun

---

²⁶³ Keskustelu Die=happily married? 2005.

²⁶⁴ Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

²⁶⁵ Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

²⁶⁶ Keskustelu Re: Dir en grey! 2009.

²⁶⁷ Hynynen 2008, 110.

²⁶⁸ Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

²⁶⁹ De Backer 2012, 146–148.

²⁷⁰ Keskustelut Is any one from the Gazette married or have girlfriend?; the Gazette – Aoi 2012.

tulisi suhtautua vakavasti, eikä siitä tulisi vitsailla. Itsetuhoiseen käyttäytymiseen viittaaminen tai sillä uhkailu oli aineistossa vain marginaalinen ilmiö.

”I just like him and I might want him... hehehehe...”²⁷¹

“Few years to go until were all heartbroken lol *clutches a pic of Tora* The tiger is mine! *hisses* XD”²⁷²

“Oh damn, why is my path to happiness strewn with so many obstacles? (hymiö pirusta, joka hymyilee)”²⁷³

Vaikka fanit olisivat vihjanneet romanttisista tai seksuaalisista tunteistaan artistia kohtaan, joissain kommenteissa ilmeni piirteitä, joiden perusteella kommentit voi tulkita osin vitseiksi. Ilmaukset kuten ”hehehehe”, ”lol”, ”XD” sekä hymyilevä hymiö²⁷⁴ ilmaisevat kommenteissa nauramista, mistä lukijalle jää tunne, että kommentti on kirjoitettu pilke silmäkulmassa. Vaikka nämä ilmaisut tarkoittavat usein nauramista tai huvittumista, verkkoyhteisöjen viestintää tutkinut Gretchen McCulloch huomauttaa, että nauramista ilmaisevat sanonnat tai hymiöt saattavat sisältää kaksoismerkityksen. Ne voivat viitata sarkasmiin tai niissä voi olla itseironinen sävy. Lisäksi näillä ilmaisuilla saatetaan keventää muutoin kiusallista kommenttia.²⁷⁵ Yllä esitettyjen aineistonäytteiden kirjoittajat saattoivat oikeasti tarkoittaa kirjoittamaansa, mutta peitellä rehellisen mielipiteen ja tunteensa kiusallisuutta sillä, että lisäsivät väliin naurua ilmaisevia sanoja ja hymiöitä.

Ensimmäisen lainauksen kolmesta pisteestä tulee leikittelevä tunne – saattaa olla, että henkilö on tosissaan, tai saattaa olla, ettei ole... Toisessa kommentissa kirjoittaja käyttää *-merkkejä, joiden sisällä ilmaisee toimintaa, eli tarttuvansa Toran kuvaan ja sähisevänsä. Nämä kertovat fanin omistushaluisuudesta, mutta kommentin leikillinen sävy sekä naurua kuvaavat ilmaukset pehmentävät kommentin aggressiivisuutta. Kolmannessa kommentissa fani mainitsee ”polusta onnellisuuteen, jolle on levitetty esteitä”. Näillä esteillä hän viittaa siihen, että keskustelussa huhuttiin artistin olevan naimisissa, mikä on hidaste hänen onnellisuudelleen – eli fani haaveilee parisuhteesta artistin kanssa. Ilmaisuihin ”damn”, fanin tekemät sanavalinnat sekä hymiö lopussa tekevät kommentista huumorisävytteisen.

Kommentit on voitu tarkoittaa vitsiksi, tai sitten niissä voi piillä totuus. Huumori on selviytymiskeino vaikean aiheen käsittelyssä. Sen avulla fani voi ilmaista tunteitaan tavalla, joka altistaa hänet

---

²⁷¹ Keskustelu Does Tora have a girlfriend?

²⁷² Keskustelu Nao getting married, 2012.

²⁷³ Kommentti huhuun, jonka mukaan Die on naimisissa keskustelussa Die=happily married? 2005.

²⁷⁴ Hymiö on ikoni, joka kuvailee virtuaalista kehonkieltä ja erilaisia tunnetiloja tekstuaalisesti verkkoviestinnässä. Saarikoski & Suominen & Turtiainen & Östman 2009, 218.

²⁷⁵ McCulloch 2019, 90–91 ja 104–106.

mahdollisimman vähän haavoittuaiseen asemaan. Huumori voidaan kokea korrektimpana tapana ilmaista negatiivisia tai arkaluontoisia tunteita, mikäli sen käyttö sopii tilanteeseen. Viestintätutkijat Alane Presswood ja Steven Granelli argumentoivat, että huumorin käyttö on selviytymismekanismeista positiivisin. Sen avulla fani käsittelee negatiivisia tunteitaan ja jäsentää ajatuksiaan. Se saattaa johtaa siihen, että fani alkaa suhtautua tilanteeseen positiivisemmin.²⁷⁶ On siis mahdollista, että kommentoineet fanit todella ajattelivat kuten kommentoissaan sanoivat ja heillä oli romanttisia tunteita artisteja kohtaan, mutta he yrittivät pehmentää asiaa huumorin keinoin.

Osa faneista ymmärsi suhtautua artistia koskeviin parisuhdehuhuihin järjellisesti siitä huolimatta, että he myönsivät romanttiset tunteensa artisteja kohtaan. Yksi faneista harmitteli menettämäänsä mahdollisuutta artistin suhteen kuullessaan huhun, jonka mukaan artistilla on lapsia. Samassa kommentissa hän kuitenkin kirjoitti, ettei edes uskonut itsellään olevan mitään mahdollisuuksia.²⁷⁷

Muusikot saavat pääasiassa positiivista ja asiallista palautetta faneiltaan. Välillä tulee vastaan faneja, jotka ovat emotionaalisesti liian sitoutuneita artistiin. Tällaiseen tilanteeseen voidaan joutua, mikäli artisti pitää liian tiivistä yhteyttä faneihinsa tai paljastaa heille liikaa yksityiselämästään. Tämä voi saada aikaan sellaista käyttäytymistä artistia kohtaan, jonka artisti kokee epämiellyttävänä, satuttavana tai pelottavana.²⁷⁸ On olemassa faneja, jotka haluavat päästä keinolla millä hyvänsä osaksi idoliensa elämää ja luoda jonkinlaisen suhteen heihin. Tällöin he saattavat esimerkiksi selvittää, missä idolit asuvat.²⁷⁹ Sen lisäksi, että fanit saattavat häiritä artistien yksityisyyttä, he voivat myös olla ennalta-arvaamattomia ja jopa potentiaalisia väkivallantekijöitä. Tutkimusten mukaan on yleistä, että julkisuuden henkilöt suhtautuvat faneihinsa varauksellisesti, jopa peläten. Julkisuuden henkilöt ovat kertoneet pitävänsä välimatkaa sekä faneihin että ventovieraisiin itsesuojelullisista syistä.²⁸⁰

Näitä pelottavia piirteitä on nähtävissä myös japanilaisten muusikoiden parisuhdestatusta koskevissa verkkokeskusteluissa. Keskusteluissa kerrottiin faneista, joilla on esiintynyt pakkomielteistä käyttäytymistä artistia ja mahdollista kumppania kohtaan. Esimerkiksi Alice Ninea koskevassa keskustelussa kommentoija kertoi fanista, joka oli kuullut yhtyeen jäsenen entisen tyttöystävän osallistuvan konserttiin. Fani oli koko konsertin ajan yrittänyt etsiä henkilöä yleisöstä.²⁸¹ Toinen saman tyylinen esimerkki oli tapaus, jossa fani oli seurannut koko päivän DIR EN GREYn laulajaa Kyota ja tuon oletettua tyttöystävää kaupungilla. Hän oli ottanut heistä salaa kuvia ja postannut sen

---

²⁷⁶ Presswood & Granelli 2015, 206–208.

²⁷⁷ Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

²⁷⁸ Baym 2012, 305–306.

²⁷⁹ Duffet 2013, 40.

²⁸⁰ Hynynen 2008, 110.

²⁸¹ Keskustelu Nao getting married 2012.

jälkeen juorupalstoille.²⁸² Gacktoa koskevassa verkkokeskustelussa esitettiin, että syy Gackton ja hänen entisen vaimonsa erolle on se, että fanit eivät jättäneet heitä rauhaan, vaan vaimoa muun muassa uhkailtiin. Fanien kertoman mukaan fanit päivystivät heidän kotinsa ulkopuolella ja ahdistelivat artistin vaimoa ja Gacktoa itseään.²⁸³ DIR EN GREYtä koskevassa keskustelussa yksi faneista ihmetteli, miten kukaan pakkomielteinen fani ei ole tiedettävästi seurannut yhtyeen kitaristia Kaorua saadakseen tietoa tuon henkilökohtaisesta elämästä.²⁸⁴

Myös Pleiflen haastattelema Jimi Aoma kertoi omakohtaisesti nähneensä, miten hänen visual kei -muusikkoystäviään vainotaan ja häiritään. Se on saanut hänet huolestumaan näiden artistien turvallisuudesta.²⁸⁵ Yhtenä äärimmäisyyksiin menevän fanin tyyppinä mediatutkija Joli Jensen pitää ”pakkomielteistä erakkoa”, joka on luonut mielessään suhteen julkisuuden henkilöön mediasta rakentamansa mielikuvan pohjalta. Tällaisten fanien tunnuspiirteinä hän pitää julkisuuden henkilön pakkomielteistä seuraamista, uhkailua ja väkivaltaista käyttäytymistä julkisuuden henkilöä kohtaan.²⁸⁶ Mediatutkija Henry Jenkins puhuu tutkimuksessaan samasta ilmiöstä, selittäen käyttäytymistä sillä, että fanin toteutumattomat fantasiat voivat pahimmillaan tehdä hänestä väkivaltaisen psykopaatin.²⁸⁷

Aggressiivista käyttäytymistä esiintyi myös keskustelua kommentoivien fanien keskuudessa. Aggressiivisuus kumpusi mustasukkaisuudesta sekä siitä, että fanit eivät halunneet levitettävän juoruja artistista. Eräs kommentoija tulistui huhusta niin paljon, että kirjoitti seuraavasti: *”I dont know if this is some goddamned rumor and if it is I will personally hunt down and murder whoever started it.”*²⁸⁸, eli uhkasi etsivänsä huhun keksijän henkilökohtaisesti käsiinsä ja murhaavansa hänet, mikäli huhu ei pidä paikkaansa. Toisessa verkkokeskustelussa aggressio kohdistui naiseen, jolla juoruiltiin olevan suhde artistiin. Juorun mukaan sama nainen tapaili useampaa muusikkoa. Ketjussa käytiin keskustelu parin fanin kesken, jossa he suunnittelivat tappavansa kyseisen naisen, mikäli saisivat hänet käsiinsä. Lisäksi he ilmaisivat halunsa tappaa nainen, joka muhinoi artistin kanssa eräällä yhtyeen musiikkivideolla. Fanit tiedostivat, että heidän ajatuksensa kumpuavat mustasukkaisuudesta.²⁸⁹ Kuten aiemmin mainittu itsemurhalla uhkailu, nämä kommentit on voitu kirjoittaa hetken mielijohteesta tai vitsinä. Siitä huolimatta kyseessä on huolta herättävä vakava asia.

---

²⁸² Keskustelu Kyo’s girlfriend? 2020.

²⁸³ Keskustelu Gackt’s Oath about Marriage 2007.

²⁸⁴ Keskustelu Are DEG all single? 2015.

²⁸⁵ Pleifle 26.6.2011.

²⁸⁶ Jensen 2002, 11. Esimerkkinä Jensen mainitsi Mark David Chapmanin, joka oli pakkomielteinen The Beatlesissa vaikuttaneen John Lennonin fani. Lopulta Chapman päätyi ampumaan John Lennonin.

²⁸⁷ Jenkins 2013, 13.

²⁸⁸ Keskustelu Nao getting married 2012.

²⁸⁹ Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

kehtaat, Aoi?” kuin Aoi lukisi käytyä keskustelua. Fani syyllistää artistia lukuisten ”fanityttöjen” sydämen murtamisesta. Lisäksi hän viittaa the GazettEn toiseen kitaristiin Uruhaan sanoessaan, että Aoi särki myös Uruhan sydämen parisuhdeuutisellaan. Tämä tukee aiemmin esiteltyjä havaintoja ja teoriaa siitä, että faneilla on fantasioita artistien keskinäisistä suhteista. Kommentissa fani kuvailee olotilaansa surulliseksi ja masentuneeksi. Uutisen kuuleminen saa hänessä aggressioita aikaan, sillä fani ilmaisee heittävänsä Aoita puukolla sekä haluaa kuristaa hänet. Toisessa kommentissa fani toivoo näkevänsä painajaista, sillä haluaa uutisen olevan vitsi. Hän uhkaa etsivänsä Aoin tyttöystävän käsiinsä ja uhkailevansa häntä, mikäli asia ei ole vitsi. Sen jälkeen hän toteaa rakastavansa Aoita liikaa syyttääkseen tuota. Nämä kommentit viittaavat jälleen aiempiin havaintoihin siitä, ettei japanilaisten muusikkojen ole suotavaa olla parisuhteessa. Myös kolmannessa kommentissa aggressio suunnataan Aoin tyttöystävään. Fani puhuu Aoin tyttöystävästä alentavaan sävyyn sanoen, että mikäli tyttöystävä on ”joku surkea, typerä, idolipoppihuora”, fani aikoo hirttää hänet ja syöttää hänen ruumiinsa korpeille. Kommentillaan fani ilmaisee pelkonsa siitä, että tyttöystävä olisi julkisuuden perässä. Fani antaa lisäksi ymmärtää, ettei hyväksy millaista tahansa tyttöystävää suosikkiartistilleen. Neljäs kommentti myötäilee edeltäjänsä ja fani ilmoittaa murjottavansa tilanteen ollessa huono. Keskustelua lukiessa tulee huomioida, että se on käyty kahden mahdollisesti toisensa ennestään tuntevan henkilön välillä. Tällöin keskustelun sävy ja kirjoitetut kommentit saattavat olla erilaisia kuin mikäli keskustelu olisi käyty suuremmassa ryhmässä.

Moni fani oli huomannut, että jotkut romanttisia ja seksuaalisia fantasioita omistava fanit muuttuvat pakkomielteiseksi. Eräs kommentoija esitti uskovansa, että jotkut fanit seuraavat bändiä sen fantasian tähden. He haluaisivat aloittaa parisuhteen artistin kanssa musiikin ollessa toisella sijalla.²⁹⁴ Tällaisissa tilanteissa on oletettavaa, että artistin paljastuessa parisuhteessa eläväksi, fanin mielenkiinto lopahtaa. Mediatutkija Paul Booth esitteli artikkelissaan termin *fanieutanasia*. Sillä tarkoitetaan sitä, kun fani lakkaa tykkäämästä fanituksensa kohteesta ja tietoisesti haluaa etäännyttää itsensä fanituksensa kohteesta sekä faniyhteisöstä. Fanieutanasia eroaa anti-faniudesta²⁹⁵ siten, että fanin kokemat tunteet fanituksen kohteesta muuttuvat positiivisista negatiivisiksi. Fanieutanasiaan liittyvät petetyksi ja hylätyksi tulemisen tunteet, kun heidän rakastamansa fanituksen kohde toimiikin ei-hyväksyttävällä tavalla.²⁹⁶

Booth esitteli fanieutanasiaa tv-sarjojen faneja esimerkkinä käyttäen. Fanieutanasia on nähtävissä tapauksissa, jossa muusikko paljastuu parisuhteessa eläväksi. Fani pettyy tiedosta niin paljon, että

---

²⁹⁴ Keskustelu Nao getting married 2012.

²⁹⁵ Anti-fanilla tarkoitetaan henkilöä, joka inhoaa ja vastustaa fanituksen kohdetta. Gray 2003, 70–71. Tässä tutkimuksessa ei ollut viitteitä anti-faniudesta.

²⁹⁶ Booth 2008, 76–80.

päätää lopettaa fanittamisen. Verkkokeskusteluissa ei ollut faneja, jotka olisivat suoraan ilmaisseet etäännyttävänsä itsensä idolistaan tai faniyhteisöstä. Sen sijaan keskusteluissa kerrottiin, että näin oli käynyt joidenkin muiden fanien kohdalla. Oli myös useita faneja, jotka kritisoivat toisten fanien käyttäytymistä ja kyseenalaistivat heidän tarkoituksensa fanina. Kommentoitiin, että artistia tai hänen kumppaniaan häiriköivät henkilöt eivät ole oikeasti faneja, koska eivät toivo artistin olevan onnellinen. Fanit kertoivat olevansa surullisia ja vihaisia tällaisten fanien olemassaolosta. Yksi kommentoija tulistui artistia häiriköivistä faneista ja kommentoi voivansa tappaa heidät, koska välitti artistista niin paljon.²⁹⁷ Aiemmissa tutkimuksissa on todettu, että kahtiajako oikeiden ja epäaitojen fanien välillä faniyhteisöissä on yleistä. Faneilla voi olla erimielisyyksiä siitä, mikä tekee fanista aidon fanin. Viestintätutkija John Fiske käyttää termiä *fanisyrjintä* kuvaamaan ilmiötä.²⁹⁸ Yksi faneista kuvaili toisia faneja hulluiksi ja pakkomielteisiksi artisteja kohtaan. Hän ei ymmärtänyt fantasiointia artisteista, idoleista tai animehahmoista. Pari fania kirjoittivat, että tämä aihe on yksi niistä harvoista asioista, joita eivät voi sietää Japanissa tai japanilaisen musiikin faneissa.²⁹⁹

Pieni osa faneista ei ymmärtänyt, miksi fanit menevät paniikkiin artisteja koskevista parisuhdehuhuista. Kommentointiin, että yhdelläkään fanilla ei ole mitään mahdollisuutta saada artistia parisuhteeseen kanssaan. Tästä syystä kommentoijista fanien ei tulisi välittää siitä, ovatko artistit parisuhteessa vai eivät.³⁰⁰ Eräs fani totesi, että artistit eivät varmasti haluaisi kumppanikseen fania, joka on mustasukkainen ja pelottavan hullu. Yksi fani muistutti, että artistit ovat ihmisiä siinä missä muutkin ja heillä pitää olla mahdollisuus tehdä mitä haluavat. Hänen mukaansa faneilla ei ole oikeutta suuttua tai vihata henkilöä, kenet artisti on valinnut partnerikseen.³⁰¹

Toisten fanien romanttisia tunteita ei kuitenkaan aina tyrmätty. Alice Ninea koskevassa keskustelussa fanien harmistukselle ja romanttisille tunteille artisteja kohtaan annettiin ymmärrystä. Yksi faneista kirjoitti, että on itsekin haaveillut artisteista joskus eikä se tee hänen mielestään kenestäkään huonoa fania, vaikka pettyy kuullessaan artistin elävän parisuhteessa. Hän kommentoi, että fanit ovat ihmisiä kuten artistitkin, eikä romanttisissa tunteissa ole mitään paha. Fanien tulee kunnioittaa artistien yksityisyyttä, eikä seurata heitä kaduilla tai pommita heitä vihaviesteillä, mikäli mahdollinen parisuhde tulee julki. Hän ei ollut samaa mieltä muiden kommentoijien kanssa siitä, etteikö faneilla olisi mahdollisuuksia haaveilemaansa artistiin. Hän uskoi pienen mahdollisuuden olevan olemassa. Mutta fanien ei kannata pettyä, mikäli eivät saa artistia. Lopuksi kommentoija sanoi, että hänestä

---

²⁹⁷ Keskustelu Gackt's Oath about Marriage 2007.

²⁹⁸ Fiske 2002, 34–35.

²⁹⁹ Keskustelu Nao getting married 2012.

³⁰⁰ Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Nao getting married 2012.

³⁰¹ Keskustelu Nao getting married 2012.

fanien kiintyminen artisteihin on luonnollista, sillä artisteista on paljon informaatiota saatavilla. Fanin kommentti sai runsaasti kannatusta muilta.³⁰²

Mikä saa fanin rakastumaan idoliinsa? Artistit voidaan kokea turvallisenä ihastumisen kohteena. Ihastumalla saavuttamattomissa olevaan julkisuuden henkilöön fani saa mahdollisuuden rakentaa omaa identiteettiään, tutustua omiin romanttisiin ja seksuaalisiin tunteisiinsa, mieltymyksiinsä sekä fantasioihinsa ilman torjutuksi tulemisen pelkoa. Myös aiemmat fanitutkimukset tukevat näkemystä. Julkisuuden henkilöihin ihastuminen on helppoa, eikä tarvitse pelätä tosielämän parisuhteen monimutkaisuutta. Ei myöskään tarvitse ottaa paineita fyysisestä ja seksuaalisesta läheisyydestä, mikäli siihen ei ole valmis.³⁰³ Yllä esitetystä toteamista huolimatta tutkimukset ovat osoittaneet sen, että enemmän kokemusta omistavien henkilöiden on helpompi luoda romanttisia tunteita julkisuuden henkilöitä kohtaan.³⁰⁴ Julkisuuden henkilöihin ihastuminen on turvallista myös siinä tapauksessa, jos fani jo elää parisuhteessa – saavuttamattomissa oleva henkilö ei todennäköisesti tule parisuhteen väliin.³⁰⁵ On todettu, että julkisuuden henkilöistä haaveilua esiintyy myös parisuhteessa elävillä. Tällöin julkisuuden henkilöitä saatetaan käyttää esimerkiksi seksuaalisten fantasioiden kohteena.³⁰⁶

On kahdenlaista näyttöä siitä, kummat muodostavat intiimejä kuvitelmia herkemmin – yksin elävät vai parisuhteessa olevat ihmiset. On osoitettu, että ilman parisuhdetta elävät henkilöt kokevat kuviteltuja intiimejä tunteita julkisuuden henkilöitä kohtaan useammin kuin parisuhteessa elävät.³⁰⁷ Lisäksi on todettu, että läheisiä parisuhteita kaipaavat luovat kuvitelmia julkisuuden henkilöistä useammin kuin he, joilla ei ole tarvetta luoda intiimejä suhteita. Toisaalta on argumentoitu, että parisuhteessa elävät ihmiset luovat kiintymyssuhteita julkisuuden hahmoihin herkemmin. Tällöin tunnealueet aktivoituvat avioissa herkemmin jo olemassa olevan läheisen parisuhteen vuoksi.³⁰⁸ Tutkimustiedon valossa voidaan todeta, että fanit tuntevat seksuaalista vetovoimaa artisteihin, olivat he parisuhteessa tai eivät.³⁰⁹

Julkisuuden henkilöihin ihastumista on selitetty myös sillä, että fani toivoo kuuluvansa julkisyhteisöön.³¹⁰ Tämä vaihtoehto tuntuu kaukaiselta, eikä aineistosta löytynyt tätä teoriaa tukevaa materiaalia. Ainoa aiheeseen viittaava kommentti esitettiin fanien keskustellessa Aoin Twitter-

---

³⁰² Keskustelu Nao getting married, 2012.

³⁰³ Greenwood & Long 2011, 293; Glasspool 2012, 124; Lin 2012, 174–179.

³⁰⁴ Greenwood & Long 2011, 281–282.

³⁰⁵ Lin 2012, 176.

³⁰⁶ Jenkins 2013, 15.

³⁰⁷ Cohen 2003, 192; Greenwood & Long 2011, 280–282 ja 292; De Backer 2012, 148.

³⁰⁸ Greenwood & Long 2011, 280–282.

³⁰⁹ Nagaike 2012b, 106.

³¹⁰ Jenson 2002, 17.

päivityksestä, mutta sekin viittasi ainoastaan fanin pelkoon siitä, että tällaisia faneja ja tyttöystäviä olisi olemassa. Aineiston perusteella voidaan esittää, että artisti tai muu julkisuuden henkilö koetaan ihannekumppanina ulkonäkönsä ja persoonallisuudenpiirteidensä vuoksi.

Starwave Recordsissa työskentelevä ja muusikkona toimiva Kiwamu kertoi Pleiflille antamassaan haastattelussaan, että parasosiaalinen rakkaus on yleistä visual kei -piireissä. Fanit luovat itselleen mielikuvan artistista virtuaalisena poikaystävänsä. Hän toteaa, että eroottisten esiintymisasujen käyttäminen on helppo keino saada lisää faneja visual kei -yhtyeille.³¹¹ Tämän perusteella voidaan todeta, että siinä missä julkisuuden henkilöt pyrkivät tietoisesti luomaan faneille parasosiaalisen suhteen kanssaan heitä sitouttaakseen, he saattavat pyrkiä tilanteeseen, jossa fanit rakastuisivat heihin tai loisivat heistä seksuaalisia fantasioita. Jos parasosiaalinen suhde sitouttaa faneja seuraamaan ja kannattamaan artistia, parasosiaalinen rakkaus tekee sitä todennäköisesti vielä enemmän.

Tutkimusten mukaan fanin julkisuuden henkilöön kohdistuvat tunteet ovat voimakkuudeltaan verrattavissa aikuisten romanttisiin ja läheisiin parisuhteisiin.³¹² Siinä missä romanttiset tunteet vastaavat intensiteetiltään todellisia parisuhteeseen liitettyjä tunteita, tämä tutkimus osoittaa, että artistin paljastuva parisuhde-elämä voi tuntua faneilta eron kokemisena. Menetyksen tunne voi olla raskas ja aiheuttaa fanille surun tunteita ja henkilökohtaisen kriisin. Tutkimuksissa vastaavaa näyttöä on julkisuuden henkilöiden menehtymisestä tai julkisuudesta poistumisesta. Suru voi olla verrattavissa läheisen ihmisen menetykseen. Tutkijat kuvailevat tunnetta parasosiaalisiksi suruksi tai eroksi.³¹³ Tutkimukset ovat osoittaneet, että pahiten parasosiaalinen ero ilmenee niissä faneissa, joilla on taipumusta ahdistuneisuuteen tai he ovat erityisen kiintyneitä julkisuuden henkilöön.³¹⁴ Lisäksi Cohen on tullut tutkimuksissaan johtopäätökseen, että teini-ikäiset kokevat parasosiaalisen eron raskaammin kuin aikuiset.³¹⁵ Tämä argumentti tukee aineistosta tehtyjä havaintoja. Pleiflen tutkimukseen nojaten merkittävä osa aineiston verkkokeskustelijoista on todennäköisesti teini-ikäisiä. Tässä kappaleessa esitetyt kommenttiesimerkit havainnollistavat, miten raskaasti fanit kokevat parasosiaalisen eron, kun artisti on solminut parisuhteen.

Verkkokeskusteluita lukiessa ja viestien kirjoittajia tuntematta on mahdotonta tietää, millä mielentilalla he ovat viestinsä kirjoittaneet ja mitä asioista oikeasti ajattelevat. Yhdessä keskustelussa parisuhdehuhuihin hyvin aggressiivisesti tai intohimoisesti suhtautuva fani kirjoitti myöhemmin

---

³¹¹ Pleifle 14.8.2011.

³¹² Haigh 2015, 151.

³¹³ Cohen 2003, 192 ja 200; Cohen 2004, 190–191; De Backer 2012, 148; Haigh & Wigley 2015, 271; Williams 2018, 2–4; Reinikainen 2019, 104.

³¹⁴ Cohen 2004, 191 ja 198.

³¹⁵ Cohen 2003, 191.

samassa keskustelussa neutraalisävyisiä ja ymmärtäviä kommentteja.³¹⁶ On mahdotonta sanoa, muuttiko hän mielipidettään keskustelun edetessä, olivatko jotkut kommentit kirjoitettu provosointitarkoituksessa tai vitsinä, tai pyrkikö hän suhtautumaan asiaan neutraalimmin verkkokeskustelu yhteisön paineesta.

4.2 Suhtautuminen huhuttuihin tyttöystäviin

”Does anyone know who Aoi's ex wife is? or anything about her or his family?”³¹⁷

Yllä olevasta kommentista huomaa, että faneja ei ainoastaan kiinnosta artistien parisuhdestatus, vaan lisäksi se, kenen kanssa he ovat parisuhteessa ja millainen persoona on kyseessä. Mitä enemmän tietoa oli saatavilla, sitä aktiivisempaa keskustelu oli. Suurimmaksi osaksi huhuttujen tyttöystävien henkilöllisyydet olivat pysyneet salassa, mutta osassa keskusteluista esiintyi tietoja oletetuista tyttöystävistä. Tämä luku käsittelee keskusteluja, joissa artistin huhutun kumppanin henkilöllisyys oli tiedossa. Miten huhutuista tyttöystävistä puhutaan sekä millaisia asioita heistä tuodaan ilmi? Lisäksi esitellään tarkemmin kaksi keskustelua, jossa tyttöystävistä keskusteltiin tarkemmin.

Verkkokeskusteluissa esiintyy muutama ilmaus, jonka mukaan fani ei pitäisi artistista enää parisuhdestatuksen paljastuttua. Aineistosta voi tulkita, että fanit olivat pettyneitä artistiin ja kokivat hänen epäonnistuneen julkisuuskuvassaan. Fanit eivät kuitenkaan kääntyneet artisteja vastaan. Fanien tyytymättömyyttä mediasisältöihin tai julkisuuden henkilöihin tutkineet Jonathan Grey ja Sarah Murray esittävät, että odotusten pettäminen johtaa tyypillisesti tilanteeseen, jossa fani ei enää pidä fanituksensa kohteesta.³¹⁸ Vaikka aineiston perusteella fanit eivät todennäköisesti käänny artistia vastaan saadessaan tietää tuon elävän parisuhteessa, sen sijaan artistien tyttöystävät saavat negatiivisen vastaanoton.

Lähtökohtaisesti asenne artistien tyttöystäviä kohtaan on monesti kriittinen, vaikka tyttöystävästä ei olisi mitään henkilötietoja saatavilla. Tästä kertoo muun muassa jo edellisessä kappaleessa analysoitu kommentti: *”I SWEAR THAT IF AOI'S GIRLFRIEND IS SOME CRAPPY STUPID IDOL POP WHORE I WILL HANG HER AND FEED HER TO THE CROWS...”³¹⁹* Kun keskusteluissa esitettiin

---

³¹⁶ Keskustelu Nao getting married, 2012.

³¹⁷ Keskustelu the Gazette – Aoi 2012.

³¹⁸ Gray & Murray 2016, 363. Ks. Gray & Murray 2016, 357–372.

³¹⁹ Keskustelu AOI HAVING A GIRLFRIEND?!?! 2011.

artistien huhuttujen tyttöystävien henkilöisyyksiä ja kuvia, vastaanotto jatkui kriittisenä.³²⁰ Erityisesti ulkonäköön kiinnitettiin huomiota, mikäli henkilön kuvia oli nähtävillä. Yleinen reagointitapa oli toteamus, että artistilla on parempi naismaku, tai artisti saisi paremman näköisen kumppanin.³²¹ Myös naisten ulkonäön perusteella arvioitua ikää kommentoitiin kriittisesti pariin otteeseen.³²² Henkilön ulkonäön negatiiviseen arviointiin vastattiin toisinaan, että naisen ulkonäössä ei ollut vikaa tai ehkä artisti on ihastunut naisen luonteeseen.³²³ Yhdessä keskustelussa ihastuminen luonteeseen sai vasta-argumentin: kommentoija oli sitä mieltä, että ”kuumilla” rokkistaroilla ei luonne merkitse mitään, vaan he haluavat seurakseen yhtä hyvännäköisen henkilön kuin itse ovat.³²⁴

Joskus suhtautuminen huhuttuihin tyttöystäviin on positiivista. DIR EN GREYhin liittyvässä keskustelussa kerrottiin, että kaksi fania olivat tavanneet bändin konsertin yhteydessä kaksi japanilaisnaista. Heidän kanssaan keskusteltuaan fanit tekivät johtopäätöksen, että naisten täytyy olla kahden yhtyeen jäsenten tyttöystävät. Fanit kuvailivat naisia kauniiksi, mallien näköisiksi. He kertoivat naisten olleen mukavia.³²⁵ Tämä kohtaaminen paljastaa ironian sen takana, että artisteista fanit ajattelevat lähtökohtaisesti hyvää ja ottavat heidät vastaan sellaisina, kuin artisti sosiaalisessa mediassa ja haastatteluissa esiintyy. Sen sijaan heidän tyttöystävistään ajatellaan lähtökohtaisesti negatiivisesti. Heidät henkilökohtaisesti kohdatessaan fanin mielipide saattaa kääntyä positiiviseksi.

Myös toisessa DIR EN GREY -aiheisessa keskustelussa huhutusta bändin jäsenen vaimosta puhuttiin positiiviseen sävyyn. Juorun mukaan yhtyeen kitaristi Die on naimisissa tunnetun japanilaisen manga-artistin kanssa. Keskustelussa keuhuttiin hänen töitään sekä piirtämistaitoaan. Lisäksi eräs fani kommentoi naisen olevan hänestä kivannäköinen. Pariskuntaa keuhuttiin täydelliseksi ja kommentoitiin, että olisi hienoa, mikäli juoru pitäisi paikkaansa.³²⁶

Yhdessä keskustelussa aiheella alettiin vitsailla. DIR EN GREYn fani kirjoitti nähneensä kuvan laulaja Kyosta ja hänen tyttöystävästään jokin aika sitten, mutta ei enää löytänyt sitä. Fani tiedusteli, olisiko jollain kuva tallessa. Toinen fani latasi keskusteluun kuvan, jossa oli Kim Kardashian ja Kanye West, mutta Kanyen kasvojen tilalle oli muokattu Kyon kasvot. Fani kirjoitti saatesanoiksi: *”Yeah, this is the one famous pic. Although it's taken inside a store Kyo still looks very*

---

³²⁰ Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Gackt’s Romanian Girlfriend 2008; AOI GOT A GIRLFRIEND?!?! 2011; Crazy Bangya 2018.

³²¹ Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Gackt’s Romanian Girlfriend, 2008.

³²² Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

³²³ Keskustelut I must know!!!!!! 2003; Gackt’s Romanian Girlfriend, 2008.

³²⁴ Keskustelu I must know!!!!!! 2003.

³²⁵ Keskustelu [Dir En Grey] The Thread, 2007.

³²⁶ Keskustelu Die=happily married? 2005.

surprised. The bangyas³²⁷ at tanuki mainly hated on his girl for being a kuso³²⁸ gaijin³²⁹.”

Yksi kommentoijista ei tajunnut vitsiä, vaan syytti edellistä kommentoijaa trolloamisesta ja huomautti, että nainen kuvassa on Kim Kardashian. Hän liitti kommenttiinsa kuvan alkuperäisen version. Eräs fani kysyi alkuperäisen kuvan lataajalta vitsikkäästi, miksi hän oli muokannut Kanye Westin kasvot Kyon tilalle.³³⁰ Keskustelusta voidaan

Fanin muokkaama kuva "Kyosta ja hänen tyttöystävästään" keskustelussa Kyo's girlfriend? 2020.

tulkita, että kysymykset artistin parisuhdestatuksesta tai tyttöystäviä koskevista tiedoista kyllästyttävät joitain faneja. Humoristisella vastauksella he viestittävät, että tällaisista aiheista keskustelu ei ole sopivaa eikä parisuhteen kumpaakaan osapuolta kunnioittavaa.

Seuraavaksi esitellään tarkemmin kaksi keskustelua, joista ensimmäisessä fanit keskustelivat huhusta, jonka mukaan muusikon töiden lisäksi näyttelijänä toimineella Gacktolla on parisuhde elokuvassa toimineen Sannah³³¹-nimisen ulkomaalaisen vastaanäyttelijänsä kanssa. Keskustelusta kävi ilmi naisen oikea nimi, ammatti sekä kansalaisuus.³³² Kuten johdannossa todettiin, tutkimuksessa ei kerrota keskusteluissa esitettyjen kolmansien osapuolten henkilötietoja. Heidän yksityisyyttään suojellaan siitä syystä, että huhujen todenperäisyyttä ei tiedetä eikä tutkimuksella haluta aiheuttaa heille vahinkoa.

Osa faneista ei ollut ilahtuneita Gackton potentiaalisesta tyttöystäväehdokkaasta, vaan suhtautuivat uutiseen negatiivisesti. Lisäksi he epäilivät Sannahin motiiveja tapailla Gacktoa. Pari fania olivat sitä mieltä, että Sannah on epätoivoinen ja yrittää päästä maineeseen tapaillemalla tunnettua artistia. Yksi faneista ilmaisi, että hänestä Gacktolla on hassu naimaku ja luuli Gacktoa fiksummaksi. Pari muutakin kommentoijaa oli sitä mieltä, että ollessaan itse hyvännäköinen Gackt saisi halutessaan paremman naisen. Sannahin kommentoitiin näyttävän halvalta ja rumalta prostituoidulta. Eräs fani

³²⁷ Bangya on japania ja sillä tarkoitetaan japanilaisen visual kei -genren fania, jonka käyttäytyminen on fanaattista. Kuromi 2016.

³²⁸ Kuso on japania ja tarkoittaa typerää, kirottua, paskaa, hiton, ym.

³²⁹ Gaijin on japania ja tarkoittaa ulkomaalaista.

³³⁰ Keskustelu Kyo's girlfriend? 2020.

³³¹ Alkuperäinen nimi muutettu.

³³² Keskustelu Gackt's Romanian Girlfriend 2008.

kirjoitti, että huhu ei voi pitää paikkaansa, koska Gackt ei tapailisi näyttelijän näköistä naista. Yksi fani ilmaisi suoraan vihaavansa Sannahia.³³³

Vaikka valtaosa keskusteluun osallistuneista faneista suhtautui epäilyyn tyttöystävään kielteisesti, myös puolustavia henkilöitä oli. Eräs fani kritisoi kommenttien negatiivista sävyä ja huomautti, että Gackton maku saattaa olla erilainen kuin fanien ja artisti saattaa aidosti pitää naisesta. Toinen fani totesi, että keskusteluun osallistuvat ihmiset tuomitsevat liian nopeasti. Hän huomautti, että näyttelijän kotisivuilla lukee naisen olevan naimisissa. Lisäksi hän antoi kommentillaan ymmärtää, että mahdollisessa parisuhdetilanteessa Sannah tuskin ratsastaisi artistin maineella, sillä nettisivujen tietojen mukaan hän ei ole mikään ”tyhmä näyttelijä”.³³⁴

Pari kommentoijaa reagoi huhuun epäuskoisesti ja perusteli näkemystään sillä, että kaksikko näytteli samassa elokuvassa ja siksi heistä on yhteiskuvia. Eräs fani uskoi, että mikäli parisuhde olisi todellinen ja näyttelijä haluaisi saada mainetta asialla, hän todennäköisesti olisi tehnyt suhteesta mediassa numeron. Fani huomautti, että Sannahin nettisivuilla oli yhteiskuvia myös muiden julkisuuden henkilöiden kanssa, joten yhteiskuva ei toimi todisteena parisuhteesta. Yksi faneista reagoi huhuun epäuskoisesti siksi, ettei uskonut Gacktolle olevan aikaa parisuhteelle: artisti teki elokuvaa, matkusti jatkuvasti, juhli iltaisin ja kirjoitti blogia. Hän vetosi Gackton itse sanoneen, ettei hänellä ole aikaa tapailla ketään. Fanin mukaan Gackt ei valehtele koskaan.³³⁵ Tämä tukee aiemmin esittelemääni aiempaa tutkimusta siitä, että fanit luottavat julkisuuden henkilön sanomaan totuutena.

Toisena esimerkkitapauksena esitellään DIR EN GREY:tä koskeva keskustelu, jossa keskusteltiin kaikkien yhtyeen jäsenten parisuhdestatuksesta, mutta keskityttiin erityisesti kitaristi Dien ja vokalisti Kyon parisuhde-elämään. Dien juoruttiin olleen suhteessa kolmen ulkomaalaisen fanin kanssa sekä naimisissa japanilaisen naisen kanssa. Kyohon yhdistettiin keskustelussa kolme eri naista.³³⁶

Keskustelun alussa eräs kommentoija kertoi, että japanilaisella Tanuki-sivustolla oli kirjoitettu Dien olevan naimisissa. Toinen kommentoija kysyi Dien avioliiton solmimisajankohtaa. Hän kertoi, että Diella oli suhde ulkomaalaiseen fanityttöön yhtyeen keikkaillessa maailmalla vuosia sitten. Tähän seuraava kommentoija vastasi kysymällä, että tarkoittaako edellinen kommentoija henkilöä nimeltä Regina³³⁷. Hän laitto liitteeksi kuvan, jossa Die ja Regina poseeraavat yhdessä kameralle läheisissä tunnelmissa. Regina ei ollut edellisen kommentoijan tarkoittama fani ja myöhemmin keskustelussa

---

³³³ Keskustelu Gackt's Romanian Girlfriend 2008.

³³⁴ Keskustelu Gackt's Romanian Girlfriend 2008.

³³⁵ Keskustelu Gackt's Romanian Girlfriend 2008.

³³⁶ Keskustelu Crazy Bangya 2018.

³³⁷ Alkuperäinen nimi muutettu.

pyydettiin lopettamaan hänestä kirjoittelu, sillä kommentoijan mukaan Regina on kuollut. Keskustelussa mainittiin lyhyesti nimeltä myös eräs toinen nainen, mutta kommentoija kertoi, ettei ollut tiedosta varma, sillä oli vain kuullut huhuttavan siitä.³³⁸

Keskustelu ajautui toiseen fanityttöön nimeltä Lilya³³⁹, jolla juoruttiin olleen suhde Dien kanssa. Kommenteissa esitettiin juoru, jonka mukaan Lilya olisi tullut Dielle raskaaksi, mutta saanut keskenmenon ja kertonut asiasta julkisesti. Henkilön nimi paljastettiin, sekä muita henkilökohtaisia tietoja kuten kansalaisuus, työpaikka sekä kuva. Eräs kommentoija kertoi Lilyan olevan alkoholisti, mutta sittemmin raitistuneen. Lisäksi Lilyan juoruttiin olleen läheisissä väleissä myös erään toisen japanilaisen muusikon kanssa. Hänen kerrottiin postanneen yhteiskuvia hänestä ja Diesta sekä kirjoitelleen heidän suhteestaan kuukausia. Fanien mukaan Lilya oli kirjoittanut menevänsä naimisiin Dien kanssa. Keskustelijoiden mukaan Lilya tuntui olettavan suhteen olevan enemmän kuin se todellisuudessa oli ja häntä luonnehdittiin ”hulluksi”. Keskustelussa oli yksi Lilyan ulkonäköä kommentoiva fani, joka kirjoitti hänen olevan kaunis, mutta tatuointien olevan sottaaisia.³⁴⁰ Keskustelu Lilyasta loppui siihen, kun eräs kommentoija kirjoitti Dien olevan naimisissa japanilaisen naisen kanssa ja heillä olevan yhteisiä lapsia. Keskustelussa paljastettiin naisen nimi ja työpaikka. Asian esille tuonut kommentoija kertoi tietävänsä avioliitosta ja lapsista siksi, että on työskennellyt alalla yli kymmenen vuotta.³⁴¹

Diehen liittyvien parisuhdehuhujen lisäksi fanit puhuivat laulaja Kyosta sekä tuohon liitetyistä naisista. Ensimmäinen asian esille nostanut kommentoija kirjoitti, että DIR EN GREYn faniyhteisössä on henkilö, joka käyttää nimimerkkiä Mina³⁴². Hänen on huhuttu olleen kihloissa Kyon kanssa. Kommentoija huomautti, että asiasta ei ole mitään todistusaineistoa. Lisäksi toinen fani kertoi, että on eräs toinen ulkomaalainen nainen nimeltä Amalia. Amalia kertoo sosiaalisessa mediassa olevansa Kyon tyttöystävä tai kihlattu ja kirjoittelee päivityksiä osoittaen ne Kyolle. Naisesta mainittiin nimi, kansalaisuus sekä sosiaalisen median nimimerkki. Myös Amaliaa luonnehdittiin ”sekopääksi” ja ”harhaiseksi”. Kommentit antavat ymmärtää, että fanit eivät usko hänellä olevan mitään yhteyttä Kyohon. Eräs kommentoija kirjoitti tuntevansa Amalian toimista myötähäpeää eikä ymmärrä, miten tällä tavoin käyttäytyviä faneja on niin paljon.³⁴³

---

³³⁸ Keskustelu Crazy Bangya 2018.

³³⁹ Alkuperäinen nimi muutettu.

³⁴⁰ Keskustelu Crazy Bangya 2018.

³⁴¹ Keskustelu Crazy Bangya 2018.

³⁴² Alkuperäinen nimi muutettu.

³⁴³ Keskustelu Crazy Bangya 2018.

Kolmas Kyohon liitetty henkilö oli japanilainen nainen, joka nähdään eräällä televisioon kuvatulla videolla³⁴⁴, jolla Kyo näkyy sattumalta. Pari keskusteluun kommentoinutta oletti, että videolla näkynyt nainen on Kyon kumppani. Kolmas kommentoija tiesi kertoa, mistä liikkeestä video oli kuvattu ja mihin tarkoitukseen. Hän sanoi olevansa pahoillaan Kyon puolesta, sillä tuo ei voi käydä edes ostoksilla rauhassa. Sama kommentoija sanoi, että videon tullessa julkisuuteen fanit Tanukissa haukkuivat videolla nähdyn naisen.³⁴⁵

Juoruttuihin tyttöystäviin suhtautuminen voidaan kokea nettikiusaamisena. Nettikiusaaminen eroaa verkkovihasta siten, että se kohdistuu vain yhteen henkilöön, eikä ihmisryhmään. Digitalisaatio ja sosiaalisen median valtakausi ovat mahdollistaneet uusia muotoja ja laajemman toimintakentän kiusaamiselle ja nöyryytykselle. Kiusaamisesta ja häirinnästä on tullut helppoa ja nopeaa.³⁴⁶ Nettikiusaaminen on sateenvarjotermi kiusaamiselle, häirinnälle ja pelottelulle sosiaalisessa mediassa ja verkkoyhteisöissä.³⁴⁷ Nettiukiusaamista määritellään siten, että se on verkossa tapahtuvaa yksilön tai ryhmän harjoittamaa aggressiivista, tarkoituksellista ja mahdollisesti toistuvaa vahingon tuottamista henkilölle, jonka puolustuskyky tilanteessa on heikentynyt. Siihen voi sisältyä nimittelyä, nöyryyttämistä, mustamaalaamista, häirintää, uhkailua ja ryhmästä pois sulkemista. Kiusaaminen voi ilmetä törkeinä yksityisviesteinä, nöyryyttävän henkilökohtaisen tiedon tai yksityisten kuvien jakamisena, stalkkaamisena, väärin huhujen levittämisenä tai feikkiprofiilien luomisena.³⁴⁸ Nettikiusaamista edesauttavia asioita ovat internetin anonyymi luonne, kasvokkaisen kommunikation puute, moderoinnin vähäisyys, estottomuus sekä se, ettei tajuta omien tekojen tai sanojen seurauksia. Etenkin anonyymisti käydyssä verkkokeskustelussa on helppo lietsoa vihaa sekä levittää väärää tietoa.³⁴⁹ Muusikkojen tyttöystäviä koskevissa verkkokeskusteluissa ilmenneitä kiusaamisen muotoja ovat nimittely, nöyryyttäminen, mustamaalaaminen, uhkailu, nöyryyttävän henkilökohtaisen tiedon jakaminen, sekä väärin huhujen levittäminen.

Syitä kiusaamiselle on monia: kosto väärinkohtelusta, kateus tai mustasukkaisuus, tai hivin hakeminen tylsistyneenä.³⁵⁰ Toisinaan nettikiusaajat nauttivat kiusaamisesta. Vaikka trolleilla on

---

³⁴⁴ Videolla toimittaja on kodinkoneliikkeessä. Taustalla näkyy DIR EN GREYn laulaja Kyo sekä joku nainen. Videolta ei voi tulkita, ovatko he samaa seuruetta vai kaksi erillistä asiakasta. Huomatessaan kamerat, Kyo kääntyy kuvasta pois päin. Kyo – washing machine.

³⁴⁵ Keskustelu Crazy Bangya 2018.

³⁴⁶ Ashktorab 2018, 211; Billingham & Parr 2020, 371; Oravec 2020, 304.

³⁴⁷ Ashktorab 2018, 211.

³⁴⁸ Wolak & Mitchell & Finkelhor 2007, 51; Smith & Steffgen & Sittichai 2013, 3–5; Mladenović & Ošmjanski & Stanković 2021, 2–10.

³⁴⁹ Wolak & Mitchell & Finkelhor 2007, 52; Smith & Steffgen & Sittichai 2013, 7; Scheff & Schorr 2017, xxvii; Vainikka 2019, 2–4.

³⁵⁰ Smith & Steffgen & Sittichai 2013, 7.

tutkimuksissa todettu normaalia enemmän sadistisia ja psykopaattisia piirteitä,³⁵¹ kuka tahansa meistä on kykenevä kiusaamaan. Erityisesti verkon mahdollistama anonyymiyys voi houkuttaa omien aggressioiden purkamiseen. Nämä kaikki pätevät tutkittujen verkkokeskusteluiden osallistujien kohdalla. Aineistosta voidaan tulkita fanien käyttäytymisen kumpuavan siitä, että he halusivat artistin itselleen. Fanit eivät voi saada häntä, sillä artisti on jollain toisella – eli keskusteluiden oletetuilla tyttöystävillä. Ilmiöstä käytetään termiä ”loukattu oikeus”: henkilö haluaisi jonkin ihannoimansa asian, joka jollain toisella on, mutta hän ei voi saada sitä. Loukattu oikeus voi johtaa vihamieliseen, kateudesta tai katkeruudesta kumpuavaan käytökseen.³⁵²

Kiusaamisen lisäksi verkkokeskusteluaineistossa on havaittavissa sisäistettyyn misogyniaan eli naisvihaan liittyviä piirteitä. Yleensä naisviha ymmärretään tarkoittavaksi miesten tuntemaa naisiin kohdistuvaa vihaa. Sen tavoitteena voi olla mustamaalaaminen, halveksuminen, kiusaaminen, trollaaminen ja provosointi.³⁵³ Sisäistetyllä misogynialla tarkoitetaan sitä, kun naiset itse esittävät naisvihaan liittyviä kommentteja. Misogynia on paljon tutkittu ja keskusteltu aihe, sisäistetty misogynia sen sijaan ei. Misogynia ei ole uusi ilmiö populaarikulttuurissa, mutta siitä on tehty tutkimusta vain vähän. Nämä tutkimukset käsittelevät lähinnä naisvihaa sellaisissa faniyhteisöissä, jotka koostuvat pääasiassa miehistä.³⁵⁴

Tutkimusaineiston analysointi osoittaa, että verkkokeskusteluissa esiintyy molempia: populaarikulttuuriin liittyvää misogyniaa, mutta sen sisäistettynä muotona. Sisäistetyistä naisvihasta kielivissä kommentteissa kritisoitiin naisten ulkonäköä, haukuttiin heitä huoriksi sekä kommentoitiin, että miesartisti ansaitsee parempaa – yleensä naisen ulkonäköön viitaten. Aiempi tutkimusnäyttö osoittaa, että vaikka naiset ja miehet kokevat määrällisesti yhtä paljon häirintää verkkoympäristöissä, naiset joutuvat vastaanottamaan enemmän kritiikkiä. Naisiin kohdistuvat loukkaukset ovat usein sukupuolittuneita ja ne koskevat naisvartaloa ja ulkonäköä tai naisen seksuaalisuutta.³⁵⁵ Verkkokeskusteluaineisto tukee tätä tutkimustulosta.

Monessa verkkokeskustelussa huhutuista tyttöystävistä esitettiin henkilökohtaisia ja tunnistettavia tietoja. Mitä enemmän henkilökohtaisia tietoja kiusaamisen kohteesta jaetaan, sitä suurempi potentiaalinen vaara henkilöön kohdistuu myös verkon ulkopuolella. Esimerkiksi henkilön nimen perusteella voi olla mahdollista selvittää puhelinnumero, työpaikka tai kotiosoite. Tällöin uhkaukset

---

³⁵¹ Scheff & Schorr 2017, xxvi.

³⁵² Vainikka 2019, 12–15.

³⁵³ Vainikka 2019, 7.

³⁵⁴ Nisbett 2018, 172.

³⁵⁵ McAndrew 2014, 198; Hackworth 2018, 52.

väkivallalla käyvät yhä todennäköisemmäksi vaaratilanteeksi.³⁵⁶ Loukkaava tai nöyryyttävä sisältö voi saavuttaa verkkoympäristössä tuhansittain yleisöä ja levitä nopeasti laajalle.³⁵⁷ Kun puhutaan henkilöstä nimellä tai nimimerkillä, sisältö voi pomputa hakukonetulosten kärkeen kymmenien vuosien ajaksi henkilöstä tietoa etsiessä.³⁵⁸ Tällöin henkilön maine on vaarassa ja esimerkiksi työnhaku voi vaikeutua.³⁵⁹ Työllistymisen lisäksi maineen menetys voi vaikeuttaa esimerkiksi asunnon saamista tai kumppanin löytämistä.³⁶⁰ Erityisesti henkilöstä Lilya ja Amalia jaetut tiedot ovat arkaluontoisia. Syöttäessä henkilön Lilya tietoja Googlen hakukoneeseen, esitelty keskustelu ei nouse hakutulosten joukkoon. Sen sijaan henkilön Amalia nimimerkin hakukoneeseen syöttäessä, ensimmäiseksi hakutulokseksi nousee analysoitu keskustelu. Koska kyseessä on nimimerkki, vaara ei ole yhtä suuri kuin oikean nimen kohdalla, mutta myös nimimerkki voi olla tunnistettava, mikäli henkilö on käyttänyt sitä vuosia.

Henkilöihin Sannah, Lilya ja Amalia kohdistuva kirjoittelu täyttää julkisen häpäisyn tunnusmerkit. Julkisella häpäisyllä tai nöyryytyksellä tarkoitetaan tilannetta, jossa henkilö halutaan saattaa tarkoituksellisesti huonoon valoon sen seurauksena, millainen hän on tai mitä hän on tehnyt tai sanonut. Julkinen nöyryyttäminen on maailmanlaajuisesti kasvava ongelma, johon sosiaalisen median kasvu on osasyylinen.³⁶¹ Sannahin ulkonäkö, ammattietiikka ja -pätevyys nostettiin nöyryytyksen kohteeksi. Lilyan ja Amalian kohdalla kritiikki kumpusi siitä, miten he ovat sosiaalisessa mediassa käyttäytyneet. Lisäksi keskustelussa mainittiin Lilyan mahdollinen alkoholiongelma. Sannahin kritisointi on perusteetonta, mutta mikäli fanien Lilyasta ja Amaliasta kertomat tiedot pitävät paikkaansa ja he ovat levittäneet sosiaalisessa mediassa virheellistä tietoa todellisuudessa olemattomasta parisuhteestaan artistiin, aihetta kritiikille on. Verkossa tapahtuvaa häpäisemistä tutkineet Paul Billingham ja Tom Parr toteavat, että kaikki henkilön häpäisemisestä olevat seuraukset eivät ole negatiivisia. He argumentoivat, että verkossa tapahtuva julkinen häpäiseminen voi vaikuttaa siihen, että häpäisyn kohde muuttaa toimintatapojaan siten, että ne vastaavat paremmin hyväksyttäviä sosiaalisia normeja.³⁶² Julkisen häpäisyn voi nähdä sanktion muodossa – väärin tehneelle annetaan palautetta siitä, että hänen käytöksensä ei ole hyväksyttävää.³⁶³

---

³⁵⁶ Aghazadeh & Burns & Chu & Feigenblatt & Laribee & Maynard & Meyers & O'Brien & Rufus 2018, 184–185.

³⁵⁷ Billingham & Parr 2020, 380.

³⁵⁸ Poland 2016, 91; Scheff & Schorr 2017, 28.

³⁵⁹ Poland 2016, 99–100; Billingham & Parr 2020, 371.

³⁶⁰ Oravec 2020, 296.

³⁶¹ Oravec 2020, 291–296.

³⁶² Billingham & Parr 2020, 371.

³⁶³ Billingham & Parr 2020, 376.

Tässä tapauksessa Lilyaa ja Amaliaa koskeva odotettu tulevaisuuden toimintamalli on todennäköisesti se, että he lopettaisivat artistien tyttöystävien esiintymisen.

Oli kyse kiusaamisesta tai aiheellisesta kritiikistä, nettikiusaaminen ja -häpäiseminen jättävät usein jäljen heihin, keihin se kohdistuu. Tutkimusten mukaan kiusaamisen tai häpäisyn kohteeksi joutuminen voi aiheuttaa masennusta, ahdistusta ja stressiä. Kiusatuksi tuleminen voi vaikuttaa henkilön itsetuntoon sekä horjuttaa luottamusta muihin ihmisiin. Pahimmillaan kiusaaminen kohottaa henkilön itsemurhariskiä. Lisäksi kiusatut usein kärsivät psykosomaattisista oireista, kuten unettomuudesta tai vatsakivuista. Heillä on todettu kohonnut riski alkoholin tai huumeiden liikkakäytölle. Ulkonäköön kohdistuva kiusaaminen puolestaan altistaa syömishäiriölle.³⁶⁴ Verkkokiusaaminen ja nöyryytys ei kuitenkaan vaikuta kaikkiin samalla tavalla. Sen kokemiseen vaikuttavat muun muassa ikä, sukupuoli, kulttuuritausta sekä koulutus.³⁶⁵ On todettu, että pahiten nettikiusaamisesta kärsivät sellaiset nuoret, joilla on jo ennestään vaikea elämäntilanne tai vähän tukiverkkoja.³⁶⁶

Aiemmissa tutkimuksissa on todettu, että negatiiviset ja vihaavat kommentit eivät ole haitallisia pelkästään niiden kohteille, mutta myös yhteisölle itselleen. Ne saattavat provosoida muita ajattelemaan samalla tavalla. Tämä puolestaan voi johtaa siihen, että haitallisen vihapuheen tai kiusaamisen sivustaseuraajat alkavat käyttäytyä samoin.³⁶⁷ Lisäksi on todettu, että verkossa esiintyvän vihamielisen kirjoittelun lukeminen vähentää myös keskusteluun osaa ottamattomien onnellisuutta ja tyytyväisyyden tunnetta.³⁶⁸ Verkkokeskusteluaineistoni kontekstissa nämä ilmiöt voivat esiintyä siten, että artistien tyttöystävistä lähtökohtaisesti positiivisesti tai neutraalisti ajatteleva fani alkaa ajatella heistä negatiivisesti lukiessaan faniyhteisöjen keskustelupalstoilta kommentteja, jotka sisältävät vihaa artistien tyttöystäviä kohtaan.

---

³⁶⁴ Poland 2016, 109; Keipi & Näsi & Oksanen & Räsänen 2017, 78–83; Scheff & Schorr 2017, xix; Ashktorab 2018, 211–213; Billingham & Parr 2020, 371; Oravec 2020, 294.

³⁶⁵ Mladenović & Ošmjanski & Stanković 2021, 13.

³⁶⁶ Keipi & Näsi & Oksanen & Räsänen 2017, 85.

³⁶⁷ Weber & Viehmann & Ziegele & Schemer 2020, 1–2 ja 9.

³⁶⁸ Keipi & Näsi & Oksanen & Räsänen 2017, 80.

5. Yhteenveto

Japanilainen populaarikulttuuri on ollut suosittua länsimaissa 2000-luvun alusta asti. Samaan aikaan Internetin käyttö kotitalouksissa lisääntyi ja auttoi japanilaisen populaarikulttuurin tunnettavuuden laajenemisessa. Animen ohella tunnettuja japanilaisia kulttuurituotteita ovat pop-idolit sekä visual kei. Visual kei on rock-musiikin tyylilaji, johon liittyy artistien voimakkaasti visuaalinen androgyyninen ulkonäkö. Yhtyeiden jäsenet ovat miehiä ja pääkohderyhmää nuoret naiset.

Verkkokeskusteluissa visual kei faniyhteisöt jakavat tunteitaan ja vastaanottavat vertaistukea. Fanit haluavat kokea yhteisön tuen silloin, kun heidän suosikkiartistillaan huhutaan olevan parisuhde. Tässä tutkimuksessa tutkitaan verkkokeskusteluja, joita fanit käyvät japanilaisten rock-muusikkojen parisuhdestatusta koskevista huhuista. Tutkimuksessa vastataan seuraaviin kysymyksiin: Millaista keskustelua parisuhdehuhuista käydään? Millä tavoin huhut tuodaan esiin? Miten huhuihin suhtaudutaan? Millaisia tunteita aihe keskustelijoissa herättää?

Tutkimuksessa analysoidaan faneja ja heidän käyttäytymistään laadullisin menetelmin. Tavoitteena on ymmärtää fanien toimintaa ja ajatusmaailmaa syvällisesti. Tutkimusaineisto koostuu 25 fanien käymästä verkkokeskustelusta. Niissä käsitellään japanilaisten visual kei -artistien parisuhde-elämää. Tutkimusaineisto keskittyy kolmeen visual keihin liittyvään yhtyeeseen ja yhteen artistiin: DIR EN GREY, the Gazette, Alice Nine ja Gackt. Nämä yhtyeet ovat tunnettuja myös länsimaalaisille faneille. Tutkimukseen on valittu mahdollisimman erilaisia yhtyeitä kattavan kokonaiskuvan luomiseksi. Aineisto on haettu Google-hausta käyttämällä yhtyeiden ja niiden jäsenten nimiä hakusanojen *married*, *girlfriend*, *wife* ja *gay* lisäksi. Verkkokeskustelut sijoittuvat vuosille 2003–2020. Aineisto on poimittu julkisilta foorumeilta. Aineiston käytölle ei ole pyydetty lupia, koska tutkimuksen fokus on ilmiössä ja aineisto on julkista. Keskustelijoiden tavoittaminen olisi ollut vaikeaa, sillä osasta käydyistä keskusteluista on aikaa vuosia ja moni niistä on käyty anonyymisti. Tutkimuseettisistä syistä tutkimuksessa ei esitetä keskustelijoiden nimimerkkejä tai kolmansien osapuolten nimiä. Näin heidän henkilöllisyytensä ei ole tutkimuksesta arvattavissa. Tällä tavoitellaan sitä, että tutkimuksesta aiheutuisi tutkittaville mahdollisimman vähän haittaa.

Tutkimuksen merkittävin teoreettinen viitekehys koostuu aiemmasta tutkimuksesta, jota on tehty japanilaisesta idoli- ja mediakulttuurista, visual keistä sekä parasosiaalisista suhteista. Näiden lisäksi hyödynnetään aiempaa tutkimusta fanikulttuureista, juoruilusta sekä nettikiusaamisesta.

Internetin historian aikana suurimmat motiivit sen käytölle ovat olleet viihtyminen ja tiedonhaku. Viihdekäyttö sisältää verkkojen faniyhteisöt. Juoruilu on tyypillistä faniyhteisöjen toimintaa. Sen

tarkoitus on viihdyttää, lisätä yhteenkuuluvuuden tunnetta ja välittää faneille tietoa julkisuuden henkilöistä. Valtaosa tutkimuksen verkkokeskusteluista alkoi joko siten, että fani esitti kuulemansa artistia koskevan parisuhdehuhun tai uteliaisuudesta kysyi, oliko muilla faneilla aiheesta tietoa. Lähes puolessa keskusteluista pohdittiin artistien seksuaalista suuntautumista. Muita faneja kiinnostavia keskustelunaiheita ovat artistien omat lapset sekä seksisuhteet. Suurin osa fanien esittämistä artistin parisuhde-elämään kohdistuvista huhuista on kuultu toisesta verkkokeskustelusta tai ystävältä. Fanit kannustavat toisiaan lähdekriittisyyteen. Joistain faneista artistien yksityiselämästä juoruilu on asiatonta. Joidenkin mielestä artistien yksityiselämä on luonnollinen kiinnostuksen kohde. Useat fanit eivät välitä artistin parisuhteesta, vaan ovat onnellisia hänen puolestaan. Monessa fanissa aihe sen sijaan herättää voimakkaita tunnereaktioita.

Japanilaiset musiikkiyhtiöt odottavat, että artistit pysyvät romanttisesti sitoutumattomana uransa vuoksi. Artistien ja yhtiön välisiin sopimuksiin on saatettu kirjata, että artistien on pysyttävä naimattomina. Japanilainen musiikkimarkkinointi tähtää siihen, että artisteista esitetään täydellinen julkisuuskuva. Tällöin fanien on helppo kiintyä ja ihastua artistiin. Yhtiöt ja media pyrkivät antamaan faneille mielikuvan, että artistit olisivat heidän saatavillaan. Parisuhde- ja perhe-elämä vahingoittaisivat julkisuuskuva, koska fanien on silloin vaikeampi fantasioida artisteista. Tutkimusaineistosta on tulkittavissa, että fanit odottavat artistin romanttista sitoutumattomuutta samoista syistä. He uskovat, että seurustellessaan artistit menettäisivät faneja. Jotkut fanit ovat tietoisia yhtiöiden artisteille asettamista parisuhteettomuuden odotuksista. He osoittavat myötätuntoaan artisteille kulissien ylläpitämisestä.

Faniuteen liittyy vahva halu päästä lähelle idolia. Faniutta koskeva yleinen stereotypia on, että fanit eivät erota todellisuutta ja fantasiaa toisistaan. Fanit kuvittelevat tuntevansa julkisuuden henkilön hänen mediaesiintymisensä perusteella. Tällä tavoin heille syntyy parasosiaalinen suhde. Sillä tarkoitetaan illuusiota siitä, että fani kuvittelee tuntevansa julkisuuden henkilön henkilökohtaisesti. Parasosiaalisen suhteen muodostuminen korostuu sosiaalisen median kautta. Tällöin tarjotaan runsaasti artistin itsensä tuottamaa sisältöä ja mahdollisuus vuorovaikutukseen artistin kanssa. Fanit eivät ole enää perinteisestä mediasta saatavan tiedon varassa. Julkisuuden henkilöt pyrkivät tietoisesti siihen, että fanit kuvittelisivat tuntevansa heidät henkilökohtaisesti. Tämän koetaan olevan suosion elinehto. Parasosiaaliset suhteet lisäävät faniuskollisuutta ja kasvattavat ostokäyttäytymistä.

Fanit tekevät johtopäätöksiä ja muodostavat mielikuvia artistin elämästä haastatteluvastausten, blogitekstien, sosiaalisen median päivitysten ja muun esiintymisen perusteella. Olettamuksia tehdään myös artistien ulkonäöstä. Parasosiaalisen suhteen muodostumista aineistossa tukee se, että pitkään artisteja seuranneet fanit kokevat tuntevansa heidät hyvin. Näin he tekevät olettamuksia artistien

parisuhde- ja perhe-elämästä, naismausta, seksisuhteista sekä seksuaalisesta suuntautumisesta. Faniien kommentteista on tulkittavissa, että he torjuvat ajatuksen rakennetusta julkisuuskuvasta. He luottavat artistin jakavan faneilleen tärkeimmät tiedot elämästään. Fanit uskovat, että artistit asettavat musiikkiuransa etusijalle ja siitä syystä pysyvät parisuhdeettomina eivätkä hanki perheellisäystä.

Visual kei -tyylilajiin liittyy androgyyninen tai feminiininen ulkonäkö. Tämä saa toisinaan fanit spekuloidaan miesartistien seksuaalista suuntautumista. Lisäksi fanit kokevat tuntevansa artistit niin hyvin, että pystyvät arvioimaan heidän seksuaalista suuntautumistaan. Vaikka mahdolliseen homoseksuaalisuuteen reagoidaan myös negatiivisesti, useimmiten fanit ovat ajatuksesta innoissaan. Tyypillistä on, että fanit haaveilevat artistilla olevan suhde toiseen miesmuusikkoon. Tätä fantasiaa vahvistetaan pienillä artistin elämästä tiedettävillä yksityiskohdilla. Naisfaniien homoseksuaaliset fantasiat heijastelevat heidän omia seksuaalisia fantasioitaan, kokemuksiaan miehistä sekä pyrkivät rikkomaan sukupuolinormeja. Fanin on helpompi kuvitella ja hyväksyä artistin seurustelevan fanille ennestään tutun henkilön kanssa. Artistit ja media voivat pyrkiä lisäämään faniien kokemusta artistin homoseksuaalisuudesta. Artistit esimerkiksi osoittavat fyysistä läheisyyttä bänditovereilleen. Tätä kutsutaan fan serviceksi. Homoseksuaalisen kuvan antamalla pyritään siihen, että artistit välttäisivät heidän parisuhde-elämäänsä liittyviä skandaaleja. Lisäksi teini-ikäiset fanitytöt kokevat feminiiniset miehet turvallisina ihastuksen kohteina.

Tunneintensiteetiltään parasosiaaliset suhteet vastaavat aitoja, vuorovaikutteisia ihmissuhteita. Joskus parasosiaalinen suhde johtaa siihen, että fanit ihastuvat ja rakastuvat artisteihin ja fantasioivat heistä seksuaalisesti. Julkisuuden henkilöön ihastumalla fani voi rakentaa omaa identiteettiään ja tutustua omiin romanttisiin ja seksuaalisiin fantasioihinsa ilman torjutuksi tulemisen pelkoa. Fanit haaveilevat avioituvansa artistin kanssa ja toivovat, ettei artisti solmisi suhdetta kenenkään muun kanssa. Osa faneista ymmärtää, että heidän mahdollisuutensa artistiin ovat vähäiset. Kun mahdollinen parisuhde tulee romanttisia tunteita muodostaneille faneille julki, he kokevat pettymyksen, mustasukkaisuuden, kateuden ja jopa vihan tunteita. Fanit kokevat parasosiaalisen eron. Se voi vastata voimakkuudeltaan tunnetta, jonka kokee läheisen ihmissuhteen mennessä poikki. Jotkut fanit kokevat huhun niin raskaasti, että heille tulee itsetuhoisia ajatuksia.

Parisuhteen tullessa ilmi fanit saattavat suuttua artisteille. He kokevat artistin epäonnistuneen julkisuuskuvassaan. Suhtautuminen artistien tyttöystäviin on sitäkin vihamielisempää. Huhutun tyttöystävän henkilötietojen ollessa tiedossa fanit suhtautuvat henkilöön kriittisesti. Aggressiivinen käyttäytyminen kumpuaa mustasukkaisuudesta. Joskus huhutut tyttöystävät ovat yhtyeiden faneja. Tällöin muut fanit eivät todennäköisesti usko heidän suhteestaan artistiin ja häpäisivät heidät julkisesti. Fanit haluavat varoittaa muille nostamalla heidän käytöksensä esille, että näin ei kannata

toimia. Toisinaan kirjoittelu täyttää nettikiusaamisen tunnuspiirteet, sillä tyttöystävät saatetaan huonoon maineeseen. Heistä puhutaan ikävästi sekä heihin kohdistetaan väkivaltaisia uhkauksia. Lisäksi keskusteluissa esiintyy sisäistettyä naisvihaa. Naisten ulkonäköä kritisoidaan, heitä haukutaan huoriksi ja kommentoidaan miesartistien ansaitsevan parempaa. Toisinaan suhtautuminen huhuttuihin tyttöystäviin on positiivista. Tyttöystävien luonnetta, ulkonäköä sekä heidän sopivuuttaan artistille voidaan kehua.

Vaikka fanien käyttäytyminen on ajoittain todellisuudesta vieraantunutta, pakkomielteistä ja aggressiivissävytteistä, valtaosa faneista kykenee käsittelemään tunteitaan järkevästi. Vaikka nämä fanit antavat itsestään fanaattisen sekä artistiin rakastuneen kuvan, he ymmärtävät realiteetit ja käyttäytyvät soveliaasti. Fanit välittävät artistista edelleen ja haluavat jatkaa heidän musiikkiuransa tukemista siitä huolimatta, että ovat pettyneitä ja järkyttyneitä. Verkkokeskusteluista on tulkittavissa, että lopulta faniudessa on kyse musiikista, eli artisti parisuhteessa tai ei.

Jatkon kannalta olisi mielenkiintoista tutkia, miten kulttuurinen konteksti, erilaiset musiikkityylit sekä fanien ikä ja sukupuoli vaikuttavat heidän suhtautumiseensa artisteja koskeviin parisuhdehuhuihin. Japanilaiset yhtiöt asettavat artisteille odotuksia parisuhteettomuudesta. Solmitaanko tällaisia sopimuksia muissa maissa? Onko yhtiöiden ja fanien odotusten välillä korrelaatio vai suhtautuvatko fanit samalla tavalla, vaikka yhtiöt eivät odottaisi artisteilta romanttista sitoutumattomuutta? Onko artistin tai fanien kulttuurisella taustalla merkitystä? Reagoidaanko asiaan eri musiikkityylilajien piireissä eri tavalla? Onko intohimoista suhtautumista artistien parisuhde-elämään vain teini-ikäisten tyttöjen keskuudessa, vai onko kyseessä laajempi faniutta koskeva ilmiö?

Lähteet

Kaikki linkit tarkastettu 30.4.2021.

Aineisto

AOI GOT A GIRLFRIEND?!?! (5.7.2011) LiveJournal.

<https://bluecigarettes.livejournal.com/3558.html>

Are DEG all single? (17.5.2015) Reddit.

www.reddit.com/r/DEG/comments/368xtz/are_deg_all_single/crc1evd/

Crazy Bangya. (4.5.2018) /snow/ -flakes & mistakes. Lol Cow.

<https://lolcow.farm/snow/res/573436.html>

Die = happily married? (18.6.2005) Japan Reference. <https://jref.com/threads/die-happily-married.17875/>

[Dir En Grey] The Thread. (2007) Soompi. s. 363-364

<https://forums.soompi.com/topic/72-%E3%80%90-dir-en-grey-%E3%80%91-the-thread/page/363/#comments>

Dir en grey Rumours. (9.8.2006) Gaia Online.

www.gaiaonline.com/guilds/viewtopic.php?t=4892742

Does Gackt Have a GF? (5.9.2008) Crunchyroll. www.crunchyroll.com/forumtopic-195746/does-gackt-have-a-gf

Does Saga have a girlfriend? FanPop. www.fanpop.com/clubs/alice-nine/answers/show/1894/does-saga-girlfriend

Does Shou have a girlfriend? FanPop. www.fanpop.com/clubs/alice-nine/answers/show/5129/does-shou-girlfriend

Does Tora have a girlfriend? FanPop. www.fanpop.com/clubs/alice-nine/answers/show/4246/does-tora-girlfriend

Gackt's Oath about Marriage. (3.8.2007) Gaia Online.

www.gaiaonline.com/guilds/viewtopic.php?t=10059293&page=1

Gackt's Romanian Girlfriend. (12.7.2008) Japan Reference. <https://jref.com/threads/gackts-romanian-girlfriend.38632/>

Gazette. (2009) Japan Reference. p. 708-709 <https://jref.com/threads/gazette.16970/page-708>

I must know!!!!!! (25.9.2003) Japan Reference. <https://jref.com/threads/i-must-know.4834/>

Is anyone from the band Dir en grey married or have kids? yahoo! answers.

https://answers.yahoo.com/question/index?qid=20091123020229AAOc39A&guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAjXHGGueFOj6IK5C0AY7Uh5KJ7ItaN8O0QgF5_VUpLvGAFOaV444Gd1ys3skS7dKoyr8eOEi-WmKqpIIE3e43cHhVhwCPNOGDz_inehg5Dz5YIHmj06EOUY-uGOW-6amcW2E8sr377RbjCNXflrouSX7bKjynAz13UUK9pTCCtN8

Is any one from the Gazette married or have girlfriend? yahoo! answers.

<https://answers.yahoo.com/question/index?qid=20091120194556AAmiQJm>

Is Ruki (the vocalist of the Gazette) gay? yahoo! answers.

https://uk.answers.yahoo.com/question/index?qid=20090118155622AAQaLy8&guccounter=1&guce_referrer=aHR0cHM6Ly93d3cuZ29vZ2xlLmNvbS8&guce_referrer_sig=AQAAAfP1xuZt1wUTPtWPGig_EUfQsIZ-Vj101km_4BU09xkcHFG7_DMZzfpbAa7U_sJ28XWtOfYIRVFrYXFqTTPa36yUKIU-6ZJU81hL_ZIKP7U0r8Z8N-DLLzv8SKgD8nIrCb1GAin3m5f3_ouQFonL3S7q4JQqU8NbT2x4usWWkfF

is Shinya gay? (21.9.2007) Dir en grey, everything and anything ^^ . Flickr.

www.flickr.com/groups/453244@N25/discuss/72157602117163179/

Kyo's girlfriend? (21.3.2020) Monochrome Heaven. www.monochrome-heaven.com/topic/58810-kyos-girlfriend/

Nao getting married. (21.3.2012) Alice Nine Livejournal Community. LiveJournal. <https://alice-nine.livejournal.com/2192822.html>

questions: Dir en grey-Shinya's dog still alive? Girlfriends? (20.2.2007) Jrock-questions. LiveJournal. <https://jrock-questions.livejournal.com/33618.html>

Re: Dir en grey! (2.2.2009) Voy Forums. www.voy.com/85692/7171.html

the Gazette - Aoi. (30.11.2012) Crunchyroll. www.crunchyroll.com/showgb?id=6139272

the Gazette Do U Think Reita Is A Gay? Fanpop. www.fanpop.com/clubs/the-gazette/picks/results/247493/u-think-reita-gay

What are some funny or terrible rumours about musicians or bands? (9.6.2019) Monochrome Heaven. www.monochrome-heaven.com/topic/56097-what-are-some-funny-or-terrible-rumours-about-musicians-or-bands/

Verkkosivut

AKB48 pop star shaves head after breaking band rules. (1.2.2013) BBC News.
www.bbc.com/news/world-asia-21299324

Alice Nine. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/artist/919/alice-nine

Alice Nine Leaves Label PS Company. (18.8.2014) JpopAsia. www.jpopasia.com/feed/15715/alice-nine-leaves-label-ps-company/

DIR EN GREY. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/artist/725/dir-en-grey

Gackt. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/artist/699/gackt

Japan court finds same-sex marriage ban unconstitutional. (17.3.2021) BBC News.
www.bbc.com/news/world-asia-56425002

Japan to fund AI matchmaking to boost birth rate. (8.12.2020) BBC News.
www.bbc.com/news/world-asia-55226098

Kuromi. (11.7.2016) Fanatic Visual kei Lovers! The Introduction of “Bangya” & Places Bangya Can Have Fun! Tokyo Girls Update. <https://tokyogirlsupdate.com/bagya-introduction-places-20160797357.html>

Laaksonen, S-M. (15.3.2018) Taitavasti eettistä verkkotutkimusta. Vastuullinen tiede: Tutkimusetiikka ja tiedeviestintä Suomessa. <https://vastuullinentiede.fi/fi/tutkimustyo/taitavasti-eettista-verkkotutkimusta>

‘Look, Don’t Touch’ – Behind the Secret World of Japan’s Hostess Clubs. (10.7.2020) Live Japan – Perfect Guide. <https://livejapan.com/en/in-tokyo/in-pref-tokyo/in-shinjuku/article-a0004069/>

Kyo – washing machine. Käyttäjän waaxpoot YouTube-video. <https://youtu.be/ufjfv1RF6F8>

Marriage Statistics in Japan: Average Age of Couples Continues to Rise. (7.7.2020) Nippon.com, Japan Data. www.nippon.com/en/japan-data/h00759/

Meaning of idol. Cambridge dictionary. <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/idol>

Menetelmäpolkuja humanisteille: Empiirinen tutkimus. (23.4.2015) Koppa. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/empiirinen-tutkimus>

Menetelmäpolkuja humanisteille: Hermeneuttinen analyysi. (10.4.2015) Koppa. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/hermeneuttinen-analyysi>

Menetelmäpolkuja humanisteille: Käsitusten ja asenteiden kuvaaminen. (26.10.2011) Koppa. Jyväskylän yliopisto.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/ongelmanasettelu/kasitysten-ja-asenteiden-kuvaaminen>

Menetelmäpolkuja humanisteille: Lähiluku. (10.4.2015) Koppa. Jyväskylän yliopisto.

<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/aineiston-analyysimenetelmat/lahiluku>

Pleifle, M. (12.6.2011) Globalizing Visual Kei: Behind the Scenes of Visual Kei. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/article/92956-globalizing-visual-kei-behind-the-scenes-of-visual-kei.html

Pleifle, M. (19.6.2011) Globalizing Visual Kei: The Rise of Visual Kei – North, Central and South America. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/article/93000-globalizing-visual-kei-the-rise-of-visual-kei-north-central-and-south-america.html

Pleifle, M. (26.6.2011) Globalizing Visual Kei: Interview with Jimi Aoma. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/article/92894-globalizing-visual-kei-interview-with-jimi-aoma.html

Pleifle, M. (3.7.2011) Globalizing Visual Kei: The Rise of Visual Kei – Europe, Ocenia and East Asia. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/article/93026-globalizing-visual-kei-the-rise-of-visual-kei-europe-oceania-and-east-asia.html

Pleifle, M. (10.7.2011) Globalizing Visual Kei: Musician Interview Excerpts. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/article/92978-globalizing-visual-kei-musician-interview-excerpts.html

Pleifle, M. (14.8.2011) Globalizing Visual Kei: Interview with Kiwamu, Starwave Records. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/article/92981-globalizing-visual-kei-interview-with-kiwamu-starwave-records.html

Pullen, K. Which Finger Is The Wedding Band Worn On. Love To Know. https://engagementrings.lovetoknow.com/wiki/Which_Finger_Is_the_Wedding_Band_Worn_On

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. (2006) Sisällönanalyysi. KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L7_3_2.html

Samuels, A. (20.7.2017) The Mystery Of Why Japanese People Are Having So Few Babies. The Atlantic – Business. www.theatlantic.com/business/archive/2017/07/japan-mystery-low-birth-rate/534291/

the Gazette. JaME World – Japanese Music Entertainment. www.jame-world.com/en/artist/743/the-gazette

the Gazette Leaves PS COMPANY and Forms Own Company. (29.6.2018) JpopAsia. www.jpopsasia.com/feed/24162/the-gazette/

Tutkimuskirjallisuus

Aghazadeh, S. A. & Burns, A. & Chu, J. & Feigenblatt, H. & Laribee, E. & Maynard, L. & Meyers, A. L. M. & O'Brien, J. L. & Rufus, L. (2018) GamerGate: A Case Study in Online Harassment. Teoksessa Golbeck, J. (toim.), *Online Harassment*. Human-Computer Interaction Series. Springer. s. 179–202.

Ashktorab, Z. (2018) “The Continuum of Harm” Taxonomy of Cyberbullying Mitigation and Prevention. Teoksessa Golbeck, J. (toim.), *Online Harassment*. Human-Computer Interaction Series. Springer. s. 211–228.

Barton, K. M. (2014) Introduction. Teoksessa Barton, K. M. & Lampley, J. M. (toim.), *Fan CULTure – Essays on Participatory Fandom in the 21st Century*. McFarland & Company, Inc., Publishers. s. 5–8.

Baym, N. K. (2012) Fans or friends?: Seeing social media audiences as musicians do. *Journal of Audience & Reception Studies*. Volume 9, Issue 2, November 2012. p. 286–316. USA.

Beersma, B. & Van Kleef, G. (2012) Why People Gossip: An Empirical Analysis of Social Motives, Antecedents, and Consequences. *Journal of applied social psychology*. 2012-11, Vol. 42 (11). s. 2640–2670.

Billingham, P. & Parr, T. (2020) Online Public Shaming: Virtues and Vices. *Journal of social philosophy*. Vol. 51 (3). s. 371–390.

Blaine, B. E. (2007) *Understanding the Psychology of Diversity*. SAGE Publications Ltd.

Blight, M. G. & Ruppel, E. K. & Schoenbauer, K. V. (2017) Sense of Community on Twitter and Instagram: Exploring the Roles of Motives and Parasocial Relationships. *Cyberpsychology, behavior and social networking*. Vol. 20, No. 5, 2017. s. 314–319.

Bond, B. J. (2016) Following Your “Friend”: Social Media and the Strength of Adolescents’ Parasocial Relationships with Media Personae. *Cyberpsychology, behavior and social networking*. Vol. 19, No. 11, 2016. s. 656–660.

Booth, P. (2018) Fan Euthanasia: A Thin Line between Love and Hate. Teoksessa Williams, R. (toim.), *Everybody Hurts: Transitions, Endings, and Resurrections in Fan Cultures*. University of Iowa Press. s. 75–86.

Chung, S. & Cho, H. (2017) Fostering Parasocial Relationships with Celebrities on Social Media: Implications for Celebrity Endorsement. *Psychology & marketing*. Vol. 34 (4), April 2017. s. 481–495.

Clarke, I. (2018) Stylistic Variation in Twitter Trolling. Teoksessa Golbeck, J. (toim.), *Online Harassment*. Human-Computer Interaction Series. Springer. s. 151–178.

- Click, M. A. & Lee, H. & Holladay, H. W. (2013) Making Monsters: Lady Gaga, Fan Identification, and Social Media. *Popular Media and Society*. Vol. 36, No. 3, s. 360–379.
- Cohen, J. (2003) Parasocial Breakups: Measuring Individual Differences in Responses to the Dissolution of Parasocial Breakups. *Mass communication & society*. Vol. 6 (2), 2003. s. 191–202.
- Cohen, J. (2004) Parasocial Break-Up from Favorite Television Characters: The Role of Attachment Styles and Relationship Intensity. *Journal of social and personal relationships*. Vol. 21 (2). s. 187–202.
- Dalziel, G. (2013) Introduction. Teoksessa Dalziel, G. (toim.), *Rumor and Communication in Asia in the Internet Age*. Media, Culture and Social Change in Asia Series. Routledge, Taylor & Francis Group. s. 1–19.
- De Backer, C. (2012) Blinded by the Starlight: An Evolutionary Framework for Studying Celebrity Culture and Fandom. *Review of general psychology*. 2012-06, Vol. 16 (2). s. 144–151.
- Dentith, M. (2013) Have you heard? The rumor is reliable. Teoksessa Dalziel, G., *Rumor and Communication in Asia in the Internet Age*. Media, Culture and Social Change in Asia Series. Routledge, Taylor & Francis Group. s. 46–60.
- Duffett, M. (2013) *Understanding Fandom: An Introduction to the Study of Media Fan Culture*. Bloomsbury Publishing.
- Ehrenreich, B. & Hess, E. & Jacobs, G. (2002) Beatlemania: Girls Just Want to Have Fun. Teoksessa Lewis, L. (toim.), *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media*. Routledge. Edition by Taylor & Francis e-Library. s. 84–106.
- Fiske, J. (2002) The Cultural Economy of Fandom. Lewis, L. (toim.), *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media*. Routledge. Edition by Taylor & Francis e-Library. s. 30–49.
- Gabriels, K. & De Backer, C. (2016) Virtual gossip: How gossip regulates moral life in virtual worlds. *Computers in human behavior*. 2016-10, Vol. 63. s. 683–693.
- Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (2012) Introduction: The Mirror of Idols and Celebrity. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Idols and Celebrity in Japanese Media Culture*. University of Tokyo, Japan. s. 1–34.
- Galbraith, P. W. (2016) The Labor of Love: On the Convergence of Fan and Corporate Interests in Contemporary Idol Culture in Japan. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Media Convergence in Japan*. Kinema Club. s. 232–164.
- Gelfert, A. (2013) Rumor, gossip, and conspiracy theories: pathologies of testimony and the principle of publicity. Teoksessa Dalziel, G., *Rumor and Communication in Asia in the Internet Age*. Media, Culture and Social Change in Asia Series. Routledge, Taylor & Francis Group. s. 20–45.

- Glasspool, L. (2012) From Boys Next Door to Boys' Love: Gender Performance in Japanese Male Idol Media. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Idols and Celebrity in Japanese Media Culture*. University of Tokyo, Japan. s. 113–130.
- Gray, J. (2003) New Audiences, New Textualities: Anti-Fans and Non-Fans. *International journal of cultural studies*. Vol. 6 (1). s. 64–81.
- Gray, J. & Murray, S. (2016) Hidden: Studying media dislike and its meaning. *International journal of cultural studies*. Vol. 19 (4). s. 357–372.
- Greenwood, D. N. & Long, C. R. (2011) Attachment, Belonginess Needs, and Relationship Status Predict Imagined Intimacy With Media Figures. *Communication research*. 2011-04, Vol. 38 (2). s. 278–297.
- Grossberg, L. (2002) Is There a Fan in the House?: The Affective Sensibility of Fandom. Teoksessa Lewis, L. (toim.), *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media*. Routledge. Edition by Taylor & Francis e-Library. s. 50–68.
- Hackworth, L. (2018) Limitations of “Just Gender”: The Need for an Intersectional Reframing of Online Harassment Discourse and Research. Teoksessa Vickery, J. R. & Everbach, T. (toim.), *Mediating Misogyny Gender, Technology, and Harassment*. Palgrave Macmillan. Cham, Sveitsi. s. 51–70.
- Haigh, M. M. (2015) Be Original: Examining Fan Comments on A&E's Duck Dynasty Facebook Page After the Robertson Suspension. Teoksessa Slade, A. F. & Narro, A. J. & Givens-Carroll, D. (toim.), *Television, Social Media, and Fan Culture*. Lexington Books. s. 149–162.
- Haigh, M. M. & Wigley, S. (2015) “Butter,” Facebook, and Paula Deen: Examining Fans' Use of Social Media in Crisis. Teoksessa Slade, A. F. & Narro, A. J. & Givens-Carroll, D. (toim.), *Television, Social Media, and Fan Culture*. Lexington Books. s. 263–278.
- Hambleton, A. (2012) Idol as Accidental Activist: Agnes Chan, Feminism, and Motherhood in Japan. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Idols and Celebrity in Japanese Media Culture*. University of Tokyo, Japan. s. 153–165.
- Hynynen, P-T. (2008) ”Tämä tunne on suorastaan pelottavan voimakas”. Ismo Alangon tähtikuva ja fanius kirjeiden kertomana. Teoksessa Nikunen, K. (toim.) *Fanikirja – tutkimuksia nykykulttuurin fani-ilmiöistä*. Gummerus Kirjapaino Oy. Vaajakoski. s. 95–120.
- Jenkins, H. (2013) *Textual poachers: television fans and participatory culture*. Routledge, Taylor & Francis Group.
- Jenson, J. (2002) Fandom as Pathology: The Consequences of Characterization. Teoksessa Lewis, L. (toim.), *The Adoring Audience: Fan Culture and Popular Media*. Routledge. Edition by Taylor & Francis e-Library. s. 9–29.

- Johnson, D. (2016) Anxious Proximity: Media Convergence, Celebrity and Internet Negativity. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Media Convergence in Japan*. Kinema Club. s. 265–283.
- Johnson, A. R. (2020) Josô or ”gender free”? Playfully queer “lives” in visual kei. *Asian anthropology*. 2020-04-02, Vol. 19 (2). s. 119–142.
- Jungmin, K. (2019) *Straight Korean Female Fans and Their Gay Fantasies*. University of Iowa Press.
- Karlin, J. G. (2012) Through A Looking Glass Darkly: Television Advertising, Idols, and the Making of Fan Audiences. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Idols and Celebrity in Japanese Media Culture*. University of Tokyo, Japan. s. 72–96.
- Karlin, J. G. (2016) Precarious Consumption After 3/11: Television Advertising in Risk Society. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Media Convergence in Japan*. Kinema Club. s. 30–59.
- Kehrberg, A. K. (2015) ’I love you, please notice me’: the hierarchical rhetoric of Twitter fandom. *Celebrity studies*. Vol. 6 (1), s. 85–99.
- Keipi, T. & Näsi, M. & Oksanen, A. & Räsänen, P. (2017) *Online Hate and Harmful Content: Cross-national perspectives*. Routledge Advances in Sociology.
- Kimmel, A. J. (2003) *Rumors and Rumor Control: A Manager’s Guide to Understanding and Combatting Rumors*. Taylor & Francis Group.
- Kosonen, M. & Laaksonen, S-M. & Rydenfelt, H. & Terkamo-Moisio, A. (2018) Sosiaalinen media ja tutkijan etiikka. *Media & viestintä*. 41 (2018): 1. s. 117–124.
- Ledbetter, A. M. & Redd, S. M. (2016) Celebrity Credibility on Social Media: A Conditional Process Analysis of Online Self-Disclosure Attitude as a Moderator of Posting Frequency and Parasocial Interaction. *Western Journal of Communication*. Vol. 80, No. 5, October–December 2016. s. 601–618.
- Lin, H. S. (2012) Emotions, Desires, and Fantasies: What Idolizing Means for Yon-sama Fans in Japan. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Idols and Celebrity in Japanese Media Culture*. University of Tokyo, Japan. s. 166–184.
- Marx, D. W. (2012) The Jimusho System: Understanding the Production Logic of the Japanese Entertainment Industry. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Idols and Celebrity in Japanese Media Culture*. University of Tokyo, Japan. s. 35–55.
- McAndrew, F. T. (2014) The ”sword of a woman”: Gossip and female aggression. *Aggression and violent behavior*. Vol. 19 (3). s. 196–199.

- McCulloch, G. (2019) *Because Internet: understanding the new rules of language*. Riverhead Books, New York.
- McLeod, K. (2013) Visual Kei: Hybridity and Gender in Japanese Popular Culture. *Young*. 2013-11, Vol. 21 (4). s. 309–325.
- Mladenović, M. & Ošmjanski, V. & Stanković, S. V. (2021) Cyber-aggression, Cyberbullying, and Cyber-grooming: A Survey and Research Challenges. *ACM computing surveys*. 2021-03, Vol. 54 (1). s. 1–42.
- Monteiro, N. A. V. (2011) Gender Bending in Anime, Manga, Visual Kei and Lolita Fashion. *Prisma Social*. No 7, December 2011. s. 1–33.
- Nagaike, K. (2012a) *Fantasies of cross-dressing: Japanese women write male-male erotica*. Brill.
- Nagaike, K. (2012b) Johnny's Idols as Icons: Female Desires to Fantasize and Consume Male Idol Images. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Idols and Celebrity in Japanese Media Culture*. University of Tokyo, Japan. s. 97–112.
- Nisbett, G. S. (2018) Don't Mess with My Happy Place: Understanding Misogyny in Fandom Communities. Teoksessa Vickery, J. R. & Everbach, T. (toim.), *Mediating Misogyny Gender, Technology, and Harassment*. Palgrave Macmillan. Cham, Sveitsi. s. 171–188.
- Oravec, J. A. (2020) Online Social Shaming and the Moralistic Imagination: The Emergence of Internet-Based Performative Shaming. *Policy and internet*. 2020-09, Vol. 12 (3). s. 290–310.
- Otmazgin, N. K. (2014) *Regionalizing Culture: the political economy of Japanese popular culture in Asia*. University of Hawai'i Press, Yhdysvallat.
- Pleifle, M. (2012) Exposing the Underground: The Japanese Subculture of Visual Kei. *The George Mason Review*. Volume 21, 2012, s. 74–87.
- Poikolainen, J. (2015) Musiikkifaniuden muutos ja muuttumattomuus (Lectio praecursoria). *Kasvatus & Aika*. 2015-12-01, Vol. 9 (4), s. 72–76.
- Poland, B. (2016) *Haters: Harassment, Abuse, and Violence Online*. Potomac Books. University of Nebraska Press, Yhdysvallat.
- Presswood, A. & Granelli, S. (2015) Memes, Tweets, and Props: How Fans Cope When Shows Go Off the Air. Teoksessa Slade, A. F. & Narro, A. J. & Givens-Carroll, D. (toim.), *Television, Social Media, and Fan Culture*. Lexington Books. s. 203–220.
- Prusa, I. (2012) Megaspectacle and Celebrity Transgression in Japan: The Sakai Noriko Media Scandal. Teoksessa Galbraith, P. W. & Karlin, J. G. (toim.), *Idols and Celebrity in Japanese Media Culture*. University of Tokyo, Japan. s. 56–72.

- Reinikainen, H. (2019) Parasosiaaliset suhteet sosiaalisessa mediassa. Teoksessa Luoma-Aho, V. & Pekkala, K. (toim.) *Osallistava viestintä*, ProComma Academic, 2019. Helsinki: ProCom ry, 102–115.
- Rosenberg, A. (2010) Virtual World Research Ethics and the Private/Public Distinction. *International Journal of Internet Research Ethics*. 12/2010, Vol. 3. s. 23–37.
- Rudnicki, K. & De Backer, C. & Declerck, C. (2019) The effects of celebrity gossip on trust are moderated by prosociality of the gossipers. *Personality and Individual Differences*. 2019-06-01, Vol. 143. s. 42–46.
- Saarikoski, P. & Suominen, J. & Turtiainen, R. & Östman, S. (2009) *Funetista Facebookiin – Internetin kulttuurihistoria*. Gaudeamus. Helsinki University Press.
- Scheff, S. & Schorr, M. (2017) *Shame nation: the global epidemic of online hate*. Sourcebooks.
- Smith, P. K. & Steffgen, G. & Sittichai, R. (2013) The nature of cyberbullying, and an international network. Teoksessa Smith, P. K. & Steffgen, G. (toim.), *Cyberbullying through the New Media: Findings from an international network*. Psychology Press. Taylor & Francis Group. London and New York. s. 3–20.
- Suominen, J. & Saarikoski, P. & Vaahensalo, E. (2019) *Digitaalisia kohtaamisia – Verkkokeskustelut BBS-purkista sosiaaliseen mediaan*. Gaudeamus. Helsinki University Press.
- Turri, A. M. & Smith, K. H. & Kemp, E. (2013) Developing Affective Brand Commitment Through Social Media. *Journal of Electronic Commerce Research*. Vol 14, No 3, 2013, s. 201–214.
- Turtiainen, R. & Östman, S. (2013) Verkkotutkimuksen eettiset haasteet: Armi ja anoreksia. Teoksessa Laaksonen, S-M. & Matikainen, J. & Tikka, M. (toim.) *Otteita verkosta: verkon ja sosiaalisen median tutkimusmenetelmät*. s. 49–67.
- Vainikka, E. (2019) Naisvihan tunneyhteisö – Anonymisti esitettyä verkkovihaa Ylilaudan ihmissuhdekeskusteluissa. *Media & viestintä*. 42 (2019): 1, s. 1–25.
- Valaskivi, K. (2006) Johdanto: Vaurauden lapset kypsässä yhteiskunnassa. Teoksessa Valaskivi, K. (toim.) *Vaurauden lapset – Näkökulmia japanilaiseen ja suomalaiseen nykykulttuuriin*. Vastapaino. s. 13–30.
- Van Den Bulck, H. & Claessens, N. (2013) Guess who Tiger is having sex with now? Celebrity sex and the framing of moral high ground. *Celebrity studies*. 2013-03-01, Vol. 4 (1). s. 46–57.
- Weber, M. & Viehmann, C. & Ziegele, M. & Schemer, C. (2020) Online Hate Does Not Stay Online – How Implicit and Explicit Attitudes Mediate the Effect of Civil Negativity and Hate in User Comments on Prosocial Behavior. *Computers in human behavior*. 2020-03, Vol. 104, 106192. s. 1–3.

Wen-Ling, L. (2018) A queer fantasy world of the new member: the phenomenon of the first boys' love musical in Taiwan. *Asian Theatre Journal*. Vol. 35, No. 2, Fall 2018. s. 418–442.

Williams, R. (2018) Introduction: Starting at the End. Teoksessa Williams, R. (toim.), *Everybody Hurts: Transitions, Endings, and Resurrections in Fan Cultures*. University of Iowa Press.

Wolak, J. & Mitchell, K. J. & Finkelhor, D. (2007) Does Online Harassment Constitute Bullying? An Exploration of Online Harassment by Known Peers and Online-Only Contacts. *Journal of Adolescent Health*. Vol. 41 (6). s. 51–58.